N. Inw. 6386.

1925

Wypisane na 100 zł
od p. Jana Godlewskiego
em. Kierownika pracy w Popielowie
(woj. śląskie)
pisemka w Bocheni.

Kwit 4/7 25. l. 78.

Oprawiono w r. 1934.

In Nomine Domini Amen.

N. Inw. 6386

Manuskrypt. z. Roznych Ciekawosci, Mow, Listow Fikcyi &c. Akcyznych Korelizacyi Projektow y Wierszow. Roznych. in Ao. 1767. zebrany z ku Publiczney Pożytkowi.

Spisany

Vom[?] dzieciu redorosle

Projekt. podpisany Generalney Konfederacyi tak Koronney iako y W. Xięstwa Lit. in una forma napisany. w Radomiu.

My Stany. Duchowne y Swieckie, Senatorowie, Dygnitarze, Marszałkowie y Konsyliarze skonfederowanych Woysk y Ziem, Urzędnicy Ich y Ziemscy Rycerstwo Szlachta Obywatele Korony Polskiey y złączonych z nią Prowincyi, prawdziwey gor. liwości Wiary S. Katolickiey Rzymskiey oraz Praw y Swobod naszych Zagrożeni y zgromadzeni na powszechną Koronę Konfederacyą dla ratunku Oyczyzny do Mia. sta Radomia. Wszem wobec y każdemu z osobna do wiadomości podaiemy. Że Odmiana Praw Fundamentalnych była nazbyt oczywista a zeby całego Kraju nie wzruszyła gwałtownie wzmacnych uniskow były nazbyt uciemiężaiące, ażeby Ich bardziey Wolnego Narodu nie poczuwały. Wyniosłość wrownych Urodzonych na zbyt się wygorowała ażeby nas przestrzegała że dąży po wielorakich stopniach Samemu przystoi Osiadać Despotycznie, wywracaią Prawa niepo sli atym samym gwałtownym Wolnemu Narodowi absolutnie. Widząc sliśmy po części y czuli w skutkowym dotąd milczeniu, gdy wygorowawszy się nad równość ambicya dobrze myślącym tysiącznemi sposobami zamykała u. sta, do tak nieszczęśliwey cały Naród przywiodłszy rzeczy stan, że y stękać nie mogą gdy go nayuiętszy bolesć, bo na nayminieyszy znak sprzeciwienia każdemu ograżano, ubezpieczając w Obywatele że posiłki Szwedzkie na ich będą zaszłe na co Ich Duch chciwy Panowania obrucić y zażyć raczył. Delulacya Nayiaśn. Imperatorowey Jmci. Ky Ministra pisany do Xięcia Repnina y Deportacya nie tylko nas zupełnie dopiero Oswiecona o wspaniałych tey Monarchini zamysłach ale też pociąga do nale. żytey wdzięczności zaleca Oświadczenia iż nas za Xiążęcia popierać obiecuie w dzy. skaniu nadwerężonej Wolności, upadłey równości y mniey poważanego Stanu Obywatelow y spokoyności wewnętrzney. A ktożby się nie chwycił tych środkow y sposobow ktore nasze tak snadno tłoczyć możemy z Łaski innerey Nayiaśn. Imperatorowey Jmci. Ky y przy Ky zasłudze nam obiecanej pomocy upewnić się możemy wy. mowiwszy y samowładztwem. Do tego już drugi część jedna Obywatelow przyiaciel nasz ią pod pokrywką dobra powszechnego ukaioną obłudę samego tylko Xięcia Panowania rożne podług czasu y okoliczności dawała mu nazwiska, już to ukazu. iąc pożyteczne dla Oyczyzny to zamiary ku wierze, y tym podobne wzamey za. mierzy iedyny cel miała na Oczach zamięszać Oyczyznę w Xięciu niemałe między Oby. watelami y oddaliwszy od Rządow authoryzowane Prawem Osoby do straż Porządku y utrzymania Ky całości zapalić ogień pod pretekstem utrzymania Wiary a w tym za. mięszaniu Xięcia dawno pożądane samowładztwo. Temi y podobnemi postępkami na przestrzeni Seymow zasłepiwszy iednę część Obywatelow, pociągnąwszy lub omamiwszy drugą, starał się Duch panowaniem tchnący zburzyć y przewrocić wszystkie nasze ustawy y wyniszczyć do szczętu Konwokacyą Prawa Fundamentalne rządu Oyczyzny. Byśmy podobno byli na niewinną ofiarę tyle podłego wrogom złośliwym y prze. ciwnym wydanemi nas u postronnych Potencyi. Gdyby Nayiaśn. Imperatorowey Jmci. nie przeniknęła przezorność tych szkodliwych Oyczyźnie naszey nie ograniczonej y. niości zamysłow postrzegła to za wiarołomną Monarchinią że ii to się stało chciała. Wprowadzeniu w Oyczyźnie Despotali Prawa Nayiaśn. dlatego by się sami wyniesli na obalenie całego Narodu. Już to nie cząstka ciała Obywatelow ale cała Rzpta. która dziś wyciąga dostatecznych dowodow Przyiaźni Nayiaśn. Imperatorowey Jmci. Ani też upewnienie Onej nie gaśnie dudu ale całemu Narodowi Oświadczyć Honor służy

Za Ministrow

ku Ministrom ta Monarchiey posytaiąc nam posiłki na to abyśmy wczesnie zabiegali nie-
rządom Fundamentalnych Praw wznoszącę nie dostatecznośći wykonenili równości Stopy-
cą ustawy odmienili y przysmionych Obywatelów do stopnia Równości podnyżyli. Byliś-
my w dowiedzi naszęgo nasz y miley Oyczyźnie za stratą Stodliwey Wolności y Za-
służyli byśmy sobie wszystkie przygotowane nam od dawnych Czasow nieszczęścia gdy-
byśmy daley dostrzegli środki y sposoby przyzwoite ku zachowaniu Praw y swobod naszych.
łączemy się zatym wiążemy y konfederuiemy przy Wierze S. katolickiey Rzymskiey za-
wiązcey y całości Oney nieskazitelney przy Prawach Wolnościach y swobodach naszych ze
obopolnie wszystkim y wszczególności każdemu służącym. obiecuiąc y przyrzekaiąc sobie
wzaiemnie pod Wiarą Sumnieniem honorem y podkurowscią, że się dotąd nie rozwiążemy
dokąd nam Seym Extra. Ordynaryny przy Kwatarcyi. Protekcyi y wsparciu Najiaśn. Imper.
Mci o którą się odtąd iak nayusilniey dopraszamy, dla utrzymania Praw y Wolności na-
szych. nieszczęsne dadzież Formy Rządów Rzpltey przywrócenia dawnych swobod Wolności y Prze-
gatyw tudzież Praw naszych, Praw Rządowych Kamienia ustaw Rzpltey, Praw bezpieczeństwo
każdemu Obywatelowi obiecuiących, Praw kraiu Prodziwu naszych nabytych, a miłą Oyc-
źnę w porę dostatkiem pokoiu y szczęśliwości dotąd utrzymuiących; Oświadcza-
my się zatym że się nie związkuiemy przeciw N.K.Mci Rzpltey Mci Mtdt lecz szczególnie myśli na-
sze są natężone na obronę Dobra Rzpltey. znamy dobrze tę wiernością którą nakazuie Pra-
wo honor y powinność każdemu Obywatelowi ku Majestatowi y Dostoieństwu Pańs. Pewni bę-
dąc że y J.K.Mć P.N.M. nic ma innego celu tylko uszczęśliwienie Oyczyzny y że raczy
złączyć siły swoie wraz z naszemi na przywrócenie dawnych Praw które były zawsze
Fundamentem. Tronu oraz uszczęśliwieniem Stanu każdego Obywatela Sama potrzeba
ratowania Współ-Obywatelów przysmionych y Praw nadwerężonych przymusza nas do Opro-
nowania się. Zalwż od tey chwili oświadczamy się iże wszelkich kto naszych opowiwać się obie
cuiemy wszystkim sierzędom przeciw Prawom Kardynalnym wprowadzonym wszystkim Ob-
Europeyom Sprawiedliwym wolności y podległościom w Statucie Konstytucyach Inkwizycyom
się Urzędu wszelkie y abusus wprowadzone przez Kommissye Woyskowe y Skarbowe aby
były poprawione starać się będziemy. Wszystkich niemniej przysmionych Obywatelów do
dawnych ich Dostoieństw przywrócić chcemy. A iako stan ich nieszczęśliwy prędkiego po-
trzebuie ratunku prosimy wszystkich Współ Braci aby ci którzy szczęśliwi będą ulżenia ich
nayprędszey mogli dostąpić sprawiedliwości. Ostatni zbyteczna by miłych chwil nad długiem
Kawłem Radkiewiczem ryczor blisko przeszłey konfederacyi W.X. Litt. już tedy sprawiedliwie
przez teraźnieyszą całego Xięstwa Konfederacyą nazad odwiony y za bez prawny uznany,
nie tylko wzbudzi powinien w każdym Obywatelu afektowanie się, ale też y mądrą Da-
ną będzie przestrogą, ażebyśmy podobnym nie winnych Obywatelów nie dziesiątkowali spo-
sobem. Co się tycze Prawa Nieruchomości y Dyspozycyi tak stanu Szlacheckiego iako
y mniejszey kondycyi ludzi kupców, Rzemieślników y Rolników znowu tak wiele mężnie-
się zdziałeć. Otoż każdego stanu y kondycyi podziedzictwo Praw za stałą zaszczyca
się Obywatelskiem. Co dopiero w naszey Oyczyźnie gdzie w każdym stanie Prawa y
ustawy nasze na Fundamencie Równości stanowione być zwykły. A iakże Szla-
chcic może być Szlachcicem gdy Prawa stanowi swemu przyzwyczaić nie iest wszystki-
kiem. Jak Mieszczanin Mieszczaninem gdy nie wiary tylko w pokornieniu Oyczyźnie a nie
w odbieraniu Dobrodzieystw. Jak nareszcie Chłop chłopem? gdy robić musi a Roli y Oby-
tuy mieć nie będzie. Oyczyzna nasza iako matka Boża sprawiedliwie równie wszystkie
dzieci swoie kochać powinna. bez względu na stopnie ludzkie przyzwoity każdemu.
Nie iest to uszczerbieni Wiary S. katolickiey dotrzymać Wiary tym co tak iak my nie wierzą
Stan Wiary Jest inny, stan cywilny iest inny ieden do Duszy drugi do kraiu należy: Pier-
wszy wyrokow Boskim, drugi ustawom Rzeczypospolitey iest podległym. Stąd Rzpltey

Żyiący.

Zginęło że wewnątrz na małey garstce ludu Zamaia Zaszły. Podobny y naszey na
ten kunsz przyszłe Oyczyźnie Dobrym Prawo równości nayminiey bodźcyli mieli.
Dla czego my Skonfederowane Stany Zabiegaiąc wszelkim rozterkom, niechęciom, nie
nawiściom y Zawziętościom. ktoreby mogły wzaiemney, z Skażenia równości. pomiędzy
iednemi Stanu Oyczyzny y iednego z Całą Rzpltą, Zważywszy poważne Interesa
N. Imp. Imci y złączonych z nią Dworów ludzież Zasługę tey Monarchini Oświadczone.
że żadney krzywdy ani Wierze S. ani Prawom y Wolnościom naszym uczynić nie Za-
myśla, Zważywszy y Zawdzięczaiąc oraz Skardnia chwałę Dobra Rzpltey wspomnio-
nym Dyssydentom równie iako y my przy Prawach y Swobodach naszych z Bezpie-
czeństwa y Pokoiu Zastawiaiących się: iako to z Aktu Konfy Toruńskiey y Slucheyc. iasno widzieć
można: które to odpadnięcia ich po legalibus uznawszy żądamy. Aby o nich Deputowani
do Tractowania z nami wysłani byli ażebyśmy nie tylko więzłem iedności, lecz y
Sąsiedzkim więcey miłości Chrześciańskiey, Przyiaźni, Braterskiey y Expectney powinności spo-
ieni byli przyimuiemy żądania ich y żądamy się na przywrócenie tego Oo. iuż Oyc.
dawniey na przeszłym Seymie R. P. M. M. z Zgromadzonych Ich. Stanow uprosi-
li. y tę Supplikę w Akta Ziemskiey Konfy [illegible] wpisać Urzędowi Sekretarskiemu zlecą-
my, przyrzekaiąc że nasz Starań naszych zadowai nie będziemy abyśmy na
przyszłym Seymie wynaleźli niezawodny sposob uczynienia Im dostatecznego spra-
wiedliwości. a przeto dogodzenia Interesowaniu się N. Imp. Imci y złączonych z nią Po-
tencyi. Niechay Duchy zwykłe w zamięszaniu Zycia tego wymysłu. nie stroią sprzy-
ciołnią na Omamienie Braci naszych Zarliwością ażebyśmy przez ten krok kto-
niony kiedykolwiek iakii uszczerbek Wierze S. Katolickiey Panuiącey w ktorey Zyć y u-
mierać pragniemy uczynić Zamyślił albo iakie by nayminieyszey uchybienie Prze-
gatyw Dubowiem stwał Zawsze o nas czcznego y nieltnego za cel Brali. Po dzyś
nas ostatnia bezbożność do tey nawet przywiodła chciała bezwstydności. Deklaracya Sa.
mai N. Imp. Imci byłaby podobnemu wyuzdaniu tamulcem. kiedy w niey ta Cnotliwa
Monarchini nie tylko nas upewnia o całości Praw Oyczystych y nieuchronności Wia
ry S. Katolickiey Panuiącey, lecz przyrzeka Łaskawie y obiecuie nam że sama nayprzo
wsza będzie nieprzyiacielką tego. ktoby stawszy się Owocem tey Oyczyzny Synem. targnął
się na nadwerężenie Praw Fundamentalnych, lub niezbożnie chciał naruszać w
nayminieyszym punkcie Wiary S. Katolickiey Panuiącey. Ucieszawszy się tu do Radomia
Dnia 23. Czerwca Roku 1767. Akt nasz po wysłuchaney Mszy S. o Duchu S. przy-
ślismy do Obrania Marszałka y wyznaczonej za iednostaynej na wszystkich Zgro-
dach Ich. Mci Pana Karola Radziwiłła Marszałka Konfy Woiewody Podlaskiego: Ewellmi
mi Czynami y Zasługami Przodków swoich y swemi własnemi w Oyczyznę na-
szey Znamienitego. Zarliwością Wiary, liczbą Cnot y przymiotow męża Zaszczytnego
aby raczył na siebie ten ciężar przyiąć. Zaleciwszy mu aby miasta Koronne dodę-
tych Ayatow przysłania. na wykonanie zwykłey Exekucyi Akt tych Aktow Rzpltey stanowił pry-
mowadził y pociągnął. A ktoby kolwiek był nieposłuszny tey konfederacyi lub
iey czego się nieprzyiacielą Wolności y Oyczyzny mieć będziemy y z nim sobie podług Ważno-
ści Ego postępkow postąpiemy. Bezpieczeństwo Osob y Fortun zupełne Osoby Tu-
tan tak Ich. Mci Pana Marszałka Konfy Koronney Pirey, iako też y Marszałkow Konfe
deracyi partykularnych konsyliarzow Sekretarzow zupełnie waniemy. że Akt
dni powagi Cała iest złożona w ręku Ich. Mci Pana Marszałka dla pomocy niezbędnych
spraw Ego y ustawicznie potrzebney Rady konsyliarzow do Boku Ego z pomiędzy
siebie oprocz Marsz. Woiewodzkiego y Z. ktorzy są pierwsze Rady wybranych na Osobny
Regestr ręką tychże Marsz. podpisanych do Akt. przyłączyć zlecili Sm.

Kazł. Ire Radziwiłł Mrz. P. Konfy Koronney

[illegible]

Manifest zaniesiony do Acta. konf. Lenkiey. y podpisany.

My Stany Duchowne y Swieckie Senat. Dygnitarze, Marsz. Konf. skonfederowanych Woiew. Ziem. Urzędnicy Sądzcy y Ziemscy Całe Rycerstwo Szlachta Obywatele Korony Polskiey Złączonych z nią Prowincyi. Ponieważ w Akcie Lenkiey konf. naszey czasu szczęśliwie nie dawno zawarta nam wszystkie Artykuły D. Pacamina Statim dostatecznie z należytym obiaśnieniem y wyrażeniem opisane te wszystkie Prawa naszych przeszłych stuba Ostatnim grożące upadkiem iak nayokolicznie zebrane, otrzymane, Gwarantuiącym bezpieczeństwo Swobod y Wolności naszey Potencyom bydź całey Oyczyźnie: pozostałych w Domu Braci naszych skonfederowanych lub którym bydź iedynowładną tylko Prytkadow okrutney Zemsty od tego chwalebnego zatrzymała Zwięzłość zebrany y pozostałey odkryć, ponieważ y do Zupełney doniesić świadomości przez udzielone Corpus gravaminum. W Xięstwie Mazowieckim Kasztelanie Nasz Pan z nami radzący y przytączonemi ad latus Jego konsyliarzami iak nay prędzey odprawiwszy y naydostatecznie zachowuiemy, protestuiąc się y manifestuiąc iako nayspolecznie: Iż ustawanie Wiary S. Kath. Rzymskiey w Nawiązku naszym Panuiący iest nayprzewyższym y nayzacnieyszym konf. naszey celem tąż onerażeni do gruntu Sercu naszych S. Religią, której też y Charakter iest miłość Bliźniego wszystkim w Krześcianstwie tym znayduiącym się Dyssydentom y nieunitom z sprawiedliwości y miłości strzeżenie y iak nayściśley Obiadczyć pragniemy: Ich Skargi y Żądania tak w Supplice Ich w Akta Poprzedniey konf. wpisaney poczęte przeszłey Seymu Konwokacyi Rzeczy pospolitey wyrażone iako y w konf. Toruńskiey y Sandomierskiey ponowione po Bratersku przyięć po Chrześciańsku wziąć, po Obywatelsku sprawiedliwe Onym zadnać dosyćuczynienie Osobom y Prawom ich na Trzyletnym Seymie ustanowionym na zawsze utwierdzić bezpieczeństwo przyrzekamy y obowiązuiemy się Każdemu tym Braterskiey miłości złączeniem ogniwem, nie tylko bronić Praw Kanonicznych y Swobod naszych na zawsze ugruntować; lecz i pewne tey miłości Oyczyźnie w Handlach, Manufakturach, y pożytkach Kraiowych w powszechności, y wszelkich: sią iak nayściśleyszą y nayobfitszą uczynić bez nayminieyszego Uszczerbku Tribunały takze y S. Kanuigacyi Tey Praw Prerogatyw y całości Uszczerbku Tribunały takze obydwoch Prowincyi koronnych stanowiące się do Uniwersału konf. naszey y wszelkie Inne w całym Xięstwie sądowe Iurisdykcye tak ulubione Instanda iako y partykularne po Woiewodztwach y Ziemiach W czasie trwaiącey konfed. do Rządzenia zostawione, iedynie Celem y zatrzymania w mocy administracyi Ordynaryinych Iurisdykcyi żeby na Ziemstwo y uciążliwości skonfederowanych Obywatelow zażywane bydź nie mogły deklarujemy y w tadzaj konf. Rzpltey mieć chcemy, aby w Tribunałach, Assessoryach, Kommissiach, Ziemskich y Grodzkich wszelkich sine exceptione Iurisdykcyach w sprawach Gdzkonfed. tak w Głowney iak y Ordynyck. konfed. podpisanych z kimkolwiek mianych y zaczętych się affektowane ad Instanda cuiuscung. Pty suspensy y odwołowione mebsty, ale y owszem przyięte y pozwolone exceptis causis exemptionum & expulsionis a in casu nie akceptowania y nie dozwolenia suspensy wszelkie condemnaty in quocung subsellio ab Actu Zaczętą po Odstąpieniu konf. otrzymane ex nunc mocą tym Oświadczeniem znosimy y in sublationem ex nunc wszelkie Prawy kasuiemy, y owszem onych Publikat y exekucyi zakazuiemy, o niepostrzeżenie tego Deklaracyi naszey forum ad instantiam cuiuscunq. Nobilis kwi instigatorii mi przed Sądem naszym nakazuiemy. Ato dla dalszey w tey oględności Naszey

Dyspozycyi.

dyspozycyi y rozrządzenia Zostawuiąc nam mve y wtadke gstrymania
Rybelnatów na co dla lepszego Warenku podpisami Rąk naszych tę Deklu
racyą stwierdzamy Datum w Radomiu 1767. d. 6ta July. De Consensu to
ius Stabe Podpisuię tę Deklaracyą Kanc. Xże Radziwiłł m. X.L. & S. R.

Kopia Listu Pewnego Anonime z Radomia pisanego do. JO. JP. Jana Gramichiego Kasztd. Krakow. Hetmana Wo Koronnego.

Nie wątpię iż JOWmcPan miałes iuż zupełne uwiadomienie cale po kilku Ra
dnich między Imcpp. Senatorami y nami konfe marką Stanowych utar
czkach, gdzie Waszości Woyskiem do Konwicii dopysłanego, czyli bezpieczeń
stwa naszego Zgromadzonych przerażone, lecz bo dotychmąc trwogą a mowić
czymie obawę bezpieczne radzić summienie gdyby nie było naszey siły
mocy, w tak wielkiey Wagi bo Publicznej Sprawie bespot będziałą y dy
cą ręką tę Ligą, Konfederacyą, słowo w słowo z Litewską zgadzaiącą się
Zostawiwszy w potrzebne ukleki gorszące Stany Pokoiu y Wiary naszey
One, podpisaliśmy; ale że dzieie mnieysza wyczytasz. JOWPan ku końco
wi Orley iak zbyt subtelne ana zgubę Wiary S. natężone czyieś myśli,
podeyszia pozorem spodziewanej w Rządach Rządy odmiany, tak da
lekoś nas uwiktać, Omamić, a naybardziey zaślepić potrafił złe Nawid
zen od Wiekow naygorliwszy przy Wiarze S. panuiącey; czyż na ostatnim
Seymie swey stałości nayżywszych nie dał dowodów, czyż w obecności
Samego Krola w oczach Zgromadzonych Stanow zaiąwszy od N. Jmcpp
nie przyrzekliśmy sobie ze wprost Życia krwie y fortun naszych, miłi
Wiary S. odstąpiemy; lub Ky Zniesiemy uszczerbek z tym koszystkim
teraz w kilku miesiący Czasie bez żadnych wyciskaiących gwałtownoś
ci nie Zostawiwszy (nawet y myśli nad niepewnością skutkow skrytych
Spiskow, ani przeyrzawszy pewny nas upadek, dziś ten sam nawet mi
ene Stanowi Przedsięwzięcie, bierze na siebie obronę, Dysydentskiey spra
wy, że im nowe bluźnierstwa Herezyi wystawiać pozwoli, Złaże
że w brew tyle konstyt. otworzy im wrota y drogę do Trybunału, Urzędow
y Senatu, a z czasem y do Tronu, dziś się nad spisaniem konfederacyi
my y sprzysięgamy, czyż nie nasz oczywista że dopełniliśmy Wia
ry wystąpiwszy, kiedy na ubezpieczenie nasze, Bog nas wzywa, rozum y
Cnota, Serce y wraz z Wiarą odeymuie. Zaczęliśmy więc rozpoczę
tey robocie y zaczętey Sprawie dobre układać Projekta między nay
pierwszemi iest ieden abyśmy dwoch z pomiędzy nas delegowali Po
słałow do JOWmcPana nie tylko Zapraszaiących go do naszego Związku
lecz żebyś nam wierność uczynił przysięgą. Bylem y ia przeciwny
tym Radaniom bo wiem iż Wspaniała JOWcPana Dusza żadney nie
ma podłości, wysokie umysłu pojęcie, snadno pozna, przemknie, a
się Stanom, co się z nami dzieie, na ostatek Serce z Bogiem złączone
wiem że żadney dla Wiary nie zniesie przeciwności ani uszczerbku;
lecz iż WW. Posłowie w tych Dniach u Węgrowie przed obliczem Pa
nie Omyślaią, wszystkich pewno poruszy sposobow do zachęcania
JOWmcPana aby wraz z nami puszczał się bez żadnego Stanu na tę
burzliwą Nieszczęśliwości przepaść, aza wszelkie bł y Ommienia
Nadzieią pewno samą nadzieią Odzyskania Nayważszey Woyskiey Wol
ności.

dz nadzieie.

dzy nasycic JOWC.Pa starac się będą, wszakże w naszey konf.o Wzdy St.
Imanifiliey w szczegolnosci y naymnieyszey nie maią wzmianki, a cho-
by y wzmianka owdna była to dopiero do Propozycyi na Seymie wymikła
łona, y iuż że dla mey y ieszcze niepewnego skutku, Czyli należy godzić
wać Boga y. Wiary, a łączyć Dania y siły na utrzymanie Dyssydentów
Sprawy y ich. bez prawnego Żądania, Czyż umarła iuż w nas Wiara, że
Zemścił się swey krzywdy, Zamysły potwierdzał, wstydem napełnić, Życie
skrocić, iednego słowieka Potkiey Wszech mocnemu dzierży przed którego
Słowieniem y sprawiedliwością gdzie się schronić można, od własnego Sum
mienia świadectwa prześladowania, który moment spokoyny dla nas zna
lesi zdrada y potrafi y tę zbliżaiącą się chmurę na Religię katarczyną na
walnosć ieszcze może wstrzymać moc ramienia Twego. W. Iwszy Senatorze,
gdy do podpisu y przysięgi nie będziesz skwapliwym. Ale czy rozsądny mo
mowadzi umysł że każdy a tym bardziey tak wielkiey wagi Interess dopa
leżnie rozbiągnąć punkta, a mowić za pewną gwarancyą, ułożyć one wypa
należy, niżeli się pisać łączyć atym bardziey przysięgać, wszakże po przysiędz
dobranowoy z Wtaszczat tak Mocna, Potencya iuż nie będzie Czasu a
co przysięgą stwierdzamy że dotrzymamy to JOWC.Pu y każdemu z nas uiawon

Mam nadzieię że za sprawą Wszech rządzy JOWC.Pu tych zbawiennych
mentow które nam ieszcze zostaią, zażyiesz do ucalenia Wiary y Wolnosci y
nie sięgniesz do pory do podpisu y Przysięgi ręki swey pośpiesz wraz z duchu
narodem niebędziesz pewnym iak daleko zasięga myśl Dyssydentów y ma
pomiarkuiesz na co Rzplta zezwolić będzie mogła na co zdato by mi
miei upewnienie na piśmie, wszakże od wszelakich gwałtów przymu
nia Tama Deklaracya Nayiasn. Imc. dostateczną iest nam zastoną
A tak z Bogiem złączona JO. WC.Pa czynnosć, w tak gwałtownym kro
naiscie wspolnie Wielki mnożyć mu będzie sławy; a dlugich ieszcze
lat przeciągu z Wszechmocney Ręki y uszczęśliwienia zamysłow pewno
ci się spodziewać będzie należało. A to zdanie moie nie z żadney przy
waty lecz z gruntu dobrey Wiary y przysiężanego z dawna do Oiczyzn
ca poczodzące y wymiatające ieżeli bez rozważnego przyięcia niebędzie
wstrzymienia na strasznym sądzie Boga że ta R. przyrzeczenia; A teraz wzięcie że m iest. z nayuiernieyszych szczery y nay
mniey Służ. Datum w Radomiu 27. Iunij 1767.

Uniwersał. Jenerał. Konfederacyi koronney.

Karol Stanisław Radziwiłł Xiąże na Olyce, Nieświeżu. Birżach, Dubin
kach. Słucku. Kopylu. Ołtorysku Klecku y S.ro Państwa Rzymskiego;
Hrabia na Pomabtanach, Newlu, Szebieżu &c. Pan y Dziedzic
Jeneralney Konfederacyi koronney Stanow zgromadzonych Man
datow. Orderow. Orła Białego. y Swiętego Huberta, Kawaler. a
raz z zasiadaiącą radą JW. Marsz.y koniu. Woiew.y Z. koronny Polskie
do wspolney Rady przybyłemi y przydanemi.

Wszem wobec y każdemu z osobna mianowicie JO. JW. WW. Senatorom, utriusq; Statûs; Ministrom Cauis de Belli Urzędnikom Officyalistom Całemu Rycerstwu Obywatelom Korony Polskiey, Trybunałom, Wszystkim Iurisdykcyom Cywilnym y Kryminalnym widokrąg czynię, Iż gdy Woiewodztwa Ziemie y Paty przez Obywatelską trwożliwość, o całość Oyczyzny, ku upadkowi zdążaiącey skonfederowawszy się też o niebezpieczeństwie Publicznym uwiadomiły wczym y Generalney Konfederacyi Związek utworzyły y gdy wspomnione Woiewodztwa grożącą ku upadkowi narodu sytuacyą przeraźne tym bardziey Związkiem podtrzymiem, we wnętrznościach swoich Wolności Praw y swobod Oyczyzny postrzegły nieprzyiaciół, na mieście miasta Radom na dniu 23. Czerwca przez swoich Marszałk. y Konfederatów zgromadzonych się, mnie Xięcia Radziwiłła Marszałk. Konf. Woiewodztw Podlaskiego, z powinności swoiey Generalnym skonfederowanych Stanów obrały Marszałkiem. Więc Zradą od tychże Stanów przydaną, cały naród, o tymże Związku Generalney Konfederacyi niemałym uwiadomiwszy Uniwersałem Senat Duchowny y Świecki. Ministrów Cauis de Belli, Urzędników y Officyalistów, Woysko utrzymuiąc Authorymenty Zgoła Stan Cały Rycerski, Obywatelów y Mieszczan Xięstwa Szlacheckie go Klenotem Zaszczytnym, do tego powszechnie Związku zapraszamy. Widzi Oyczyzna przez czyie własnych swych Synow, nie tylko ex aequalitate zrobić się, dlatego na wolności przez Rządy sobie iedynie przystałe zostawione, na resztę narodu władać usiłuiących do nieuchybnego swego upadku utrzymywaną drogę. Widzi Prawa Cześć fundamentalne prawy y ustawami Przodków naszych postanowione a kroią nie które słusznie iedne z obrębów swych wzruszone, drugie Tamę nieprzebytą między Wolnością y obwarowanym wstrętnemu narodowi przez czyie Jego z przedmiotu Dobrem kładące zniesione, lub do zuchwałych swych na Wolności Zamysłów naruszone. Widzi Obywatelów swych Zasługami Attentatów swych y Cywilney własney Konstytucyi, iednych z Fortun, honorów Activitate wyzutych. Drugich wymyślnemi sposobami nieustannie y skrycki, szczególnie winnych że ich Zuchwałym Zamysłom przeszkodzić będą mogli y Dawali się. Widziała na ostatek Zprzestrzeżeniem na Oyczyznę seymach naymilszą, Wolny Narodow powagę w Stanowieniu Praw, Skutku Dudla Rzeczomi przeważaiące y do zmienienia Fundamentu Wolności naszey do Veto dążące. Cześć Oyczyzna postempli Nayiaśnieyszi Sąsiedzi nasi, a osobliwie Nayiaśn. Imperatr. Jmć całey Rossyi dali nam poznać przez oświadczenia swoie; przez Petrowniczych Ministrow swoich publikowane Zachęcili nas do tego chęci przestrogami Swemi, a co większa y pomnożeniem swoich które Jm Bóg Nayczyszy na uszczęśliwienie narodów swych y Przyiacielskich użyczył Dopełnili Traktatem Sojuszu dawno z Rzplitą naszą Zawartych tym chwalebniey że na wspaniałe Prawa y Obywatelów poniżonych, y którzy ustroy a mianowanego nigdy z Temi Przyiaźni Zachowanie za Fundamentalną Rządów swych mają maxymę y prawdziwe Krain mieć chcą uszczęśliwienie. Z tych więc pobudek gdy z Woli Nayczyszego w ten ustały Konfederat Związek spełniony się, y gdy wszelkim sposobem, do pieczeństwa Praw y Osob powszechnego y stałego, pod hazardem Życia Fortun y Zdrowia naszego iedynie przestrzegać umyślili Synowie, y poki pełni szczęśliwości powszechna Kraiu naszego że nie Całości Oyczyzny bać się nie możemy na nieszczęście w tych Związkach bywać chcący, do tego Jego Krolewskiey skonfederowanego Związku Koronnych Litewskich Oyczyzny miłości zachęcamy Pobudkiem prawdziwym Zwać się chce y może mianowicie ogłoszeniem się naszym zapraszamy. Wzywamy do iednomyślności z Nami y tych któ-

rym pomienione.

ny powszemnie chwałę niemogło dozwolić, iż nie całemu Narodowi polaczać iak nayściśley z nayusierdniejszemi Oyczystego Synami, Ty całość za Cel Iedyny Czynności swoich przedsię bierze, Ona iest Oświecona nad prawdziwego swego Dobrego Oyczyzna, y iakw rzeczywiście Zgoda wszech wszystkich swoich Obywatelów kochaiąca, tak w powszechnym bez względu żadnego uszczęśliwienia fundament pomyślności swey y sławy założyła. Gdyby zaś nieboway Boże Umysłem iakim gwałtownym zamieszany lub powstać przeciwko tak Zbawiennemu przedsięwzięciu zamyślał. Nie mniejąc względu na łagodność Braterskiey Czynności naszey drugę tedy stawamy za nieprzyiaciela Oyczyzny y gwałciciela nayświętszych Związków na Sejmach będących miany. Lecz gdy nad spodziewanie się poczuwa niemasz iest w Stanie, czego się ma spodziewać, ażeby się z dobrze życzącemi Oyczyźnie Ze Stanu in Stanu Rzpltey Jurisdykcyę wszelkie, za nayważnieyszemi Konfederowane Stany, w wszelkich obrębach ustanowienia Majestatu Zostaiące uznawać powinny. Które my biegu sprawiedliwości nie tamuiąc pozwalamy zwyczaynym sposobem. Jurisdykcyą przywileiu Unii dyktowe sprawowaić zabo beneficio Suspensionis in Omnibus subsellijs dla wszystkich mniey się kwalifikuiących, bo się nawzaiemnie y Osądzać zadawnych zostawuiąc na mocy wzięte Czułość y straż nad czynieniem sprawiedliwości Obywatelom potrzebney, oraz moc zaniechania Jurisdykcyi Tribunalskiey y Innych do Stanu Regium Wo Mstha Wo Kor. Ktorzyby mieyscy Uniwersał sobie promulgowali rekommendujemy Deputatów. Z Małey Polski. Andrzeia Zarte Mstka Wdztwa Lubelsk. Antoniego Nagay go Mstka Wiwa Sied. Andrzeia Zawadzkiego Pod. Czerniechow. Krakowskiego. Stanisława Potockiego Mstę Pkorskiego Ruskiego, Józefa Sielnickiego Pisarza G. K. Sied. Bełzkiego, Józefa Putaskiego Pisarza K. C. L. Mstę Warzyckiego Podlaskiego, Konsyliarzow. Z Wielkiey Polski. W. Jana Poninskiego Wwca Poznań. Kemi Ware Iurskiego, Marcina Zorawskiego Czesnika y Wwa Pockiego Marszałkow Michała Krasinskiego Pod. Woźan. Marszałka Z. Lecha. Franciszka Kozuchowskiego Czesnika, Augustyna Potockiego Chorążyca kalisk. Jana Kwileckiego Kasztelana Kruszwickiego Konf. Wwa Pozn. Kujaw. Kobrzyniakow do Konfederacyi naszey Jeneralney naznaczamy, którym aby spokoyności publicznej pod Bytnią Majestatu. w Radach Marszałkowskich Sedulo Zasiadaiąc y Turnum Zastawania uczynić Jww. Wwdy swoią pod nieważnością Intencyi bez czterech ad minimum od Konf. naszey bytności Deputy Deputye Sewali zalecamy. Jw. Podskarbiego Wo Kor. Chwalebna przed odmianą Skarbu publicznego z Skarbowey Jurisdykcyi administracya y pierwszym w tenże wprowadzonym porządkiem powszechnie zalecaiąc iakw rządce Skarbu publicznego z Skarbową Jurisdykcyą złączyć się z nami y zwyczayną wykonać przysięgę, Sądzić Oney Kommissyi Skarbowey rachunkowey słuchać podług osobney naszey Instrukcyi Zaprzestamy, a do dalszego zmieszania się y ułożenia wszelkich Dysponycyi: aby ta Część Rządow naszych w tym stanie Rzpltey szczęśliwych nieporuszona uszczerbków. Jww. Zaś Hetmanow. Z mianowienie Jo. Mci Kasztl. Krakowskiego. Hetmana Wo Kor. z Woyskową wraz Jurisdykcyą znakomitego w Oyczyźnie Obywatela y na którego Zasługi wdzięcznym a miłym już od dawna Oyczyzna nasza patrzy okiem Do tegoż Związku Zapraszaiąc Ie mość po wykonanej Zwykłey Przysiędze swoiey y wystukanej Oney Kommissyi Woyskowey podług osobney naszey Instrukcyi Zab w stałey wierności Rzpltey y Oyczyźnie naszey wypróbowanemu Wodzowi Woysk utrwią Authoramenty Nayuższey władzy naszey odelai y do poprzyięzenia Wierności Rzpltey tym nayuniwersalniey przywieść zalecamy. Akt Zaś Pleny Konf. naszey który Sub die 1 Decembris z Numerem Wtym Obywatelskiego y czynności naszych wtey teraźnieyszey Za

Sah

sać y w potrzebie mieć chcemy. JWW. Marszałd. WXlew. skonfederowanych w Akta własnych Wdztw. WW. Zaś Pieczętarz W. W. Akta metrykę insynuować obligujemy. Tako też y mieczysty Uniwersał który solite tymże mandatowi załączać przy przysłaniu Rzeczy marsz z ustawienia Rady naszey do tąsz pod pisuią ręką. Datum w Radomiu 1767. d. 2. July.

6.

Kopia Instrumentu accessionis JO. JW. XX. Biskupów do Aktu Jeneralney konfederacyi koronney.

My na podpisach wyrażeni razem Urzędu Pasterstwa, w Kościele y Duchowieństwem Senatorskim w Rzpltey zasiedzący, a zrąd w delikatnieyszy stanowienia przy całości Wiary S. oraz nienaruszonym brzmienia Praw y swobod Cywilnych położeni Sytuacyi zapatrzywszy się na powszechne Xięstwo Litewskie WXL Prowincyi spustoszenie; żebyśmy gdy cały Naród wielkie sobie niesławiczney ustępy do wyliczania zakrzeda Dzieło, nie zostali w naganney bezczynności. Z iedney strony obowiązki stanu z powstania Bożego; z drugiey strony przychylając się do wspólnego z całym Narodem wspólney Oyczyzny ratunku w tym nieszczęśliwym onez te Autentyczne Transakcye do Aktu Konfederacyi przystępowania dzierżenia Praw y swobod Narodowych mieszkańcom Xięstwa Litewskiego ku upadkowi nastąpionych dla chwalebnego w powszechnosci stanowienia y zniesienia nasze ze wszystkiemi wiedzy sciszego Jednoczenia się węzeł sięgaiący podaiemy y łączemy ręce. Też gdzie Zakrzeda obszerne rozpostarty w Zdaniu Dysydentow dogodzenie tam się skłaniaiąc bez ostatniego upadzenia Charakteru, bez zgorszenia całego Chrześciaństwa, bez zgwałcenia Uroczystych powołania obowiązków, bez poniżenia prerogatyw w Panuiącey Katolickiey Rzymskiey Religii, bez wywrocenia dobrych Praw tey Religią zabezpieczaiących, iak nie powinniśmy tak nie bronimy. Jeżeliby iednak Zdania te na samey zasadzie sprawiedliwości, że nie tylko z Urzędów naszych Senatorskich, lecz y z powołania Pasterskiego z którego przykład Chrystus Pan mowić y utrzymować obowiązkiem, pełni mocney nadziei Znaiąc stan y Urząd nasz spokojnych Praw naszych ony Synow w Chrystusie wzaiemnie, że ani okazalszego z sobą Zjednoczenia się iny bez dokładniejszey nad to do Dobra publicznego wyciągaiąc prawa nie mogący wolności Datum w Brzegimie. 2. July 1767. L. Wacław Sierakowski X. Bpt. Biskup. Lwowski. X. Kaietan Sołtyk. Biskup. Krakowski. X. Adam Krasiński Biskup Kamieniecki. Accedo nie jako Senator ale jako Biskup. Franciszek Kossakowski Cujawski y Officyalat. Krakowski.
Sabatho pt. Fm Visit. B. V. Mrie In Ecclesia Cathedrali.

Ordynacya dobrego porządku w Sessyach, Radach, Publicznych Audyencyach, Konferencyach, Kancellarii mieyscu obrad publicznych y w innych okolicznościach do Rzpltey Stanow Zgromadzonych Konfederacyi należących. Za Zgodą wszystkich Zasiadaiących ułożona y ustanowiona w Radomiu 12. 11. July 1767.

Jako na porządku y pilności sprawowania każdego Urzędu siła należy tak naypróżniey Komplet Zasiadaiących Przysięgłych przy JO. Marszałku Rzpltey JW. Konsyliarzów w liczbie 6ciu. 6 z każdey Prowincyi tak aby było 24. naymniey 12 determinuiemy; żeby zaś liczniejsze nad wyznaczony Komplet Conclave z JW. Konsyliarzów przysięgłych, do Rady Zasiadaiących przy Boku

Mrtbus

Mrzetku, Znayd ować się mogło tedy z każdego Woiewodztwa y Z. przynaymniey przez 4. tygodnie JW. konsyliarz in Loco Consilionum Orteli, albo Nie przytomny bydź powinien a po. 4. 6. lub. 8. tygodniach iak między sobą Woiewodztwa y Ziemie Zamienia Drugi JW. ci do Rady konsyliarz do mieysca obrad naszych powinien przyjeżdżać aby tego. Złużywał y ten porządek stegnął. aż do wzwięzania Konfederacyi naszey trwać ma nie zagradzaiąc iednak nad liczbę kompletu Dopiero. wyrażona przybytym w każdym czasie JW. Marszałkom y konsyliarzom przysięgi Wotowania Active in Loco Ejusdem Consilij, a gdyby tego wyciągania potrzeba pilna y gwałtowna JW. Marszałkowi Woiewodztw. y Z. iakby y Drudzy JW. konsyliarze za obwieszczeniem JW. Laski Jm. Xiędzdzai się y stawać na czas determinowany obowiązany będą w które liczbę kompletu Superior opisanego JW. Senatorowie y Ministrowie Woiewodztw y Z. nie wchodzą iak oprzęż tego kompletu przy JW. Laski Marszałkowskiey z Obwieszczeniu swych destynowana rada. Gdyby zaś z 12. JW. konsyliarzów kompletu Nie Dużo który Zachorował z naczelnych przytomny bydź nie mogł. tedy ze Marszałkiem w 10. a nawet 8. Osob kompletu aby tylko niemna pozostała. JW. konsyliarzów była Liczba Zasiadać ma in negotiis Urgentibus Decyzye, Sanctia, y Deklaracye dawać, a tym Czasem JW. Koństwo. Reszt absentes do iak nayprędszego ad tum Consilionum przybycia do Stanu swego obwieszczeni. Dla pewnieyszego zaś utrzymania kompletu każdy z JW. konsyliarzow maiący pilną y gwałtowną potrzebę oddalenia się a Loco Consilionum tedy Pierwey ma się starać u JW. Laski Jm. Marszałka o pozwolenie in scriptis cum specifikacyą do gości Czasu oddalania swego, a Kancellarya Konfederacka każdego odchodzącego z powracającego Czas y dzień zapisywać powinna. Decyzye Pierwey Konfederacyi naszey według Woli Laski Marszałka y potrzeby Publicznej mają bydź zażywane y solwowane excepto Sądzie w dzień powszednie które sądy o Godzinie 8. z bania mają się zaczynać y mają trwać do godziny 1. po południu albo zawsze pod Laskę JW. Laski Jm. Marszałka Polnego. Odprawy Instrukcyi Nieobstawowanego Zdrowia swego JW. Jm. Marszałkowi Woiewodztwa Ziemie et Turno przypadaiącemu na Czas Laski powierzyć. Na tychże Decyzyach Sądu Senatorowie pomiędzy Zasiadania swego w Senacie Lub też JW. Marszałkowie y konsyliarze do wspólney Rady JW. Laski Marszałka Ordine Woiewodzkich Zasiadać y Woiować mają y Turnus Woiowania nie ma bydź po bykwie Denegowany to iest 2. razy publicznie Voce a 3. raz per Vota Secreta pisząc na Kartce każdy proiect Uchwały Sentencyey swoiey y też kartki w puszkę Zapieczętowaną rzucaiąc, a potym z otworzonej puszki publicznie pluralitas Sententiarum zachowana bydź ma a te Secreta Vota tylko w Sprawach Sądowych używane bydź mają. Inny sposób ná aliende petitio Exemplu ale z własnego swego wynalazku konst. nasza Ustanawia.

Conclave na ustępach, by żadne Dekret w sprawie iakiey zeszłe, albo iakie Deklaracye, Sanctia lub Dyspozycye czynione potym natrwać, potym też decydowana, autoryzowana, Manuscripta, skorygowana, y w Protokuł albo Dekretowy albo Potkowy wpisana nie były tak, aby zaraz po ustąpieniu promulgowane nastąpować. Gdy się zdarzy iakie od Króla do Konfederacyi naszey Posłów tedy przyjęcie Posłów lub Posła ma bydź przy Deputatis Legationis & Honorum przez Deputowanych z kuria Konf. od JW. Laski Marszałka & Relative do tegoż. Laski Jm. Expedyowane & Czynione & z Sanctium lub Deklaracyami iak potrzeba wyciągać będzie expedytywne. Lub in Ordine Konferencye od JW. Marszałka Nadzwyczaine przez Deputatos et Conclave Osoby odprawione bydź mają przydawszy do tey konferencyi JW. Sekretarza Pierwey. Konfederacyi iżeli by tego była potrzeba.

Co do Kancellarij Konfederacliey naszey Pp. Sekretarz mieć powinien Acta Konfe-
renckie to iest przez Originalow, Aktow Principalnych iako to Akta Konfe z Orygi-
nalnemi podpisami Sądzkie Uniwersałow y tym podobnych Skryptow Xięga tychże Aktow
na czysto przepisana bydz powinna. Druga Xięga Protokułu Konfederacyi Sessyi y na
nich Agitowanych albo decydowanych Materyi. Trzecia Decretorum Sanctiones & Dela
tionum Publicarum item Regestr co do wpisywania spraw w tę dacz Konf przypada-
iących które cztery bydz powinne. iako to Regestr spraw Publicznych Statuu Konfe-
derackiey tyczących się w którym pauamina Statuu &. Desideriis Woysk. y Z. pretensyami
Directa mandaty violatae Securitatis Dobr y Osob. JW. Senatorow Marszałkow, y Konfe-
derackich Tabitow, & in Carceratorum. Dochody zaś Kancellarij naszey y Skrzynki ad
inquenebas pendentibus należące maią bydz taxie. iakie. w Tyb. Woiew. p. Const. 1726.
Opisane które na Osobliwey karcie maią bydz. JW. X. Mistrz Xięg bydz pisarz y w
Kancellarij naszey na scianie przybite. Expedycye zaś z Kancellarij naszey dla Woiew.
y Ptow Konfederackich nie maią bydz płatne, chyba ktoby ich Interesse przynio bydz
Wyimowbie tedy te płacić będzie powinien. ad Normam Const. 1726. w tych Decre-
dow Tribunałow opisanej.

A iakie od Postanowienia Boskiego wszystkie ludzkie sprawy y starania zawisły y
iako koniec nasza Pana. na utrzymanie Wiary S. Katolickiey Rzymskiey Panuiącey
wszystkie myśli y z gruntu Prawowiernego Serca iest ubłożona, oraz. iako Defen-
sor in Religione co do Prozby Extensyi Praw w Wysłuchaniu, rozbieraniu, y
uważaniu Onych equivalenter pisktiam &. Fraternum officium do nas wyciągaią
tak w naszym Nabożeństwie Rzymskim Katolickim Boskiey Woiny a
od Rebellicy uniknąć Zawziętych, serio ostrzegamy, aby żadnych niepokoiow
mowch a tym bardziey którzy między temiż Dyssydentami a naszemi Katolikami
sub Securitate nayuroszey Pany Naszey Konf Zawiesky Kogo nie było Czego Instygator
nasz Konf. pilnie obaczyć ma.

Miasto Radom iako iest teraz mieysce obrad publicznych do którego Rożnowier
nieprzyiaznych nam przez rożne fortele nadeszczenia nadeszłych wpływać może tak sie
przykrzemy, aby w Radomiu każdy Szpadarz w Karpiencach, Latarcach, Dworkach,
Karczmach iako y wszelkich Mieszkaniach tak w Mieście samym Radomiu iako y
na wszystkich okolicznych Jego przedmieściach mieszkaiący skoro do wszelakiey Kon-
dycyi do miasta Radomia chce na godzinę przyiechać, zaraz rozpytawszy się z Kto
kto, y poco przyiechał Instygatorowi naszemu albo osobliwie Deputowanemu nie ow-
łocznie znać dawał. Coż samo przy Wiezdzie każdego publikowanie pod karą y
winą czynić.

W Tymże Mieście Radomiu y na innym każdym mieyscu Dolegaią Konfe-
deracyą nasza przenieście, wszelka skromności cnotliwość y wystrzeganie się
obrazy Boskiey zachowane bydz powinny Czego Instr. Konfty naszey do pilno-
wania wszelkiey skromności y cichości przestrzegać maią.

Instrukcya JW. W. Janowi Koninskiemu Woiewodzie Poznań-
skiemu Konfederacyi Ziemi Wielkopolskiey y Marcinowi Lo-
wickiemu Ziemkowi y Konfederacyi Woiewodztwa Podlaskiego
Marszałkowi Posłom do Nayiaśnieyszego Króla Jmci Stanisława
Augusta Pa Naszego Miłmo od Konfederacyi Stanow Zgromadzonych
Walney Generalney Koronney Delegowanym w Radomiu d. 6ta
July 1767 Po Dana.

Iesli Cnota Obywatelska y miłość Oyczyzny uniosła Zamysły nasze do spos
bow ratowania się onej niązek y konfederacyi, ktorey akt prezentuiemy ia
Zamykaiący w sobie przyczyny naszego skonfederowania się, między innemi n
odemwaty uszanowania Prawa do przedsięwzięcia y Serca naszego. Dla czego
Oznaiamiamy Jm. Panowie że chociaż teraz pierwsze nowe ustawy staty się nie
niezwyczaynym ciężarem przeciwko będąc cnotą postępowemy tym samym Pra
wom na ktore się skarżemy dopełniać chcemy woli Rzpltey naszey z Jch wpłaca
powinnosci przez wyznaczenie głębokiego uszanowania mości Pk Mu. ktore
go iako Bog wyniosł na przedkończem uszczęśliwienia Narodu, tak tey iest
smy vtwierdzi, a wey nawszy w sprawiedliwosci vzalenia naszego nalożnie się za
czy do dosiągnienia środkami z Woli mości Prawem y sprawiedliwością Bo
ma zgadzaiącymi się żądaniom skonfederowanego Xięstwa, y ten kroki te
raźnieyszy przykładamy Prodkow naszych powinnością w podobnych sił na
ste duchach za sprawiedliwe osądz.

A iako powszechnemu naszey Oyczyzny dobru sita natym zależy ażeby wsze
Unędy a osobliwie duchowieństwo Prymasowskie do Posiedniczego Stanow
Rzpltey rzędu należące Osobom przykładnemu zdla Wiary S. Katolickiey Rzym
Panuiącey gorliwością, nauki głębokością, gruntowną mądrością y prze
zornością, nieskazytelną Cnotą, czystą sprawiedliwością, nieporuszoną
Znością y Dzielnością Znamienitym destynowane y dane było. Tak gdy
w Osobie Jm Pana Podoskiego Referendarza K.W. te wszystkie potrzebne Talenta
Cnoty przy wysokim Zaufaniu Imienia Narodzenia Powszechny wdzięcz
ny Panu. konfr. baczac y ważaiąc to Iż Zaś wydanemi od Pk Mci nasey mi dy
wersatami bliski już czas tychże Seymikow nastąpić a ieszcze z Woią W K.
Lit. konfed. ktora ex voto Sacre omnis z koroną Polską Publicznie swoie z
mi consocial obrady mieć zaczynamy się skupiem za złączeniem się Nasz y w tak
Legacye do spomnionych z Rzpltą naszą Potencyi ktore do Mniey. Pch konfe
Naszych z obowiązkiem Traktatow interesowań się rzeczą wysłali, iako y inne
Wewnętrzne wszystkich S. Panuiącey Potrzeby nasze y główne Materye
dzi y ważaż mamy, przeto Zstąd walnych y gwałtownych Sprzeczek Cza
y Dzień na Seymiki Przedseymowe Kor. y m. Pch. Pn. Panuiącey Ofm.
Wersatami Jm Pk Mci nazwane Wielką przyciśnieni potrzeby Zalecamy
Jmc Panow Posłow naszych aby iak nayuspiesznieg odprawali się Pk Mci
aby tenże Seym z pogłowiu Seymiki do Dnia Miesiąca zaszłe
odbyci raczył.

Articuli Separati.

Wielkosci y gruntowności obrad publicznych iako przez doyrzałe rozwa
nie y zupełnieyszy Stanow Rzpltey y Prowincyi Zmierzanie tym pożądanie
pożnieysze dla Dobra powszechnego przyrzekli skutki: tak my Zgromadzone St
ny Prow. konf. baczac y ważaiąc to Iż Zaś wydanemi od Pk Mci nasey mi dy
wersatami bliski już czas tychże Seymikow nastąpić a ieszcze z Woią W K.
Lit. konfed. ktora ex voto Sacre omnis z koroną Polską Publicznie swoie z
mi consocial obrady mieć zaczynamy się skupiem za złączeniem się Nasz y w tak
Legacye do spomnionych z Rzpltą naszą Potencyi ktore do Mniey. Pch konfe
Naszych z obowiązkiem Traktatow interesowań się rzeczą wysłali, iako y inne
Wewnętrzne wszystkich S. Panuiącey Potrzeby nasze y główne Materye
dzi y ważaż mamy, przeto Zstąd walnych y gwałtownych Sprzeczek Cza
y Dzień na Seymiki Przedseymowe Kor. y m. Pch. Pn. Panuiącey Ofm.
Wersatami Jm Pk Mci nazwane Wielką przyciśnieni potrzeby Zalecamy
Jmc Panow Posłow naszych aby iak nayuspiesznieg odprawali się Pk Mci
aby tenże Seym z pogłowiu Seymiki do Dnia Miesiąca zaszłe
odbyci raczył.

Ponieważ ta Miedziana Moneta dawniey za Zbyt Mnie wsayem iest pomiona walorze ateraźnieysza Miedziana Moneta Zbytnie iest podwyższona tak dalece iż dawnieyszy Grosz ieden Szelągrem został a teraźnieyszy tak iż y tylkroć groszem iest rachowany przytym że miedziana Moneta nielepsze Waluty tak są niezmiernie Zartowne, a moneta Srebrna Cujuscunq Valoris tak wypowiadzona że już Czem. Pole. z niedostatku Srebrney Monety &. ex necessitate potrzebuiących po Dwadzieścia y cztery Gr. Pol. Zmienia nie bytuy ocgyn supponuiemy że Je K. Mć nie iest wiadomo. Zaczym Dwór Jw. Posłanie otey uiściwey konwencyi y obligacyi publiczney a oraz pilnie dopraszał się będą aby mennica miedziana tak wiele iuż wybiwszy miedzianey monety milionow iak nayprędzey zawarta była.

Instrukcya. WW. Ichmciom Panom Szymonowi Łoyasiewiczowi Podczaszemu y Konsyliarzowi Pltu. Sowińskiego Dantzkowi Siedziciowi. Podczaszemu y Konsyliarzowi Pltu Woiewodztwa Posłom od Generalney W. X. Lit. Konfederacyi do Nayiaśn. Króla Stanisława Augusta Delegowanym w Roku teraźnieyszym. 1767 d. 13. Junij Dana.

1mo. Oświadczą Jmć Posłanie nayiaśn. Majestatowi powinne do tk. rego Prawa Wolności nas obowiązuią uważanie.

2do. Ciż WW. Posłanie nasi donieść nayiaśn. Monarsze. Iż nam do tego Generału konfederacyi nie żadna nienależna perswazyi, ani iakakolwiek prywatna była powodem intencya lecz iedynie Dobra Pospolite tey Konfederacyi, oraz od początku bez kroku wiele uprzedzaiące tego Konfederacya, oraz od początku bez kroku wiele uprzedzaiące a w dalszym czasie Prawy Tytułem Authoryzowane y do upadku Wolności y do zniesienia zaszłego tu narodu naszego pomiknione nie będzie. Zgromadzenia stały się przymuszaiącą Przyczyną ucieczki tego Jdnego konfederacyi sposobu który w tym czasie dla ratunku Oyczyzny y dobra pospolitego środkiem iest uszczęśliwiaiącym nayskuteczniey szym.

3tio Donieść WW. Posłanie Nayiaśn. Monarsze. iż konfederowaliśmy się circa tuitionem Wiary S. Katolickiey Rzymskiey y Praw tey Religiey zaszczaiących y ubezpieczaiących Dobrze Boga Jego Antiquos. Posłuszeństwu Oyczystych y Wolności Dispensio Unii Interregnowey zaszłych bytych.

4to. Oświadczą WW. Posłanie iż pretensyiadzkie machinacye ku zabraniu Wolności naszey uchwalone, iakby to Zniesienie na Seymach y Seymikach Praw Woli Veto ustawa w Rządzie tytułach Kommissyi Skarb. y Wojskowey Hetmanow Władzy trzymaiących między Mitten de abolitas poprawienie. Poniżenie w Szyszłych Panskich Starostwach Dawniey maiących Monety a Zkąd widoczne krajowe krzywd. y mendrowne ubożenie uchwalenie na Dobrach Starościńskich podatkow propinacyi, Znalazłam ich Mnichych Sacramentow a Conducta Lege nie praktykowanych podniesienie Praw w Druku niektorych aplenis Animis niewydawanych melioracye prywatne Projektow uchwalonych do Konst. po skończonych Seymach pretextat statkosci Senatu w prywatnych Gabinetach do kultuma stw Jego

Dni

dni twaiące, postanowienia nowych uniesień Rzeczen. Z Zgubami ieżyz
a uwięzieniem długich wynalezione, Obywatelow sama wytrzebiona na oppre
syą Wolności pluralitas na Seymikach po Urzędach y Stanach Obywatelow, Bo bon
parcyalnością tchnącym, chociaż in rei veritate niebyła iednak applikowana, kto
ze Duszy nasze y początku absolutnemu, miserente gra Dziwna wzbudziły Sąsie
dzkie Potencye a osobliwie Nayiaśn Imp Jmć do dania się bez periculum estu za
bardzo, którym rozpaczaiące siły nasze y długą cierpliwością Za trzymane milczenie
animowane y pociągnione są do podźwignienia upadaiącey Wolności y mocarstwa
prawdy chcący i dźwignąć Oyczyznę.

Sto. Domiosą Mtwi WW. Posłowie obudwie wielu Osob podtrzymowanie, a osobliwie
wyżwanej Zawziętości na Osobę N.K. Jmci Konsla Radzimiła Zawziętość. którego
Że Czci Honoru y niemal samego wyżycia Życia, dobra Jego w sposobie rozbo
czyn zdetestowane, pretensyow nie słuszney do Dispensiowney Substancyi Stud
bie służano, żadnego sposobu które byłby Zdrowiu y Zawziętości wynaleść mogła Do
poniżenia y ruiny tuszącego maiątku nie opuszczono, Ozdoby woyskowe Stan
Żytnosci, Skarbu, Senatu y Prawa służyć w całey Europie Sławne wzdzierżan
y czego prostey konfederacyi licencya wyniszczyć drapieżney ręki y dostoy
nie wstrzymał wzbrał y zatrzalic nie dozwala, To nienawistne Regestrowanie
oko w nie przyiazne swoie zagarnęwszy Rządy wniwecz obrocili Obywatelow
z XX alii z Dzierżaw dużych za lamy w nieżwne pozbywanych z nie
żrosnę Jak służby wynagradzawszy też y dzieci Jmć Sobą z niewymownym
całego narodu żalem z ostatnim Zgubieniem Oyczyzny y spustoszeniem sus
dzib na własny pożytek obrocone.

Sto. Oprzieczyć WW. Posłowie z nieznoszą Mimistrow Exepotencya Samy
Poston w Ustawianiu Zdanowaniem Jmion Jak groźnym Zdystabuey gło
sow nie już każdemu lecz sobie wiadomemu rozrządzaią się która do tey
przyszła ambicyi, y wzięwszy sobie poniżenie Wolności y Zgubę Dobre Oczy
czyzny Patryotow po meritoria Aktu wystawieniem Kolossow y wyży
ciem Posągow ubostwić usiłowała.

Imo. Gdy inne Usuntedrowania się Naszego przyczyny activitis et Dextenitis
suis podnoszone WW. Posłowie oprzieczaiąc, przytomną Mmci Mtwi Patta Con
venta Jura & Privilegia Libertatis asekurującą za równością wszystkich Familii
bez wynoszenia się Supra cęteros. ze d. titulo y aby tenże Majestat Swoy Za
bytkowy umysł do Zbawiennych Sentymentow Naszych Oczyszczał Oprzy
się będą.

Instrukcya. JW. Jmci P. Janowi Kazimierzowi Szydłowic
mu Chełmskiemu Pstu. Prasznyskiego Marszałkowi konfederacyi Ko
mu Wileńskiemu y Bartłomiejowi Wyżdze. Mieżnikowi Bielskiem
Konsyliarzowi konfederacyi Woiewodztwa Bełzkiego do Posłow
od konfederacyi Generalney koronney do konfederacyi Generał
ney W.X. Litewskiego delegowanym w Roku 1767. Dnia 11mo
Julij w Radomiu dana.

Jak w chwalebnym usiłowaniu ratowania Oyczyzny y podźwig

ria upadaiących Praw, Swobod y Wolności naszych Prowincya W.X.Lit. pryklądnie przez Generalne Skonfederowanie się okazała gorliwość tak my Zgromadzone R.P. Stany Generalne Konfederacyi Kor. Szczerem żądaniem do Braterskiego Sądu Unione Kor. Polskiey z W.X.L. Państwa y tey miley Oyczyzny naszey wspólnego przyśpieszamy ratunku. Dlatego O. Świadectwa K. Postawie nasi szczerą chęć naszą do pożądanego Prowincyi W. X. Lit. powitania; A naymod. JW. JP. Stanisławowi Brzostowskiemu Chor. Bystrzyckiemu Pismu. Konf. W. X. Lit. Marszałkowi. oraz JW. JP. Senatorom Dygnitarzom, iako y Jw. Marsz. Konf. Woiskim Ziem. y Pow. W. przeyrzenie uszanowanie, Braterską miłość, y wspólną naszą do utrzymania Praw Kardynalnych. y dawney formy R.P. ochotę. Zupełną swoią oświadczenia y okazyą słowem opowiedzieć wymowę. Naradzać się przytym będą Imc. P. Posłowie nasi o czasie iak naypredszym y mieyscu nayprzystoyniey szym do tączenia się obydwoch. Pismech. Konfe. a naiakie czas y tączenia się mieysce Onychże. JO. X. Jeże Mtk. Konfe. Pismy nasz. Kor. I. JW. P. Mtkm. K. Pskiey. W.X.L. przez wzaiemne Zwrzenia się swoie Jo dzą, tedy nam Mtkm. Konfe. Wwm. Ziem y Pow. y Konf. do Rady Pismy wyznaczonym. JO. X. Jm. Mtk. Uniwersałem swoią amy Mtkwie Woiskim. Z. y Pow. nieodwłocznie obwieścić ma my. Przyśpieszenie bowiem obrad naszych zwłoczenia przez wiele Innych przyczyn te nayważnieysze zawiera w sobie wystanie od naszych Konfe. JO. Posłów do Nayiaśn. Imp. Imc. Carey Rossyi Iak Łaskawie do Wszczęcia Naszego, na fundamencie Traktatu Sojuszów z R.P. naszą Zawartych wstępuiący się iako też nale: żyte Prawa minum Status et decorem publicum Woiskie Z y Pow. Wszystkich nad Prowincyi uczynie. Aby zatym Imc. Posłom naszym Zupełny kredyt by przyznała Charakter ich Obser wancya zdziałana była tey Instrukcyi naszą una cum Credentialibus Imc. P. Posłom naszym daiemy. Z dia Marszałek Generalny za wspól: na rada, przy pieczęci mtkowskiey podpisem ręki swey zwiedzał. Datum. w Radomiu d. 11mo Julij. 1767. Ao.

Mowa JW. JP. Antoniego Sułkowskiego Kasztelana y Konsyl. Z Woiskiey 1767. d. 22 Junij. przed obraniem Mtka Pgo. w Radomiu Miana.

Posłowie moy pierwszy w tym publicznym Obradu naszych zabieraiącey mieysce, zaczynam go od powinnego y głębokiego uszanowania. które pełnię iak nayuniżeniey sze y nayniższe każdemu z Oso: bna Z. JO. JWmciów do przyimowienia się dzieła Przykładu przystępuiąc. Rozstrząsaiąc piśmie dawniey czynione Konfe. z poniżenia się Zniesz łych powodami były lub niedotrzymanie Przysiąg Panuiących, lub Prawa Oyczyste, że w swey sfemie albo nie utrzymane, albo zgwałco ne, albo do skutku niepryiedzione, a ieżli zaś pryiedzione to in op: positionem Status Nobilitaris. Bywały iednak przy Wiecie S. Katoli: ckiey Rzymskiey Panuiącey y Pey S. obrocie; a przeto przyprowadzał do skutku Bog Iest Swięte bliwe Zamysły z Zawstydzeniem y pohań: bieniem.

bieniem tych, ktory zgubie Iey y nasza usiłowali Oyczyznę.
Powod zaś czynności naszey, myśl sprzysiężenia się przeciw Xięztwu nasze
go nie iest przeciw Królowi bo się Wasz Ym oświadczamy sprzysiężenia.
Że się nie związuiemy przeciw Nayiaśn. Panu ale szczegolnie na Obro
nę Dobra Pospolitego. Nie wiążemy się przeciw Prawu y wolnościom Iego
Krolewsk Doznaiemy; ale sprzysięgamy się przy Wierze S. Katolickiey Panuią
cey mieszkaiąc Prowincyi tey dla wzmocnienia iako raczey dla ostra
szenia tey Wiary ktora nam y Przodkom naszym we wszystkich Dzie
iach skuteczną była Pomocą, Konfederuiemy się zatym przeciw niebez
pieczeństwu a przeto nam Pismo nie pomoże.
Stanie Punkt w mieyszey Konfederacyi. Przyiąć. Co się tycze Pokoiu
Ich dogadzaiąc tak wspaniałemu Interesowaniu się Nayiaśn. Imp. Imp
iako y złączonych z nią Potencyi odmienić by w tey Mowie należało. Co
się tycze Prekow. Nieuiszczonych y Dyssydentow tym sprawiedliwość uczy
nić iuxta Constitutionem Anno. 1717. Starać się będziemy. A tera z rece
dowym y X. Mazowieckiego Xięciem. poty nie przystępuiąc do Nicze
go pokoiu też rezolucyi nie otrzymam.

Mowa Tegoż Jaśnie Oświeconego Bernardynowo 26. Iunii miana

Stos JW. Wielunskiego mowmc. Który sobie szanować iako Dystyngwo
wanego z swych y Przodków Xięztw mego mam sobie za powinność, na
uwagę wziąwszy widzę W:m:P: iż ten zważaiąc które Oyczyznę nasz
obarczaiąc Imminentia pericula. Życzy Nam z Albami na ten Dzień
ielit podpisywać się niepracuię. Zatemu gdyż ta iest ostatnia ostate
nemu Człowiekowi na stan. Lekarską pomoc, którą zwykli Doktorowie
dawać salwa; podobnemu w sytuacyi mieszkaiąc naszey Oyczyznie.
Ale Mcii Panowie przyięliśmy na siebie Prowincyam Bronienia Oyczy
zny Wiary S. przyrzekliśmy Braci naszey w Domach pozostałey
że nayrnieyszego Wieńc. S. nie uszczerbku, przyrzeczo
ne przysięgą stwierdziliśmy gdy a Braci tey nie ochronić możemy. uchaiąc o
ale mnieysza o Braci bo się od nich schronić możemy uchaiąc o
Kazni tych które by nas wprawiać mogło w niebezpieczeństwo.
Ale większa iak się przyidzie pokazać Bogu przed którym każdem
z nas treba reddere rationem villicationis suae nie dobrzymawszy
mu Wiary raz na Chrzcie S. wziętey. A nabożnie nie będziemy wie
Wiary u Postronnych kiedy Iey Bogu nie dobrzymuiemy.
Interess mnieyszy, Iest y ciała iest y Duszy. Iest Ciała w Doczes
ności, Duszy w Wieczności. A Przeto żal by mi się dał pokoy pod
pisom by nas Bog dłużey y dłużey nie karał.

Mowa Tegoż Interlocutorie w Izbie po obiadku Mark. 28 Iu

Nie zastanawiaiąc się bynaymniey nad wzdwżem obcżnych
Sli

Ili gdy zabieram głos moy zabieram go do powinszowania Łaski Ma-
iestatkowskiey z życzeniem. Dent illi supra datem gm mereris Ser-
vente animum quem dederunt. a to dla wsparcia Ulicy y Wolności.
A teraz przystępuię do rzeczy Pana mego.

A. naypierwey Nowiemy Crimina Status naganiamy Czynności dawne
Czyny nasze takie być powinny, by żadney nie podlegały naganie. ale
opak się dzieie: Ulysliwalismy na Dzieło Pewszey konf. y na ne-
petnienie nadworną krajowey militią Stanie Interessy w Rz Cz
mowych. pochlebny y nieznośnieyszy dalekie wiek mieszy w Po-
mocy danie Potentney Potencyi obarczaiący nasze Działania.
Przyznam się JWWmciom Panom Ze w Podniesieniu Konfederacyi d.a
Mazowieckiey wdany bytem podnosiłem Ja w Ziemie Czed iednak
nie sub armis lecz wtenczas gdysmy ad acta przystępować mieli
Opowiedziawszy się Generalnie. na Kommendzie będącemu że by to
naszym uwłoczyło Prawom gdybysmy pod bronią rzecz robili. nagdy
miast. po uczynionej odemnie relacyi będące na Kommendzie woysko
Woysko. a przeto zdałaby mi się potrzebna Ewakuacya Woyska odar-
czaiącego nasze czynności.

Autore. Poradnictwo między majestatem y Wolnością tych Konsta. stuientne
iest władza JW Hetmanow aby była przywrocona z miesca swego mym y się
stwa Mazowieckiego Imięzien uprzeżan. a Kommissye Parlamentarny Deklaracyi
N. Imp. me nazwane by były Zniesione.

Potencie Mieliśmy y chcieliśmy dawno w wywroceniu Potencyi tych Klorey
Bog cieszyć się pozwolił to przez częste woyska przechody. to przez wielokrotne które
Zasięgnąć pamięci można reducere. Co dzieie się mieniu Panowie wynalazła nie-
nawiśna Zawziętość ieden cięższe sposob poniżenia y zubożenia Stanu Szlacheckiego
go przez Zniesienie młynow narzekaią. Strata ta iest tak Znaczna iakysmy prze-
dtszey poniesli boday czy nie większa gdyż trzeba na dwoy kleiny 1000. f. czyni się
nie 20000 w Dziedzictwie utracaią. iakoż y JW. Wereszczyński Kons. z Ord. Koll. Lwy
maiący 7000. Straty. 140000 utracić w Dziedzictwie będzie musiał.
A przeto dopraszam się łaski W. X. Mci y Stanow Konfed. by wszelkie Iurisdykcye
Zatamowane były Zgromadziwszy mocy władzy Rzp. konfed. Kor. rządzenia, gdyż
iak komu ieden z tych. Iurisdykcyi tego ubiie to go y 10. Konfederacyi nie potrzeba
się przyprawić.

Kopia Responsu. JO. Ieo Jmci Xcia Pana Posła Rossyiskiego na ost. JW. Pisma ieden wieku Mars. Insp. Gen. W. X. Lit.

Odebrałem List od JWWmci dn. 4. Iuny datowany y zdumiałem się nad
Jego prozbą. a sobie za cel kładąca, aby Pana W. X. Lit. konfederacyą nie
wpadła w Tyb. tego Iurisdykcye albo kwiat tayny JWci z konfederacyą a skła-
da się z Panow całego Kraiu że ky Sądy są naywyższe y iedynowładne że w
iey mocy iest gdyby się to zdawało zakładać Trybunał Duy y wszelkim Cney Iu-
risdykcyom aby się żadnych spraw nie brały, ażeby nie czym podobnym do
rzeczy z konfederowanych Panow Akcessyi; a mieli Zakłowego by ta
dy ograniczenia, którego ani sobie zakładać ani się znać do mego mieysca. Ry-
dzie to skutkiem y nieustannym presuadzeniem podobnych że w Stanach Kon-
federowanych powstrzymania, iż nikogo nie będą przymuszały do tego

przystąpienia

przystąpienia Chwalebnego Dzieła y związku, a wmiłym uspokoieniu wszystkich tych Zostawiły, Który się niecta Skarga do tey konfederacyi pisać zechce, Bez mo: wienie prawdę, każdy prawdziwy Obywatel y poczciwy Syn Oyczyzny, powinien by się tączyć do tego związku mieć inny kontent, sobie Zaprzątnąć tylko aby Prawa Zachowane y poprawione były aby pewny kształt publicznych Rządów był u: stanowiony y aby się każdy przy nabożnych Wolnościach y Prerogatywach utrzyma gdyby ieden obrał się kto Zakonspiracy Który by chciał szkodzić, albo się sprzeciwiał tey to publicznie, tey konfederacyi, albo też nie uznawał naywyższego Jey Dostoieństwa y Władzy każdy takowy miałby być od niey poczytany Za nieprzyiaciela Rz. Pospo: albo za nieprzyiaciela własney Oyczyzny według mian Szkodliwych swych zamy: słow występków.

Kopia Lyo. Pisma od tegoż, dnia 20. tegoż. Jw. Wdy Mińskiego.

Dowiaduie się z wielu stron pogłosek bardzo dowodnych, że sposob którym się JWMć rządzisz, nie ma miary y pomiarkowania, y że będąc głowney Sądu Marszałkiem nieuważasz tego to iest Pluna konfederacya y w Jey każdy winien. Takowe postępowanie nie może nic innego na JWMć ściągnąć tylko bardzo przykre skutki po: waż przez to obierasz się wrota do potargania publiczney w kraiu spokoyności nie mniey iako do przynagleniа Rzeczy Konfederacyi Stanow aby w tym razie kiedy JWMć w swoich nie upamiętasz się zapędzaiąc odięty moc Sądzenia Trybunałow dla zabliźnienia nastąpiłyby Stąd nieszczęśliwym między Obywatelami Zatargom. Chcieć tedy JWMć pomyśleć y zważyć to czynisz. Za z powinnością Uniżenia mego widzę się być do: do takiego iakiś przed oczy JWMć stawić wyrażenia, upewniaiąc go cześć nayiaśn. Impe: ratorowa Mć jako szczera Przyiaciołka y życzliwa Rzeczy Pospolitey Allantka, powinie: stwi od: bre Jey mieć iakoby ospokoyność. Z tych miar racży wysoką y nieiednokrotną Sza: Protekcyą Konfederacyą Stany upatrzyć w nich, z iedney strony Do: bytek y prawdziwych Oyczyzny Obywatelow. a z drugiey strony przykre dobre po: spolitemu y krajowemu uspokoieniu w osobie JWMć postępku. Nie mogę się wstrzymać się od ponowienia prośby moich abyś JWć chciał być ostrzeżony z Dzia: łań y Czynności swoich a Tym to powinnością iak nieszczęśliwe konsekwencye: Które Jego czynow mogą wynikać skutki. Doszły ręk moich Za staraniem JWMć Numera, dwa Listy do JWMć Pana y Brata Pisane adressowane, złożyłem że bez na: rzenia pieczęci w tym celu aby on oczytał iżeli się zdadzą y mo: żnością. Że one JWMć pisał w mocy JWMć Kwitney mi będzie one od: dać i do zamienionego kresu, a rozporządzenia które ubiey mieć w domu Pol: go wymiydzie przekaż JWMć lepiey iżeliś sobie dobre lub nie postąpił, a: oraz powziąwszy, idą się nie w czasie y niewporę od niego użyte dzieży.

Kopia Listu Pisanego. do Konf. Kor. do Inf. Kor.

Nieuchy obszernym czasu zatrudniać wyrażeniem iak gwałtowne przyczyny y nieodbita ratowania się potrzeba przyprowadziła nas zgromadzone Rzeczy Stany do tego ostatniego a przez gorliwych o Wiarę y Swobody Oyczyste dosiadczonych Przodkow Naszych sposobu, zesmy się do Swiętobliwey Rzeczy Kuryi przy nieza: Rzymskiey Katolickiey w nabożnie naszym panuiącey, przy Prerogatywach y Wol: nościach nieszczęść udali się Związku. Co bowiem wszystkim szczere Oyczyzny kochaiącym tak iest dostatecznie y widocznie że Sam przywodzony in Syntht Secret: tyczne przenika, a Stanu R.P. odmiana y Praw Kardynalnych wywrocenie każdego Obiecia poznanie. Tak za nayważnieyszą Rzeczy Konfederacyi naszey władzą y powagą Samo dobre powszechne przed oczyma maiąc pilną na wszystkie rozmy:

Dzieła

dzenia krajowe, y na Sądowe Jurisdykcye mieć powinna baczność tak przy O-
świadczeniu uprzeymych chęci moich Cżynię odezwę za wspólną zgodą naszą do
Tryb. R. P. Mlt. Pol. z wystawieniem Uniwersału naszego aby był uwiadomiony ktoby
kolwiek iednym usterczliwienia Oyczyzny naszey celem, y do zachowania wewnętrzney
spokoyności Sądowych nie tamuiemy Jurisdykcyi iednak abyśmy ten nasz względ y powolność
nie stały się nam uciążliwemi y szkodliwemi tedy dla Konfederowanych Województw Ziem
y Pław. Prowincyi Mat. Pol. iakoż też Generalnych Zniesienie y przytrzymowanych Osób O-
świeciliśmy, ażeby suspensy w sprawach tych w Tryb. przypadłych przyjmowane y
dilacye tychże suspensów aż do rozwiązania Konfederacyi naszey używane były a
nadto owe wstrzymania Trybunałow y innych Sądowych Jurisdykcyi nam zachowa-
liśmy. Co z przyłączonego Uniwersału pokaże. 11.

Dyngymniey nie wątpiemy iż Tryb. R. z tak znamienitych Złożony mężów
Praw y Zwyczaiow Oyczystych Zupełnie iest uświadomiony, Superest mi zatym być o
tym uwiadomił obowiązkiem aby wszystky wspomnione Suspensy Akt nowo Konfede-
rowanym w sprawach ich dopraszaiących się dawane były, a oraz aby tenże Try-
bunał Jdzny i medio sui Imci P. Posłow do uznania naszey Jdney Konfederacyi
władzy, y przez onych teyże władzy naszey submittował się, postępuiąc w tym
tak swoiey obligacyi iakoż też zdaiącej nasz in agendo Obywatelskiey uprzeymości.
Czekać będziemy na nayprędszą w tey mierze ile będzie może przez Posłanego od
nas Ur. Sobie służącego Vice Regenta Kancellarii naszey uwiadomienie, odezwie użyrze
nia niniejszey odezwie naszey, ato dla wzięcia dalszych naszych miar w tey
obwiatelności, oraz Ja Jako Marszałek Konfederowanych Stanow Rzpltey Pere-
zalny za wspólną radą, ten list wystawiaiąc Zostawam z należytym Poważeniem dla

List Cyrkularny do Senatorow.

Do gorliwych zawsze. JWW. o dobro powszechne Sentymentow nowe
przydawaiących dobitkę, Zelatby mię prewyrzastaiące potrzeby przestrzegę. Własna
bolizn z Znieważonych Antecedentow Jego, Obcisła JWW. przymioty mi dość Oczy
wiście Jny raizy innych przykładnie ammuiąca, amizli samą bydź Zwykła pobudką
Lecz gdy Zgwałcone Rzpltey Stany w Woiskach. Ziemiach. y Obwodach przy wiernej
katolickiey Rzymskiey Panuiącey przy Prerogatywach y Wolnosci Oyczyzny Konfe-
derowane w Rokiu teraźnieyszym na Dniu 23. Junij iednomyślną zgodą y zasta-
nowienie w Urzędu Pentkiego Konfederacyi Ksiąt. Marszałkowska złożyły na mnie ciężkie po-
winności mojey Starościeńskim zaszczycony zwyczaiem JWW. Urzędow y
życzliwą chęcią Oyczyźnie obowiązanego do wspólnego dla ratunku Stanow
wrogow naszych Zjednoczenia się wzywam y zapraszam.

Kogoż tak twardego Serca, Ducha myśli, y za-omamionego iest wzrok, aby
ktoż tak twardego Serca, Ducha myśli, y za-omamionego iest wzrok, aby
nie czuł nie ważył y nie uważał Zdarzenia przez nieustawaiące
Prepotencyą Stanu y Kształt Rzpltey, oraz Prerogatywy bezpieczeństw y Wolnos
Polski dotychmiast wywrócone Ostatnie nam grożące upadkiem innego nie
mogły mieć do powstania sposobu, iako te iedyne a swięte bliwe y przez Pan
Bog nasych dowiadczone y teraz przez nas czyste Intencye, przeto się wzię
te spełnienie się nasze Ktore nayiaśnieyszy Imperator. Imć całey Rossyi
wielkim Wspaniałym a całey Europie sławnym. a na Traktatach z Potencyi
z Rzpltą naszą Zawartych ugruntowanym interessowaniem się Swoim ta
kowie wspieren nalży. Nie zostaie mi zatym iak uprzeymie oczekiwanie Jak
do przodkow z Rzpltą Zjednoczenia się; ktora teraz z Zupełną miłością y uspo-
kaia używa Patryotycznej Rady y pomocy Jego; a ia z należytym Zostaię
z wyznaniem. &c.

List od Konfederacyi Kor do Xcia Imci Reprina.

Nie może dowodniey nawd Stwierdzić Zupełney uprzeymości Ktory pokłada w
pryrzeczoney przez W. W. X. mć Imięciem nayłask. Imperatr Imci Przyiaźney
Protekcyi, iakw gdy nayprzewszy teyże oglos, tyczęc z nią wspaniałey woną
Wszelkie niebezpieczeństwa nieustraszone Obywatelskiego Umysłu skłonności
ku obronie Praw y ustanowiony Wolności w Państwie Skonfederowanych przez Akt Ich
Zbru roku bliskiego 23. Juny Zastky stawia się Rzkey. Ocym uwiadomiaiąc W.
W. X. mć dopominamy się y w Dawnych z narodem naszym Traktatach, y
Sasiedzkich wypadłych Uroczystych Assiadczeniach, Wolności y Swobod naszych ubez-
pieczenia y z iak nayściślejszą dopraszamy się uprzeymości, aby ta pryiaźn Konwa y
Wielkiey Duszy nayiasn. Imp. Imć ozdabiaiąca Protekcya, do Zupełnego Obywa-
telskich Zamysłow Życzenia skutecznie y nieodkładnie dopomagaiąc raczyła. Do-
wodnosć y uprzeymość naszą na to zasługiwa; Ktegoż Narodu wdzięczności ani wynawa-
nie ostabie potrafi! Co z Woli skonfederowanych Stanow Rzkey iakw obrany Marsza-
łek, maiąc honor Assiadczyć W. W. X. mci, osobistey mnie Jego Łaski y Przyiaźni po-
lecaiąc zostaię z należytym Powazaniem &c.

List Nyi tegoż Xięcia Imć. Reprina. od teyże Konfederacyi pisany

Nie może nawd dać większego uprzeymości dowodu Xc. Imp. Imci całey Rossyi
Sami W. X. mci Mitawey iakw Kommunikuiąc Uformowany Rzkey Konfed. Zbigtwa
do ktorego się udał dla utrzymania Praw y Wolności Swych będąc przez Deklara-
cyą nayiasn. Imp. Imć całey Rossyi nieżyczliwe, a przez W. X. mć Assiadczone z
sprawy prawdziwey Oyczyzny sytuacyi y stanu.
Wspaniałe nayiasn. Imperatr Imć Intencye do konserwacyi Wolności naszych Prze-
gatyw każdego y formy Rządow Rzkey zmieniaiących się w tychże wyrażo-
ne Deklaracyach że Zysk Cierpiąc z teyże Protekcyi, ktora wszystkim dobrym dla
Sławy obiecana Patronatw Imieniem skonfederowanego Narodu o nie się iak nay
uroczyściey dopraszamy łącząc oraz powinszy nasze nietylko o wspaniałą dla nas
assystencyą, lecz tudzież o wysoką nayiasn. Imp. Imci gwarancyą, aby Prawa Ich
że Prerogatywy Wolności y Forma Rządow w nienaruszony y uiebney Zyski
wać mogły zawsze bezpieczeństwie.
Akt Jeneralney Konfederacyi naszey ktory przytaczamy iest dowodem iak ca-
łemy obowiązki które cały Narod winien nayiasn. Imp. Imć. całey Rossyi za skro-
mność Jey ktora, przez wspaniałego za interesowania ku dobru publicznemu
czyzny naszey a Swey Aliantki, y Gwarantki okazuie tudzież z iak respektuiąc
baczność tejże Monarchini powiatamy Interpozycyą, Zupełnie się na Akt ten od-
wtywaiąc, oświadczamy przezen gorliwość Naszą ku dobru Oyczyzny naszey ku
utrzymaniu Zaszłego między Państwem nayiasn. Imp. Imci a Rzpltą Związku, tudzież
wyrażaiąc Zupełną za wspaniałą Jejże o nas Woli Naszą religwencyą.
Nie zastanawia się bynaymniey teraźnieysza konfederacya Ktora na samych Imci
Ich respekcie y uprzeymości ku Nayiasn. Imperatr Imci wyrażaiąc będzie tey Intencyi Jey
wypełnienie ale Tronu Nayiasn. Imp. Imci wystanych Postow wezwać iak nay rocz
Siły Jey posiłkiem, Jey protekcyi, Jey wiekuistadney dla Konserwacyi Praw Ich
Ich gwarancyi.
Upraszamy Xcia mć abyś dowody naszego respektu y uprzeymości u Tronu Swey Im
narchini.

parchim dwiesci raczyt. będąc oraz wypersuadowanym że z wszelkim ich
powazaniem. z Radomia 6. July. 1767. Wdmci. Stolem Zyczliwym Bratem y Sa
n. Zyym Sługą. Karol Xżę Radziwiłł Woiew. Kijowski Kanclerz Wielki Koronny Ustana
Zgromadzonych Rzpltey.

Respons Xięcia. Imci Repnina.

Odebrawszy od Wdmci List. sub data 6 Lipca Imieniem Pmey konfed. do mnie pi-
sany z doniesieniem o uformowaniu Onycie tudzież z wyrażeniem żądania Skonf. Sta-
now. aby ich wtwardzeniem pożitkami, wysoką Protekcyą y gruntowną na Wielu gwa-
rancyą Nayiaśn. Imp. Imci cieszyć się mogły mam honor uczynić moy respons w nie-
wyrażony sposob. Nayprzod do prawdziwym ukontentowania ich nayrzetelniejsze W.
W. Imci Stawiam powinszowanie; iż Wdmć ubey chwalebney y Patryotycznej Ryce-
rskiey Polskiey czynności przez tychże Camych Klimy Wolności y Prawa Swoie skalić u-
siłuią obrany iestes pierwszych, y że naylepsi z Obywatelow y prawdziwi Oyczyzny
Synowie znayduią w Osobie W. Imci wszystkie te y inne potrzebne do dobrej Mości
Ego Konfederacyi Hor. zalecenie przymioty, nad ktore Wdmć iestes wyniesiony.
Narod Polski Sprawiedliwą gwiazdą reku gniewu Ia nieskończone y tak ważne skut-
ki dowodzi, które odbiera od Nayiaśn. Imperatr. Imci niemniey też Sprawiedliwa za upry-
tomą skonfederowane Stany tu Sły obłażnie Inwoiu a zatym będąc o Patryotycznych Sen-
tymentach konf. wypersuadowany które w Publikowanych ammie przez Wdmć tu mnie
mi kowanym, iasnie są wyrażone, ale ci, mogę bez żadney powątpienia iak nayuroczyscy
Imieniem Nayiaśn. Mon archini mocy tak Wdmć iako też cały Narod upewnić o nie-
wtwardney Protekcyi y pomocy N. Imp. Imci dla polepszenia y utrzymania Praw Prero-
gatyw y Swobod naszych tudzież tymże Imieniem N. Monarchini mocy niezawodnie
apekurować mogę że Nayiaśn. Imperatr. Imć Swoy nie będzie żałowała Starania
by Wieczyscie jak nayspiritowniey Formę Rządow Rzpltey tudzież Wdmci Sey Poważ-
nej Osobie uniemożliła Pobaranczą, jak iak skonfederowany tego Narod żąda więc upra-
szam Wdmć byś o tych niezawodnych pełną Konfederacyę gruntownie mieć y onej
o istocie ich zapekurował. Osobna Delegacya od skonfederowanego Narodu nie prze
Nayiaśn. Imperatr. Imć przyięta będzie y ważyć a Inne Dam my mil. powtarz nie
Zd interesowanej tu Rzpltey Sprzyiazn. do ktorey skutkiem samym okazywania wzaiem-
ne w sobie zawiera chęci, odbiene nastatek Protekcyą Nayiaśn. Imperatr. Imć ze stro-
ny do utrzymania w Nieruszonej Swobodzie Formy Rządow Rzpltey. y Prerogatyw w Dobrych
Czasach Synow. w Szczęśliwości zawsze wszelkich tey Obywatelow zapewnienia.
Zmienkuiąc. Datt w Warszawie 1767. Wdmć 16. July.

Akces JW. Rzewuskiego Hetmana Polnego Koronnego. Woiew. Kra
kowsk. do Konfederacyi Koronney. Generalney

Wolność nad krew y życie, wiarę nad Wolność przekładaiąc dla utrzy
mania y w naymnieyszego uszczerbku zachowania tych nayszczerszych
Szczęść Nieba darow łączę się y przypisuię do konfederacyi Pmey Stanow
Rzpltey w Radomiu uczynioney, gotow będąc przy Niezawisłości Oyczy
zny y życie wytchnąć.

Sanctum Konfederacyine Prerogatyw. JW. Marszałkow
ubespieczaiące.

Actum w Radomiu 1767 Mca Lipca. st. Dnia. Sły Stany Zgro
madzone Pmey konfed. Krney Sanctum prerogatyw JW. Mrtwu Woiew y Kasz. u
bespieczaiące podpisem. J. O. Xcia Mć Marszałka stwierdzone na affektacyą y re-
kuiżycyą.

kurzycą słowy potrzebuiącey z Kancellarij naszey konfederacyi Extraktem wydan
wskazaliśmy. Którego tenor iest talowy; Sanctum Prewgdatyway JW. Mtthu. Zwy
złu naszego tak Kwalebne jak dla Oyczyzny pożyteczne Postanowienie wchodzących cżyn
ubezpieczenie iednych z nayprzenoszych Cynności naszych będź powinno felem.
Przesiadczeni zaiste zostaiąc iż ocalenie y wiarky ku szczęśliwości respekt na
może tylko ku powszechności Związku tego w Narodzie naszym trzymięca wta
ine prywaty części utrzymuiące w wszelkich obrębach wirne posłuszeństwo ku Oy
czyźnie Obywatelstwa Sprawie poszanowanie. Z Powodu więc tego my Skonf. S
ny Korony Pol. ta primieyszą ustawą: którey moc Prawa aż do wzruszenia
Związku naszego Dacierny; uchwalamy by według zwyczaiów dawności tak
posuniętych Seymikow Pos. Deput. Sądk. Urzędow. Ziem. Elekcyinych &c
wszelki bydź Zaraz Zgromadzenia, ani Laski podwoie nie śmiał wtkc
nieważnością Exyd & sub rigoribus in Statutis contentis solitis tylko Mtkow
Wdztw Ziem, y Pow. aczeby chorobą lub legali alio impedimento aż JW. Mtka
Zagaiai y Laski podwoie nie mogli tedy na mieysce Ich. Pierwsi konsyliarze
in Ordine, ale nie pierwey poki od JW. Mtkow listownie przestrzeżeni nie będą
który list odebrawszy oblatowai w Pow. mieysca Zgromdu lub nayblizszym będą
powinni y po Universale, zgromadzeniu przeczytać. Tę więc uchwałę za po
wszechną Rady naszey zgodą Uroc. Sekret. do Acta Konf. naszey inserowa
Zalecamy. a JO. Stanow Skonfed. Mtka Uniwersałem to Publicznym ob
wieścić Uprasżamy. Karol Ździ Radziwiłł M.P.K.S.R.K. Kor. Które to Sam
tem iak się w Aktach Exaydnie Konfederackich tak słowo do słowa Jest y
Dane. L.S. Marcin Matuszewicz Sędzia Ziemski Urzą Pskę Litt. Konsyliarz
Wdztwa Podlaskiego Pisney Konfederacyi Koron. Sekretarz mpp. Correxit Mar
czyński Burgrabia Pow. Bobrow. y Sekretarz Ziemi Dobrzyńskiey P
Konfederacyi Regent.

Mowa Jeo Jmć Pana Rozuchowskiego Cześnika y. konsyliarza Woiewodz
twa Kaliskiego w Radomiu na Konfederacyi Koronney mi
na Roku Pańskiego 1767go.

Przyrodzenia gdyby czas niepokazywał się odmieniać, a doświadczen
ydoskonalać bezprzestanne rzeczy przemiany przypadkiem rozrządz
ne sądziłbym. Ale że skutek zdań od iednomyślney przezorności był zaw
sły postrzegam Ten aby Naszemu zdrzyiał Zamierzaniu poprzyięzeni
strzegaj tak mowić zacznijmy: iak nie przeszłe okoliczności wnieść z sie
każ; przyszłe do czego zmierzać zdawaią się; teraźnieyszże iakie są? a iak
być powinny. Zbytek ufności ubezpieczeniem Rozpaczy, siebie Zapomnienia
iak przeciwne właściwościa rzeczy tak rowny za sobą skutek pociąga
Ubolewać należy że Nayukochańsza Oyczyzna nayczęstszym tego wy
działem powszechny kraju niesie okropne Kardynalnych Praw Zgu
cenie postrach wypływaiącego Jedynowładztwa nieuchybnych przypad
kow oparcie gorliwych o wiarę y Wolność Rodakow na to zprowadz
ły Mieysce: gdzie Swiętym ku wspólnemu Ratunkowi skrzętnie
przyimuie uczestnictwo. Czemuż bezczynnym Czasu wyciekaniem po

Stałym

stałym w domach wspod Braci bociżni, Nieprzyiaciołom naszym wspar-
cia y łaski przyczyniamy. Niedawnośmy rozpaczali ze nam y Sarkanie
niewolno bydo iuż wspaniałości Ducha pychą iuż podległość powinnością posłu-
szeństwo przyzwoitością wolą niektorych ogolnym Prawem rozbaczaiąc na Obar-
czoney Narodu rownośći wyniosłość Niedźiś zażałaliśmy Ze Sarkania Nasze
Dobrotliwe Nayiaśn. Imperatorowey Roszyiskiey słonibyś serce do Zażycia 13.
tey władzy, ktora na wsparcie miszonych Bog Iey sprawiedliwośc powierzył.
Niezwyciężona tey Nayiaśn. Monarchini wsparty przykładem Zaszczycony Prote-
kcyą to się mośći odważam co mi poczciwość każe a Deklaracya
Nayiaśn. Dworu Petersburgskiego radzi czego List Pana Sawina
dopominał się pokazuie. Protestuię się naprzod przed protekcyą nas
Monarchinią y pobornowcznym Iey Losem ze wszystkie czynności Na-
sze do świętych Iey Nayiaśnieyszey Sąmsiady stosuiemy myśli a co-
kolwiek by wstecz bydo dzieie się poniewolnie. Nayprzod protestuię
się ze konfederowanym Stanom niedozwalaią tey Zażywać władzy
ktora Jest powinna Nayuyższą. Powrocida konfederacya Litewska Jo.
Xiąc Jmci Marszałkowi konfederacyi Ekonomią Szawelską, przez
wyrok swoy, przymuszona powrocić Jg. Xiążęciu pod protextem ze kon-
federacya niema mocy Znosić Prawa. To konfederacya Litewska prze-
kła niezwyczaiona Prawa, gwałtem wszystkie dobra odbieraiąc osob
Jego sługaiąc niegwałciła wypędzaiąc z Dobr bezprawnie bez Dekretow
bez konwikcyi podług Praw Naszych za samym tylko własnym swoim
Dekretem, a teraźnieysza konfederacya pod Protekcyą Iey Nayiaśn. Mo-
narchini niema władzy odebrać? Protestuię się powtore ze Akt konfe-
deracyi Naszey poniewolnie przystosowany do Aktu konfederacyi Lite-
wskiey przeciw Deklaracyi Iey Nayiaśn. Monarchini ktora się oświad-
cza nie z słow ale z Czynności brać miarę przychylności Narodu Naszego
ku Satysfakcyi Nieodzowanym Iey Żądaniom. A tu Akt konfederacyi
bezpotrzebnie Stany Szlacheckie Mieyskie y Chłopskie aż nazbyt energi-
cznie Straszą bacznością o Rządu odmiane trwożliwość. Im pełniey Iey
obcżności tym wątpliwszy wspod Braci wrogiey złudzeń. Protestuię
się powtore ze nad Zwyczay narodu Już Sześć Niedziel czas Stawi-
wszy żadnych Sanctyonow nieuczyniliśmy ani Żądania Woiewodztw za-
Bnych w konfederacyą niekładziemy co nas konfederatow postawia
Celem zemsty Narodowey zmieniaiącey konfederacyą Naszą nie dla przy-
wrocenia swobod ale dla utwierdzenia związku Toruńskiego y Stucie
go iedynie czynioną. Protestuię się Milionkrotnie że nam stanowić ani
układać Instrukcyi żadnych w Izbie niewolno tylko poniewolnie Zo-
stawiedzwalaią List Xięcia Repnina w Języku Roszyiskim do Nas pisa-
ny co iest przeciwko Sojuszom gdzie wszystkie Francuzkie między
Roszyą a Polską ze Językiem Polskim pisane być maią raz na
zawsze stanowiono. Czyż może być większa między temi Narodami
Francuzkiey iak przyrzeczenie Protekcyi konfederacyi Naszey y

Laskawe

Łaskawe Losow od Nas u Dworu swego Przyięgie. Bezliczbna mia
wosci teraźniejszych mnogość staie się od tąd niewypowiedziana to pr
naturalna tkliwość to przez srozość dodawaiąca trwogi a tłumiąca so
Ekaniem tylko oświadczyć mi przychodzi Im bardziey Znam władzą konf
deracyi tym mi się gwałt nieznośniejszym staie. Znam ia: iak mowią
władzą Konfederacyi ale że iey do tąd niewidzę pytaią mnie sich
samego należy co to ten ratowania Nas środek konfederacya? Jeżeli
nie Ziednoczenie się do Bronienia wiary y wolności niema mocy Z
dzić Prawa przyznaię? ale że ma władzą Zastanawiać iako miarkuie
kto przeczyć może? y tym to końcem Zastanawiaią się Iurydykcye. B
la Konfederacya za Króla Michała wszak też przy dostoieństwie Naią
iącey Mayestatu a przecież Sejm Laudationis ostrzegaiąc przytym
cenie Wszelkich Iurydykcyi Sądowych Zostawił władzy ze potrzeb
to Zastanowienie ich. Zaskarżamy Komisye Zażalamy Prawa Kron
iące Jch a w Instrukcyach Sądzić się im pozwalamy y Podskarbie
mu to do Płacenia Zalecamy co zaskarżone Konstytucye nakazały. C
to sobie za kontradyktorya! Znoszą approbuiemy ong. Zastanawiać
Edukcyą Praw a wykonywać ią być nayuyższą Zwierzchnością
a podlegać niższym Lekarstwo nad Chorobę gorsze iest chciei
Żyć a Zabijać się leczyć śmierć przyśpieszaiąc. Wyszły Uni
wersały na Sejmiki przedsejmowe nayprzod do prawdzam się ten
czyć. Bierzmy Deklaracyą Nay Imperatorskiey Mci, bierzmy Liste
Grafa Zamoyskiego Ze Prawidła czynności Naszych. Widzieymy sur
tobliwe Nayciszy Imperatorskiey Mci Zadania więc Inaczey Jch czci
niemożemy tylko wykonaniem onych dopiero Z kiedy staran
na o ugruntowanie wolności Narodowey Sąsiada nietylko pr
wrocenie ale y ugruntowanie Jch tak Solennie przekłada kiedy
więc uszczęśliwienie Nas iest swięta Jey wola a niewypowiedzia
na Jey Łaska nasza pomyślnością Dobrym wayemy myśli Jey Mayą
Reguły przyszłych czynności co w ogólności wolność kraiową y m
szyscy Politycy Rządow stanowić maią. Co do partykularnych ko
stowodztw naszych Zdań wszystko nam uchwalać wolno co sam
kraiu interesuie wewnętrzności bo iakże wolności się domagam
sami w podłą wdaiąc się podległość Nienależy czynić Złe nadz
ią obrocenia w dobre. Ani kogo obudzamy na sobie się Znayom
Bo nieumieć na dobre zażyć protekcyi pory y czasu iest iedno co
się

się stać niegodnem. Bo to wzgardzić co grzechem iest wymowić / albo
nieumieiętność pożytkowania oznacza. Przystoyne Urzędu sprawowanie
pokazuie człowieka być godnym Jego. Kroć czyńmy zadosyć poprzysię-
żnym obowiązkom bo usprawiedliwienie się z nich Przed Oyczyzny oyca
Braci y Potomności winniśmy.

14

Kopia Listu z Radomia pisanego Dnia 24 Czerwca Ro: Pańskiego 1767go Anonime.

Jeżeli to umartwienie które przyszłych szczęśliwości niepewność
spodziewana zaś w Oyczyźnie naszey upadku wiary y wolności
żałosne postać w umyśle obywatelskim sprawiła z pierwszego ze-
stu mego osądzić Wam Panu iż było wielkie. Cóż dopiero sądzić
będziesz y w iakim sam zmartwieniu zostaniesz kiedy to co obo:
wiązek do tey uszczęśliwienia Oyczyzny lub zguby oney troskliwa
w myśli stawiało nadzieią, dziś iuż z obowiązku umysł Twoy mi-
wszy w nieszczęśliwych iścić się poczyna słuchach a serca do-
brych Oyczyzny Synow okropnym napaia żalem. Tak iest poz:
wiadamy to iaśniey cośmy do tey w trwożliwey niepewności Zabo:
rnie sobie obiecywać mogli, iuż się widoczniey pokazuie iż ce:
lem czynienia Naszego iest złamanie Rządu wiary a czegoż więc
dobrego spodziewać się mamy. Zwiedzeni iesteśmy w podobieństwie
na lep Rodzaiu Ptasząt które zamiast spodziewanego
pożytku na oślep idąc śmierć znayduią. Podobnym y my sposobem
oszukani w ratowaniu Oyczyzny zguby Ey y ostatni upadek przy-
śpieszamy. Wolności nadewszystko chcąc wzmocnić stajemy się sami
niewolnikami a wiarę S. ocalaiąc niszczemy Ey y do ostatnich
nieszczęśliwości iesteśmy powodem. Wolność y własne chcenia
są nam zupełnie odięte przymuszeni iesteśmy rozkazy nayniczno:
śniejsze znayusilniejsze pełnić ochotą a co nayniecznośniejsza
taka podłość w nas wszystkich panuie iż lubo widzimy iaśnie że wszyst-
czynienia nasze są nieomylną nas wszystkich w powszechność zguby
niemamy śmiałości zamienić Ich w lepsze z owszem obrzydliwym spo:
sobem do niewolnictwa przyzwyczaiać się niestydzimy Zachęcaiąc
nas od teraźniejszych czynności stawiano nam przed oczy zmierzaią:
cego do absolutnych Rządow Króla moc y władzę Ey przez posta:
nowienie Konfederacyi Slarbowey y Woyskowey powiększoną tłoma:
czono, Wolności ostatnią przekładano odebranie władzy Hetmanom
w nayniebezpieczniejszych Oyczyzny razach nader pożytecznej nazy:
wiano. Prawa nowe tyranią Narodowi Wolnemu szkodliwą być
mieniono. Do ratunku słusznie iżdać się radzono y pomoc
według zadań Naszych dać nam obiecano Tym nas zdradziecko
ułudziwszy mimo Deklaracyi Nayiaśn. Imperatorskiey Rossyiskiey Mocar:

ście

jące uczynione Projekta przeiżone uformowane przyiąć Jurydyki
nagannę y komissye tak skarbową iako y Woyskową w ostatnie
ich potwierdzić Wolności osłabić Prawa nowe umocnić a co na
większa Wiarę S. y Jey pierwszeństwo z rożnemi Sektami y Here
zyami porownać kazano. Niebyło tyle w nas odwagi y męstwa
ażebyśmy iednomyślnym miłości Boga y Oyczyzny sporzeni wy
żłem nieporuszoną umysłu stałością, te szkodliwe udożenia
odrzucili a nad zgubą Oyczyzny stratę dobrego mienia y własne
go życia przekładali. Niczczemną dalismy się uwieść boiaźni
y w takowey osnowie podpisaliśmy Konfederacyą. Jeden tylko
Kasztelan Czerski naddgłos publiczny pierwszemi zachęcony wi
domościami dla Wzpolnego Oyczyzny Ratunku Ziachawszy do
Nas a niemaiąc dostarczaiących sposobow do odprowadzenia wy
kich od widocznego iuż dzieła odrzucił mężnie podłą boiaźń kto
w naszych sercach panowała. Nie przysiągł y niepodpisawszy
konfederacyi odiechał Chwalić wszyscy ten Jego postępek umie
liśmy nawładować nikt z nas niepotrafił. Przez te nieszczę
śliwe początkowych czynności pierwiastki stawszy się pośmie
wiskiem u świata byliśmy powodem że iuż bespieczniey po
żarować nam mogli y to tylko mowić to pisać to czynić
wolno nam było co z Warszawy codzienne przywoziły szko
ty. Z tych rozważania wysłaliśmy z między siebie do J.O.
Krakowskiego Hetmana W.ko Koł. Delegatow JW. Wde Kijowskiey
y innych dla odebrania akcessu y Przysięgi na konfederacyą
według Instrukcyi na to danej, po wykonanej zaś przysiędze
ażeby iechał do Warszawy y komissarzow Komissyi Woyskowey
podobney wybuchawszy Przysięgł tegoż Komissyi prezydował
zlecilismy. Ta instrukcya miała poprawić Uniwersału W
Dy Hetmańskiey utwierdzić y Rząd Woyska Hetmanowi przy
wrócić takie wszystkich Nas: procz niektorych osob: / było zdra
nie. Lecz Warszawskie uwidowania przemieniły y punktami
przeiżnemi napełniły Instrukcyą pomienioną, Zmartwiło y ze
smuciło to Hetmana. Ale umysł Jego wielki y wspaniały nie
dopuścił Tey podłości do ktorey go zaleczano odrzucił mężnie
obłudną obietnic nadzieię, nie dał się zastraszyć szczegulnemi
osoby własney nieszczęściami stałego Jego przedsięwzięcia
nay wyśmienitsze Jego wynalazki osłabić niepotrafiły; powiedz

wiecz osoba moia na wszystkie wystawiona będzie przeciwności wiek
Dobra moie Białystok w perzyn obrocone będą z ia sam w tym
ogniu zgoreie tey iednak podłości nieuczynię a żebym w takich snakukeji
opisach przysięgał y został tak iako inni oszukany. Zasłużył tym na nie-
śmiertelną ten wielki mąż sławę z zazdrością wszyscy nawet nie przyia-
ciele wielbić go wewnętrznie powinni Jemu zaś wiek Bóg pozwoli w pożne
wieki korzystać z tey wdzięczności na którą całego Zasłużył Narodu. W-
prędce nam doniesiono o tym z Węgrowa y lubo ta wiadomość powszechny
w nas sprawiła radość w brew iednak naszych żądań przysłany Projekt
przeciwny władzy Hetmańskiey starano się ażeby był przyięty y podpisany.
Oddalić przecie Bóg w tym czasie tę bociążń którą iuż serca nasze były na-
pełnione. Stanęliśmy prawie wszyscy na podpisanie przeciwnego Projektu
niepozwalaiący JJ. Kozuchowscy Wielkopolski y Ostrowski Brzeskiey, Konsy-
liarze z Pułkownikiem Mostowskim Jaro do przykrey do żywey przyszli mo-
wy. JP. Kozuchowscy w zabranym głosie odkryli na iaki koniec zmierzaią
iż wolność w publicznym czynieniu odkryta że iey wszystko dzieie prze-
ciwnie Deklaracyom Nayiaśn. Imperatorowey Jmci Życzliwie uczy-
nionym y że zamiast Ratunku czymości nasze zgubę y ciężkie
przyniosą. Nie podobało się to Pułkownikowi Mostowskiemu
Jaro który obrociwszy się do JP. Kozuchowskiego powiedział iż donieść
o tym Xięciu Repninowi Nieomieszka. Na co mu JMć Pan Kozuchowski
Odpowiedział: y cóż Jemu proszę WPana oto: a oraz aby my List był po-
słany do Xięcia Repnina w którym co kolwiek tu przeciwko Nam
szkodliwie napiszę. Czytano y inne Projekta ale ich niedopuszczono
przeto Sobowtórzną Sessyą na d. 4ta Aug. do Warszawy gdzie gdyby Na-
kładowano choć w małey Cyfrze bo czych Ta konsyliarzow możnaby
Jeszcze to co się stało naprawić. Co się tam stanie w Warszawie
wiedzieć niepodobna ale nadzieja w Panu Bogu że nam dopomoże y
nieodstąpi ile w tak Swiętey Sprawie Wiary y Wolności. &c.

Uniwersał na czymiki Przedsymowe od Stanow Skon-
federowanych Rzpltey w Radomiu 1767go Roku.
Karol Stanisław. Xiąże Radziwiłł na Olyce Nieświżu &c. &c.

Wszem. wobec y każdemu zosobna mianowicie. JO. JW. JW. Sena-
torom. ubiuią Status, Ministrom Pacis & Belli, Dignitarzom, Urzędnikom y
Officyalistom całemu Rycerstwu Obywatelom Obu Litwy y złączonych
mu Prowincyi. wiadomo czyniemy. Iż z wyrokow Nayswyższey Opatrzno-
ści a z obrachu Skonfederowanych Stanow. w Koronie, do Laski Rzeczy-
tego wyniesiony będąc był powinnością sprawiedliwości iedney Zawsze cel Opa-
trzności a źrzodło powszechnego uszczęśliwienia wszystkich czymości naszych
mieć prawidłem. Wolą tego z rady y decyzyi wybranych Izby konsyliarzy
rzecz widząc: Iż w Uniwersałach JKMci na teraźrzeczone Sejmiki przedsymowe
wydanych

wydanych Uskarżania nasze tak co partykularnych Woiztw Ziem y Powiatów
Konfederacyach iako y w Generalney Zaimowane przeciwko nowym da
wne nayznakomitsze Narodu Prawa Swobody Ustawy nie tylko dotknię
a to zrazu że też Uniwersały ieszcze przed Uformowaniem Konfedera
Naszey Stolicy expedyowane były. Ktorey Akt przy Boku Zawiera Sy
wrzenia tak naszego tudzież powolność naszą ku Nayiaśn. Imperat
Całey Rossyi Interpozycyi na Zupełney Fundamencie Sprawiedliwości Sto
nayistotniey sze winniśmy obowiązki. Chcąc zatym aby otym cały był Pu
mowany Narod. Niniejszym Uniwersałem Naszym, Wszystkim Przeszłym
Woiewodztwom Ziemiom Powiatom Koronnym Z obowiązku Urzędu nasze
sić się postanowiłem. Wiedzą to Przeszłe Wieki co pokorną y długą
Jeh cierpliwość Zwyciężyło Co do ostatniego ratowania Oyczyzny Spo
bez przykładu Synów naszych poświęconego przymuszało co nakoniec
strzymało Jeh tym Swiętym konfederacyi związkiem złączyć się y zgodzić iako n
ścisley a to celem podźwignienia upadłych Zacierania szkodliwych Praw przy
cenia już prawie nachylonej Wolności przez nowe zbawienne y przydatne Wolno
mu Narodowi na Przyszłym Seymie ułożone y zamowione Prawa ktoreby Po
NieZwyciężonej Nayiaśn. Imperatorowey Jmci Całey Rossyi wspaniałe nam
przyobiecany Protekcyą y Gwarancyą nietylko nas ale y Potomki Nasze
swobodach w Spokoyności y Prawach tylko samym podległości wiecznie
pieczeni czynity. Raczcie tedy Wrzejmi Panowie ta sama miłością Oy
czyzny Zapalani która nas do tey Zbawiennej przyniosła Konfederacyi
obranym Z między siebie iako naydoznańszym Patryotom Posłom zalecić
naysłuszniejsze sposoby do uszczęśliwienia wspolney Oyczyzny przez
utrzymanie y podźwignienie Praw y wolności Naszych. Skutki Woiennych Ko
federacyi Naszych Marszałkom ktorzy na Przyiaźń y ufność Wam
sobie Zaskarzyli y Prezydowali na Fundamencie Instrukcyi swoich Delib
cyom Wm.P.P. winni. Ewakuacyi dowye potrafią ktora Ojczyzna Oyca
przeszłą a miłość Oyczyzny wyznacza. Ktory to Uniwersał sobie w
Gdańsk y na publicznych Miejscach Promulgowac zalecaiąc przy po
ciśnieniu Pieczęci marszałkowskiey y Ustanowienia Rady naszey wła
szey podpisuiąc Lecz. Datt. W Radomiu Roku 1767go Miesiąca
Lipca 24. Dnia. Karol Xiąże Radziwiłł Marsz. Konf. Generalney Kor.

Akces do Konfederacyi Generalney Koron. Jo Mci Pa
Jaśa Brzeskiego Kasztelana Krakowskiego Sta
stwa Wielkiego Koronnego podany do Xięgi przez Bra
Illis. 21 Julij 1767. Ao

Wszystkich postępków y usiłowania mego w Publicznych Rzeczy
sprawach iakie zawsze iedynym celem było y będzie powinno Dobro
chne dobro y uszczęśliwienie Oyczyzny tak w Stanie Świeckim
szym ubiegaiąc trwanie szczęśliwym Dobrem Oyczyzny
sprawami nad wiekuistem cnotliwym Prawy y Dobrey Rzeczy
linz z gruntu wywrócenia, z tych do ostatniego nastąpienia upa
dku trwanie, ostrz o całość y podźwignienie Oyczyzny zabiegać
sili, a w Osobie Bożey łaskawości Nayiaśn. Imperatr. Sam
siadki naszey pomocy szczęśliwey, iaka należy tak wielkiey mo
narszim publikowanym Deklaracyom pokładaiąc expresse,
że panuiąca Katolicka Rzymska Religia od wieków w Oyczyźnie
gmentowana, iako na tym każdemu Królestwu nayprzyiemszey należy
żadney nie przymie uszczerbku, że Prawa Swobody Oyczyzne
Prerogatywy w całości wszystkim, zawsze zachowane każdemu
Obywatelowi służące do pierwszey swey stanowi, podźwignione
y przywrócone będą bez żadney ostatecznie formy Regimen
Rzeczy y panuiącey w niey Religii Summary; że Prawa Ar
mistrzem Lawy & Delij miarowicie o Hetmańskiey
protestacyi Rzeczkow naszych. inter Cardinalia Statu dawnieyszy
mi wiekiem konst. obwarowane nieprzyiacielskiey czasow teraźnie
szych stłumione y zamknione do pierwszey Dzielności y Powagi
swych zupełnie przywrócone będą. W tym punkcie z Obo
wiązków moich Senatorskiego y Hetmańskiego popadszy
tączyć się pragnąc cum optimis Oyczyzny Civibus, Stanisław Albo
w Radomiu d. 23. Julij A. C. 1792. pod laską y dyrekcyą Jaśnie
Karola Radziwiłła nie tylko dla znakomitych Stanowiska Do
mu Swego Zasług w Rzeczy ale też y bardzo szczerey przyia
dności pro libertate Ojczyzny y prawdziwey w Patryotyzmie
mentu. Tego upewnić obranego konf. mego W. Mo
Stanisław Zgromadzonych. Oby mi dano z Bożey łaski
ad nunc nie potrzeba przed czynnością dalszą obowiązkiem moim
mieyszym accessionis instrumentem do Pisma konfed. przy
łączyć y tu się oświadczaiąc przed Niebem y całym
światem że w tym całym Dayu Bożey dla Oyczyzny nay
kawiem mieyszym Dziele gdy się pomyślnie Publicznej rzeczy
pny obcych Sobie Sekty & inimicitiis wiekuistym obcy
mogę iedynie ocalenia Praw dawnych y dawnego tey formy Rządu,
pro Turbata fide Rzeczy Sudziey bez obliżenia wszystkim Obywa
telom cujuscunq Status & conditionis ac Religionis w Oy
wdach y Zgromadz. ich które się na tamtey Zasadzie

wiedliwości a Prawom y Ustawom Kościoła Rzymskiego przeciwne
nie były należyte z Prawa Publicznego y Równości Chrześcia-
ńskiey Satisfakcyi widzieć pragną. Stądkolwiek z podziwieniem
iest słuchanie tego oświadczenie do siebie Jmć Pan Brański
podał zaleceniem. Datum. w Brańsku d. 8. Octobris
1767.

List JW. Granowskiego Woiewody Rawskiego na Sey-
mik do Przeswietney Ziemie Rawskiey pisany 1767.

Jako każde Przeswietney Ziemie JO. JW. WW MM. P. y Bracii do O-
brad publicznych Tymadzenie iest mitym dla mnie hasłem, y po-
budką do stawienia się; ieżeli nie w przytomności to przynaymniey
Tywą myślą otwartym Sercem, z Radą ochotą do służenia Przeswie-
tney Ziemie N. W. MM Panow, do wspolnego z niemi obwa-
rowania Wiary S. y Wolności Zaradzenia. Więc zbliżam w poś-
rzodku tak znakomitych w Cnocie Rycerstwie Ludzi N. W. MM Panow, z Bra-
terskim do obowiązanego Wam Serca przyciśnieniem winne każde-
mu z osobna oświadczam uszanowanie ale żebyście N. W. MM
w teraźnieyszych nie pomyślnych dla Wiary y Wolności kolyach
Kturaś na Pierszeństwo w Woiewodztwie Mszczonowskim mego nie do-
pełnieniem włożonych Przez Prawo a poprzysiężonych obowiązków
Cudzym nowin Siebie winnam, przed Bogiem y Światem nie
obwiniali, żebyście na nas Starszych Braci Waszych, woiennych
pomsty do nieba przed nim nieuwiadomości co się w kraiu dzieie,
do wymowki czuby nie mieli; więc gdym zaciągnął pewności że
Generalna Konfederacya w Radomiu uczyniona z Przyczyn Prze-
mną ukrytych, dotąd do grodu Przeswietney Ziemi y Innych nie
iest, podziała mam honor przytaczyć NW. MM Panow kopią tey Kon-
federacyi z Originału słowo w słowo wypisaną. Ta w Brześciu
czyniąc koło NW. MM Panow gdy będzie czytana, z rozważną uwagą
słuchana, znadto każdemu z osobna obwarty oczy, na drogę na-
prowadzi, a jak Teym następuiący nieskończoney iest Wagi pewno
oświecić.

Jakie NW. MM Panowie o Zgubę, lub vcalenie Wiary
S. Rzymskiey Katolickiey w kraiu Panuiącey, a krwią Nayuwie-
go Zbawiciela Zakupioney, bo ieżeli Dyssydenci Dissidia, vszelkich Prze-
wodów z rwnacją się z Nami, ieżeli ad Legis latorem do
do Tronu Senatu Poselstwo będą przypuszczeni, już odtąd Re-
ligia przestanie bydź Panuiącą, a przy pomocy Cesarzowey
Ktorey Tym Dyssydentom schodzić nie będzie pewno Czy ex-

kwitce.

krotkie napierni stanęły Prawodawcami. Idzie na tym cyrkule NW Mci Panowie, o opisanie ustanowienie Formy Rządu, o wydział. pamięć Wolności o ubespieczenie honorow. Fortun, ba y Życia naszych. Co wszystko Cnotliwi nasi Przodkowie Wspaniale, chętnie, dla Wolności Sakrifikowali, a Wiarę S. nad wolność przekładali. Zważaycie tedy NW Mci Panowie komu Straty tey Wiary S. y Wolności z Potrzeby czas powierzyć, jak Prezorne pisać Instrukcyą a przytym a by były dopełnione y poprzętych. JW. Waszych Postow iak naysolenniey Obligowaią Cyż Wiadkość bo Boskiey Sprawy y gwałtowności publicznej nie wymiąża potrzeby a przy ociężałości naszey czego nie day mi Boże Wszelkiey jeżli obce Wiary błędami, zarażone w Dostrzeżeniu Zrownaią się z Prawowierną bo day wielu z Potrzeby nas tchnący Duchem nie Prawności, pragnący rozniosły Sumnienia Wolności nie skłonią się do odrzucenia Wiary Swiętey, Czyż nie należałoby iak nayscisłym Prawa ostrzey Rygorem, wiest Życia y maiątku ustrzedz y tym sposobem przykrym gorszącym zabpieczyć powstaiącym, o Ewakuacyą woysk Zagranicznych Postrzegaiąc Konfederacyi Dopraszaią się Kwitnącey dotąd chciwem oczekiwaney Krolu y Pana Spraw Publicznych rządzeniem, wewnętrzna Krajowa Wymiąża spokoyność, a mowiąc o Woysku nieuchronnie potrzebne. mnie NWMciPanom, bez względu od lat kilku na Ataxdobny wprawowany Fortuny wydatek, Ostrzeże moie o Jeneralne popisy uchowanie Kto z nas Zdrowiem y Myslom tak dobrych y Cnotliwych Obywatelow był na przestrzodzie, mieć powinien Boguem y Swiatem wstydu y względy obcego korzyść kiedy nie litościwie wydarłszy nam chce ku wszelkiey potrzebie użyć czemu w bez złości uzbroić rzece, ba y Serca nasze podłym trwożliwey bolaźni brzegiem.

Podobało się Swiętey Woli NW Mci Panom, bez żadnego zdania Zdania mego w całości Wiary y Wolności między nie odstępnego usługami publicznemi przez lat kilka dostatecznego, Podobało się Zachęcać, czynić konfederatyką z Ty pomyślności Cieszę się Zawsze będę, Cześć Kroly będź czcigodnemu myśli gdy Bogu tylko samemu wiadome bo Skutki Ich czynności z Całem dopiero Oświecą, a dadzą nam, poznać, czy miłość z wdzięcznością czy nienawiść z Zemstą w Serca Potomności Zostawić ma bedzie Przymuszem.

Spodziewam się z NW Mci Panow nie tylko od Pana Senatorow a współ-kollegow moich, z Facyi Stanu Rzeczypospolitey

cenkiego Mężow, na teraźnieysze obrady Bratenkie rożne odbiera
będzieie wezwy. Wiem że każdy gwałtownosć wiary y cwt.
nosći Świętey Ziemie nie zatrudza Rechtadać; ja z mocą
Mego do Boga westchnięnia aby w Swey tak wielkiey sprawie
na obrady Nawiśc Panow uzbroiwszy Swe dobre Wiarey Duch
wspaniałosći, zestat w posrod ich Ducha mocnego, Ducha zgody
y Statosći a Rady NWMcPanow. na prostą Pożytnosći y Spra-
wiedliwosći wyśliewat Drogę. A przytym mnie raz na za-
wse Zednać Łaskę y affekt WMcPanow, ktorey się Polecaiąc
Wznacaię Żem iest na wszelkie JMc Łaskawstanyia.
Mowa Jmć P. Antoniego Putkiewicza Kasztela-
nica y Konsyliarza Pierwszego Ziemie Żerskiey na
Seymiku Gerskim, 1767. d. 24. Augusti Miana.
Jasnie Oświeceni Jasnie Wielmożni NWMcPanowie y Bracia.
Gospodzin nas wszystkich a zatym y naymilszey Oyczyzny
upadek zasadzony na Zgubę Wiary Sy Swiętey Prywatnieyszey
Bracią między sobą wzaiemną, celem iest wyrazenia mego,
ktore na łonie Braterskiey miłosći składam tym bespiecz-
ćm pewnieyszy iestem iż każdy Znas kocha Oyczyznę, ta mien
iest iako Matkę, Mogęż Stodszych Słow użyć na obudzenie
Naszey czułosći bez gwałtu mogęż Zgubiey pobudzać Synow
bez uśmiercenia y dzielnosći, iako wspomnieniem utrapie-
nia y uciskow tey kochaney Matki, ktora nas urodziła, wyho-
wała pieśćiła pielęgnuie Łaskami y Cięzarami Dotychczas.
Mogęż Swiętobliwsze przypominać obowiązki iako Sprzy-
mierzaiąc interess tey Wiary, ktorą nam Oyczowie Nasi na
innabey podali Zostawili, tylko krwią Życiem y fortunami
Zachowaną Prawami Stanowczemi ostrzeżoną Zgodą, w
tym Wolnym Narodzie Panuiącą Wiarą Prawa, wolność u-
pada gwałtem liberi exercitij uśmierzoną; Wolnosć się do
Kayclan przyuża na ostatek w haraż niewolniczy y ob-
mierzłego Bałwaństwa wpadamy, y sami chcąc podaiemy
się. Może dostatecznie NWMcPanom y Bracią nie iest wia-
domo co się dzieie, ia na Wm się napatrzył y czegom się na-
słuchał y o czym upewnić mogę, czystą myślą otwieram.

Iż gimiemy dziś z siebie samych uwiedzeni, nie do trzymuiąc
Wiary Bogu przez uczynioną na Dniu 23 Czerwca 1764 w Radomiu
Konfederacyą Dotwalaiąc Dyssydentom tego Prawa ktorym się
Zaszczydamy rownaiści. 15.
Gdzie mowię Wiara, upada Wolność, woła ratunku Oyczyzna,
Kotacze do Serc ukochanych Synow Kochaiąca Matka, ktorey
podać ręce upadaiącey, Podtrzymuiąc ginącą Wiarę y Kochaią
cey nas Oyczyznę Przyiaciele Rodzemy Matce. Przez obranie
takich Posłow ktoryby wzdwinitszą Imięnia dwego w Ziemi
naszey zaszczytem mogli dostatecznie nam y Oyczyznie
dopełnić vsługę na ktorym w Seymie idzie nieminie Panowie
o Zgubę lub ocalenie Wiary w Narodzie naszym Panuiącey
a Krwią nayuyższego zakupioney, a zatym y Wolności gdyż
poty Wolność Polski Wiara. Co że niepotrzebnie słowy lecz szcze
rym wyrażam Sercem, snadno każdemu ob. Tak rozumiemy
ad Acta Belana Konfederacya Kor. Generalna otworzy, nayp
wadz nadwątlą, a iak niedokończony następuiący Seym
iest wagi każdego Oswiecii.
Mozemy mowię wesprzeć ieszcze Oyczyznę, przez napisanie In
strukcyi aby Wiarę y Wolność Pacta Conventa maiąc za Instrukcyą
Przysięgę Swiedziwszy żadney nie dopuscili prywaty. A że
Prawo Konwokacyi Zabroniło Przysięg na Instrukcyą tedy
na Laudum Przysiędz mogą y powinni. Punkta zaś do
Instrukcyi po nayspiesznieyszym Wiary te by byc mogły.
Zadawnionych Praw Zachowanie, a Władz Sw. Woiewo
dzkich przywrocone ile Deklaracyą Nayiaśn. Imper.
atorowey Mci Zapisiadki naszey wsparte a Kommissye
Parlamentarney Exzyteye Monarchinyi obiecaną Protekcyą
nazwane by Zniesione były, a wszego bez Prawa Poprawy
Nastąpiła.
Dyslocacya Ostrogska z Krzywdą Rzpltey y Subsesorow
rozporządzona powinna być Zniesiona a nadewszystko do Rzpltey
Przywrocona.
Ewakuacya Woyska by nastąpiła z Kraiu do nie
go nie przystępuiąc dopomnią się Jakiey Postawie a Zbytnie
Ff. Podskarbiego Nadw. Lit w Ekonomiach rozrządzenia się
gdzie z krzywdą Ludu Obywatelow Prawa Zadawnione
od Lit Trybun.

od kilkuset lat nadane, prospo Ausu Annihilue, odbiera Grunta, Wsie, y Lasy, aby były gdy nastaią Konstytucye negatywne, a ukrywdzonym Prawo Utrzymania się przy dawnych Prawach y Przywilejach nadane.

Że tedy Dawne moie Zgruntu dobrey Wiary poczwdzące y punkta odelenie do Sadu wraz z Listami JO. Woyta y W. Biskupa Krak. które by były czytane. Expraszam.

Kopia Listu. JW. Xcia Imci Kuczarskiego Sotyka Biskupa Krakowskiego Xięcia Siewierskiego do Xięstw y Xięcia de Dati. w Warszawie 15. Aug. 1767 na Seymiki przed Seymowe.

W. Ciągnący się nieustanney obawie krytych okoliczności, gdy JO. JWW. Mnichowskie Starey gorliwości y wielkiemi Czynami Respect Woyska swego Obywatele nowym mu Uniwersałem pobudzeni na obrady Seym Extraordynaryiny poprzedzaiący Zgroma dzenie do wybrania z Pomiędzy Siebie na Poselski Urząd Wielkich Mężow, Sentymentow w Powszechności Ich Nomanszow y Powagy Ich Pow Szych Stanowicielow; Znam Ia wielkie Ciężkie obowiązki moie, stanąc w pośrzdku Ich pisaniem mianowanym, do wypełnienia onych powinności Urzędow Biskupa y Senatora, które mi polecili w tym Nadzieie y Oyczyźnie moiey nayuyższey Podobać się Ojczyźnie.

Pierwsza nayważnieysza materya Rady y Czynności naszych dzisieyszych, między odpor potykać raczy wymienionym, natężonym, y ponowionym JW. Dyspozy dentow Zamachom,

Nie mam potrzeby explikować MMPanom obszernie myśli moich. Na Prze szłym nie dawno Seymie przed Zgromadzoneymi Stanami, Stanąłem się wynurzyć powinne Pasterzowi, Senatorowi y Obywatelowi Polakowi, w którym ze Swoim Statecznie, y nigdy go nie odmiennie jak nayuczci wszey Ubiegłości upewniałem.

Dostrzegła Pan Bog z niedosięgłych Sądow swoich gorliwości naszey, gdy nam Materyi do tego nie umyśla.

Stawamy w przeciągu Wielu Wiekow z obcemi Wiary Krawoprawnemi Narod nasz pokazał na Sprzeczney Seymie całemu Chrześciaństwu y Światu że Ten Lud jest Ludem, którego Zalotu naypierwszym Zaszczytem całość Religii bytu Cze ka ieszcze od nas Boy podobney Gorliwości, Czeka Niebo, Swiat y Potomność, y cała Ziemia, czeka potomność nasza, aby pobożność y stałość w Wie rze Polakow oparta na Prawie natężonym, za klubu Prawa wykraczaiących y nadto wspostarzaiących tychże JW. Dyspozentow Pretensyom. Chcieysz przeto WMPanowie godnych Posłow Bożoiey Duchem Męstwa, Umowanie Katolickiey, Patryotyczną Instrukcyą, aby nie nowego Sądu Dyspozentow Zgoła nie dozwolili.

nie dozwolili tylko samo Praw Nawdowych Zachowanie, tylko te Sprawiedliwe Wolności, te Przywileie, które im Prez Konstytucye, ni expore Praw Nawdowych umieszczone y prez Traktaty z Mocarstwy Ktemu Zdatnemi zawarte, wyraźnie do pozwolone y ubespieczone.

Nie można sprawiedliwiey myśli w Teczeych dla interesach Kraiu Naszego nad wyrazy podziwienia y uważania warzystkich poddanych wiekuie w Deklaracyi nayiasn. Imperatr. Jmci całey Rossyi zamknięte które iuwnie pokazuią tę wielką Monarchinią na uszczęśliwienie Narodów, na pożytek ludzkości y dobre czynienia Swiatu dana. Wielkie należy w nayprzyszłe wieki te Łaskawe Pozwolenia którey nam obcych wyznania w Zachowaniu y godney Wolności Duszy Jey intencyi ufny mamia Dekreta Kardynalnych Praw naszych, ubespieczenia nayduższey wolności, odstąpienia nadużyć, pierwiey y dawnych zaprowadzaiących. Słuchaiąc ta nie wysłuchiona Sąsiadka Nasza dobra naszego Bytu pytaią, w do Rządu Politycznego, niechce bynaymniey niewolić nas w Materyi Wiary, w Materyi Religii Katolickiey Religii Zachowanie, Zna bowiem, widzi y przenika nayoświeconsza prezorność, że Wiara w Jednym Królestwie, w Jności Sentymentow Krainom Szczęśliwą rodzi. dla tego Zgoda tylko po nas, aby z nami po Bratersku postępował, aby Im konsytu Prawami y Traktatami Ustanowione nienaruszenie Dochowali, przeto y podług Samey tey monarchiny intencyi, szczególne tylko, względem Jmci P. Dyssydentow, Praw nawdowych y Swobod Zachowanie jednak z innych Cząstek Seymu Seymu Szczęśliwy bydź powinno.

Pochorali Nayiasnieysi Sąsiedzi: Nasi Narod nasz, iak wielkie w Sprawie troskliwość dobro y uspokoienie Nasze wewnętrzne, tiedy w Deklaracyach swoich Seym Pacyfikacyiney za istotnie potrzebny nam Swoiey Wyglądali Obywatele Uniwersałow Jch K. Mcy. P. N. M. Swey nayiasn. do Radow rady Przytoczonych, w iest Materyi Pacyfikacyiney Generalis wyszczególnione ale Powinność całey iuż wydanych Uniwersałow istotą samą do Konfederacyi Sprawienia y Skutku; a oprocz tych żadna inna do uspokoienia powszechnego służąca do Patryotyczney Materyi nie w Zmianie ani prawidlnie do Wewnętrznych Zaprowadzaiące Ninne Radzie do Sędziich Trybunałow Ustanowienie, y tego tylko iednego obowiązku całą Instrukcyą dla Prokuratorskich Posłow Swoich udzieli, aby na nie nie Pozwalaiąc o nowe Powtorne na Sprzy Seyk Uniwersały do Zdania Nayiaśnieyszych Sąsiadow Przytoczonych dopraszali się.

Nie zdoli wprawdzie Narodu Polskiego, nie zdoli Stanow Rzpltey. aby im nie zdanie tak wielkich Sąsiadow mimo innych Materyi w Deklaracyach Ich dotkniętych wszystkich tylko Jmci P. Dyssydentow Zadania Seym odprawiały.

Rautuicz tedy WMciwie Zaleuie ich naymocniey w In[illegible]kcyi Imcis.
Postom, zeby ię skutecznie dopomnieli, aby Mennica iuż Zapnestata wa[illegible]
bicia Miedzianey monety, ktorą kray z niesłuszną swoią Stratą, y z nie-
wygodą Pracuiących Falowego ciężare czuie y ponosi.
Niechay Duch Nayśw: wyleie na IO. WMciwie mieszczki ich nayobfitszy
Dary Swoie, aby ps Seymikowe Czynności, na utrzymanie Wiary y Wolności
Prawa Kapłynalnych, oraz y na pomnożenie Dobra Cywilnego ich nayważnieyszą
Dzielność miały. Wznoszę oko do Tronu Boskiego Serce y Ręce z powstania
Mego nieprzestanę, Zstaiąc wszystkich o powszechności, y każdego o szczegol-
ności z Pn Zwierzchnym Poważeniem,

Respons od Starosty Nakielskiego dany IO Xięciu Woiewodzie Pomorskiemu
to mieysce z ktorego taskawą JOWXtwa odbiram odemnie mile mi zawsze iest
y pamiętne nauczyło ią serce moie tam skłaniać y iuż naloronego nieZdoła
zapomnić zwyczaiw y choćbym był Nachometanem to nie na mieysce ale na
ten Przyiemny Annopol oczy moie zawsze obracał
Za oddalność / o ktorey JOWXme wzmiankuie / Drogą być nie może ma
swoie zmiszkania iego przyiemność iuż ci iest pełna wszystkiego,
Ja ten annopol nazywam tą Koncką Co we wnętrzny Skarb szczęsnek mudrze
bo tam nie masz Pustyni gdzie dokładna spoczywa doskonałość wszelk
Ubi Papa ibi Roma, Przepraszam Tem to słowo w tym Czasie Papa włoski
nie do Konfederata pisz przyiemnie ią przyiąć powinien bo tu do tych
Czas non Romano vivimus more,
Konfederacya Generalna w Radomiu zwyczaiem narodowym się Zakończyła
Swoie gadaliśmy a Cudze zrobiliśmy, Marszałkiem Radziwił niechcący
temu nie dziwuie bo był wrażony Lecz Ci co Laski odbierali a Iwawemi
tey roboty stali się wspolnikami, Niebu Panu Oyczyznie nieuchybionom
O Karuiąc Cinos Radziwili że tak S. potargawszy Wzięty myślec nacrey
Zabyli
ja ich iuż Orła Polskiego Pierzeniem nazywac nie mogę bo Z Orłow
swoich bardziey do Pelikanow podobni co w ranach Oycowskich y wnętrznos
ciach Matki Oyczyzny swego rodzaiu Żywiołu, Niech im Bog odpusci
iezli chce ja ich Piosnki nigdy Spiewac nie będę
ta Konfederacya iuż teraz w cyfrey iasności te wrota Zamiera Bunkt
aby Dystydowi Szlachta Capacitatem do wszystkich Kresow Urzędow y
Jonkcyi mieli Mieszczanie w Magistratach Niższych aby Osadzeni
byli w obrębach Religij swoiey aby Prześladowania nie Cierpieli
Komissye żeby były opisane y te są walne Urazy Co na Cały Kray
tak straszną Urodziły burzę Seym to wszystko uspokoi ale Zgryzoty
Sumienia Smierc tylko Zakończyć potrafi
W tym Czasie ma nastąpić audyencya Publiczna Delegatow od obuyga
Konfederacyi Słychać y o tym iż Komissye nasze nową Przysięgę Krolowi
y Rzpltey teraz skonfederowaney wykonywać maią
Dobrze by JOWXMu zrobił gdyby do nas teraz Przyiechał żebysmy
się tak na niego nie żalili iak ow Dom w pożarze Ognia będącey
na uciekaiącą od siebie żalił się myszki iż mu szkodzą w nim Kotki
fortuna Matkowata iak Nacochnąć chce uciekać

Marszałek z Zroboty Radomskiey tu w warszawie spodziwa sobie ze kościoł
Dyaszny w Esterie spalit rozumie ze nabyt reputacyi Voreklety ten Voltaire Co
swoim optimizmem rozumy nam zaraził bo widocznie Langlosia nauke trzymamy
Kiedy naygorze rzeczy dobremi bydz rozumiemy 20

Ze Zwiełko polskiey Konfederacyi między mniemanemi Urazami Opuscili
Gasnie Swieckie ia sie temu nie dziwuie a iak Kopie poprawiać maią Orygi
nał kiedy w Konfederacyi toruńskiey nie zdało sie czyli wkrotcie byty Skargi
na JOWMci nieclostało mi sie do tych czas otym słyszec a choeby wgłocie samey tak
było nie to urazać serca iego nie powinno wszystko sie tam bez prawie działo wie
yszkargi Zapewne byty bez przyczyny
tych Oczu swoich nie racz / bardzo proszę / JOWMci zagrzebywac bosq bardzo
ia ne upewniam iz wnich prochu nie znaydzie fortuna nie iest tak wielka
JOWMci nieprzyiaciołka ze sie przednią Ukrywac zdasz odmowiła ona to Lwo
wska JOWMci swego pozłotka ale w sercach Ludzkich zawsze mu szacowne
wystawiła Oltarze a Lepsza niesmiertelna Sława niz podłe bne Nikczemney
pamcary Ofiary wiec nie Litui sie nad iego Losem ale zawsze admiru
ie y Uwielbiam tę lepszą Cząstkę Ktorą Fortuna w Schodzie swoim JOWMci
udzieliła kiedy go ze wszystkich Cnotow kochac kaze nity to rozkaz Lubiego
dopełniać bo z przywiązaniem iestem Stateczny Sługa Xięia Imci Jabłonowskiego
Wdy Czernihowskiego

Respons JMC Pana Rogalenskiemu Starosciu Makielskiemu

List WMPana doszedł mię poźniey iednak iak Data iego wynosiła przy
czyny tego łatwo dochodzę ze Cieszac sie WMPan z zdarzonego imu ulozenia
myśli y stan gładkosci chciałes kopiami go uczynic pawnieyszym Ktoryś nagle
pomnożenie zawieruszyło Oryginał tak dalece ze sie dopiero na drugą Pocztę zia
wił y mnie doszedł Kiedy ia kilko dniami wprzod Czytałem Imoim podei
wieniem iedny z tychze kopiuę pewnemu przyiacielowi memu przysłany Zwarzo
dełkuię za tak wypoką Pochwałę Mysleniu mego zeby sie tak oniato Uwodzić
Oczy aż do zapominania Kromności y poborczych Obrzędkow Machometanowi tyle
powabow Nieysca ani słabości ocrom iego nie przynaią chibaby ty Kochany
Starosta chciał zaraz czasem rezolucyi owego Cerwiła Bonewalowi przydanego
dla przykładu y nauki w modestwie
Tem wprzod tym Liscie namienił WMPanu O spokoyności mego tu teraz
Zamieszkania nie spodziewałem sie na nim tych wyciągnąc pochwał Zemnie
do Serty Przyrownywasz ale przechwalaiąc ney niedbanie tak czysto domyslac
bym sie bardziey należało ze wsposobie myslenia tego to omnie zgodzi Co Ow
Krawiec Ustty opinia Cnotnosci swego Rzemiesła y Przekonywaiącey wszyst
Kich ze Sukmia czyni Cetowiaka twierdzi ze więcey iest tylko przydatkiem
obiętnym Godności Ktora przynosi Sukmia, jakoż ztąd mnoszę ze y
WMPan w tym Przeswiadczeniu swoie przemiotes mniemanie abyś Znie
gdo nowy sobie przybrał zaconek Zostawiaiąc trudy Gospodarstwa Domowe
go interesowanym Myslom
Mowisz Kochany Starosto ze one do Konfederatki pisuie y ze non Romano
wit more przyznaią to wszystko a Co do drugiego mowie ze Rzetta
Rzymska od początkow swoich aż do Czasow Nayswyrzey swey mocy y
Stawy nigdy nie była bez wnętrzney Emulacyi y wezrzenia ale teraz
ne Emulacye Znacniaty ią nie przenikaiąty gruntowanie gey Stałości y
Owszem były niezłako potrzebne gey Sile y Dzielności ale tam Obywatel
nie po attenskie Gazetami pismami Codzienni albo Obrazkiem wpod Obyczaiu
Lbo bawił sie Lecz kiedy Strony Kiedy przykładał Starania y szukał Sposobow

Aby toż samo Zwaśnienie na Porythie Oyczyzny Koncepto się
Daley Pisarz Przymaiąc Liście Radziwiłowi sprawiedliwą autorze ale wyrekan
nad niewdzięcznemi Łask Panskich narzekam y ia rownie Ztobą Starosta Boty
jednak Powinszowanie tey Roboty kombinuię Zobowiązkami Dobrodzieystwa o
ieżli grunt tey Całey Roboty ma swoie inne taiemnice to podobno
Oportet ut ślánt Scandala, nie wszystko gładkością na swiecie porządku
rządzi się cyrkułowe potrzeba przerzyna Ustawienie w wywyczaione y Pomo
Zdaie odmiana prędkura niekiedy bieg rzeczy w powszechności,
porwał tedy Starosto aby y ci którym Czynności dochodzić nie Umies
byli Plemieniem Orła Polskiego Zadnego Gniazda niegodne Cyrkuł
Pisklęta dysputuią sobie Pokarm Prawitey y troskliwey Matki wylatuią
w towarzystwie Matka ulega dziatkey żeby wolności ani się trzeba wtrudzać
swoich Staranie o własne Opatrzenie z Czasem dzieci niektore Powab na
Czesc Roku tęcey ie w iednosci Upatrują spocznąć krótkie Porozumienie O
pary same wnich wgadza Przyrodzenie reszte Czasu wskromności trawią aż do
do ponowienia tegoż Porządku Podobieństwo Celiliana w wyżatrzywym mnie
maiąc wrzgles Starosto, to ten Ptak w swoiey wymyślney Postaci ten
Symbolum Miłości Plemieniu trudno Okrucieństwo Zarzucić gdyż nie
dzie Piersi Matki ale się tylko przysposobionym karmi Cyrkułem Dziatki
Ci Starosto że mi przyponmiał twoie Ulubione słowa Matkowaé Mac
chować przysłey mi słownik twoy modny do Klucza na wyrozumienie
twoich Monitorow to chociaż wnich domyślam się Polszczyzny Zawiley
ale radbym szukał wnich myśli twoich głębokich które może wtych
niewyrozumiałych słowach Ukrywaią się
Pieniam Czasu odpisać ci na Myszki Uciekaiącą z Domu Pozarem Og
garnionego a bardziey żem ią dawno poprzestał Cytować Europa y
Rodowitego Sowizdrzała uważam iednak że przeciw rozumowi przy
pisanie sprawiedliwość Zalu Domowi temu gdyż żeby y na Sąd Kości ta
sprawa poszła Przysądziły rostropności Myśle że nie maiąc sposobow a
ścity do Ratowania Domu tego obraca panięc na własne bezpieczeństwo y
Całość
Co tylu Krzeniach myślami gorzemi po Kątach spokoynym y wolnym
nym w Kraiu Obywatelom iuż też tu wpadła cholera twoia Kochany
rosto y spocyta na Marszałku Nadwornym Który był Celem tego Całey
Pisania twego y rozrzucenia Kopii tak Każdy pisący Lub mowiący o
rzeczach powinien się wystrzegać Kontradykcyi własnemu twierdzeniu
y nie panięc żeby co położył za prawdę myśli y wnorzenia swego w
wieczności mowienia Lub Pisania nie znosił przypomnicy sobie Kochany
Starosto Cos napisał O Niezdzięcznikach zgoła Cała Wielka Polska
nie ma Cię za Obwiązanego wdzięczności JMC Marszałkowi Za Dobro
dziejstwa tobie y familii twoiey świadczone za przeszłych rządow aty Sa
się teraz wystawnięcie wiarę że nie że Podchlebstwo iest Fatrzyna Cnota
Charakteru Ludzkiego Która przeciwnego Oko nie oszuka Cieszmy się Cy
tokroć gdy nam się zdarzy rozrywać obie przyiaźni Dla interesu ale
wiarołomców taiemnie nienawidźmy bo godna nam z Nabycia Kortyn
przybywa Cała Cudzili się Pierwsi Nareszcie na Oplinistm Voltera
nieznam Kiedyś Starosto przestał być Wielbicielem mozym tego modnego
Mistrza widzę że polityka Rygorliwszym iest apostołem niżdym Cy Prz
wierze Ogniem mowiącego nie Styrcał iak teraz O gdyby Obyczaie
mogły być odrzielone od cyfrowania SS taiemnic nie rady żeby Kto był Skar
dliwszym do nawracania Niewiernych iak ty Starosto

nie myslcy tedy Daley o tych Konfederatach Kochany Starosto nech Oni o sobie myslą
my ich tylko bez urgania się potaiemnie zatrzymy ieżeli niebacznie dali się powodować
w tę drogę w ktorey im y Cel ukryty y ścieszka nie pozwolona do wybrania mowić zeich
pieśnki spiewać nigdy nie będziesz / wyjdź mi tysiąc to pierwey ktoryś dał ton tey
robocie na Seymie w mowie swoiey nie bacznie to gtoregc że przez nowe prawa
oruszalismy Autorc Zagranicznych gabinetow na nasz nieporządek nicm Testo Inne
winnosci wymowić chcgc się przypodobać ale bez uwagi wyrzuty w Diaryusz y lor
tawiter dla siebie Stawy uniżaiąc Ciebie że od tego wyroku Zasięgac będą Polacnow
li Czasow teraźnieyszych y One opisywac zacnym pokaże się Kto w Efezie Kościot
Dyanny podpalił nakoniec prosz Starosto Nastąpuy Oyca filozofa przestrogę 21
będc dobrym Oycem Dobrym Synem Dobrym mężem Dobrym przyiacielem
a będziesz Dobrym Obywatelem

D 26 Julii 1764

Kopia Listu od iednego z Dignitarzow Greckich Zlitwy Cesarzego
Do Jmci Pana Generała Gottra Marszałka Konfederacyi torunskiey

Wielmożne przyczyny rożnicnych mysli y wiesci powzięte są mi okazyą tey
odezwy do Wmci Pana / wspolnosc interessu wystawiaiąca nas Swiatu niepospo
litym widowiskiem w tych Czasach powinna mi śmiałość grunrować Co dopiero
u niego zaszczycać. Bezdennosc przeposcista osoby ktorąsmy się zaprzyiąli nasm
miernosć reflexyi y zastanowienie się nad slisskością wypadkow dzisiejszych wy
mierzac nam warta iest Czyste zwierzenia się y do głębokiey uwagi podawać
materyą uchylam to na bok że choć pod iednym imieniem w Oyczyznie
Dissidentow zwani iesteśmy nie łatwo iednak w wierzeniu zgodziemy się bo nie
Teologa postac chcę przed Wmcią Panem prezentować Lecz Szlachcica y Obywatela
y gdybyśc o rospravy y przekonanie w Religiy chodziło ze prędzey bym się z Rzymi
anami katolikami porozumieli: gdzie idzie o przetrzenie Cywilnych Obowiązkow
Rzeczy się nad niemi zastanowić. w jakiż to w dalismy się trudnosci y co za skutki
Mozemy sobie obiecywac
Zasadziliśmy się nayprzod na Zoscrytach tych Potencyi ktore nam zdawaią
się być podchlebiaiąc ategosmy podobno nie przeniknęli że Gabinetow Monar
chow dawno te myśli y zabiegi uprzątnione Co Sentymenta Duchownosci Istocie
mogą Doczesnosc Polityki Interesu y Ambicyi te są Prowincia y sprzeczny
Rządzącey się temi Czasy Rzeczky że tak rzekę Europeyskiey
przetorzyliśmy im traktaty pro Activitate domagania się naszego ategdy na rostrząs
sienie przyidą Wmciom Oliwski nam Grzymułtowski zamiast dawnego Polacy się
Jasnym naszym Przekonaniem dopiero pośrednictwo Piotra wielkiego w
Lwiątku Leduchowskiego postac nieiaką nową y wieczystą Rzeczky Zaktadaiąc
cego potęgi Obopolnego Zgadania nasze y Zachwaleni pokaże abo Wan rzu
cisz że Imperatorowa y Krol Pruski te dwa w Europie niepospolite w wie
ku naszym Phenomena Czyli raczey Luminarze nad ktorych się Liga Moca y
Rządem resta chrześciaństwa Zpodziwieniem y niemałym widrzygnieniem zapatrzie
Ja to tak Lekkomyślnemi zostali Ateby pokazuiące Zakochanie się w garstce nas
mieli przewrocić stan tey Rzeczky przez wprowadzenie Wielorakości panuiącey
Religiy na Co dotąd y sami waszowicy nie Rozali się: zbyt to delikatna wierz
ni Wmci Materya y im naprzeciw mocniejszych tym żywiey drugim Oczy
przeszkadzaiąca: Zaktadam sobie może tym snadniejszą do przeistoczenia Rządu
tey Rzeczky Porę im bardziey na osobliwosc y odmianę uwagi w Aliansach kato
lickich zapatrzeni się aia nowią rzeczą tym płonniejszą Wmciana zamiar bo pos
trzegony Amyst Przeinaczenia Rządu w Polsce ktory środek Indyferencyi
między naymocniejszemi w Europie potęgami trzyma niezmierzeby zamięszania
Wojny y Krwie rozlania przyniost do czego nie zdaie się nikt z potentatow
Zmierzać y iżeli ten zasadzać się na tym że te wszystkie w głębokim na ten za
mach milczeniu patrzą tym prożniejsze Wmciana wnoszenie abysmy na
uspokoionym Zbytnie morzu Obtowić się mogli

Dochodzic zycz skrytych sprzyn Gabinetow iezeli unich to Cato Dziels nie
pretextem innego Celu a prees nas niedoscignionego Celu czego iezeli WMPan nie
trafnie zycz skromnicy sie trzymac y przezornicy przeglądac konsequencye Zebysmy
nie zostali smutną kosztującą gnteresa swoie offiarą
Czy zanosites kiedy WMPan myst swoy tak gleboko y gruntownie abrys gstotę
punktu Religiy rozeznat iak ta od początku świata iedynym iest naysilniyszym
spraw y powodzenia Ludzkiego prawidłem to iest czym stworca nayuyraźniey
y we wnętrznie y powierzchownie w rozumnych kreaturach okazuie sie ale przystosuie
zaraz na to gdy sam wsiebie uniderzi ziakim azardem zdrowia fortuny. y życia
dopinasz porownania w ucierze opinicy tą ktora w Polszcze panuie nie inaczey
y ia myslę taki dalece ze choc rownie z Reymskiemi katolikami obrzydzam
Sekty Protestantow przecięż zebym swoiey doskonałosci prawowierności y Starożyt
troic utrzymat musiałem sie do tego przykłac czego nienawidzę
uznosic zycz pogotowiu y niezawodnie ze rowny WMPan w Polakach
Zazdrosny fanatyzma a rzetelniey mowiąc takiego gorliwosc ze posiągnąwszy
im a iescze gwałtownie po to co każdy ma za Nic. y niebezpieczney iest to w Ser
cach Ludzkich zaszczepione. Jedno to będzie nayskutkliwsze wszystkie poczu
cia Duszy wzburzaiące do ostatnich rezolucyi y rozpaczy prowadzące Co
dopiero mowic gdy sie portrzegaią iakii zamach na wolnosc gdy Religia po
ruszaca pogwałcenie ucierpi po ktorą iezeli sie będzie godziło posiągnąc nic
tatwieyszego iak tę iey Rowienniczą pognębic
Wiemy dobrze początki tey roboty Ukrowania domyślamy sie wiemy Co sie
na Sejmie ostatnim działo y iak choc dobrane na powałenie Wolnosci
Subiekta gdy iednak ad Cavsam Religiy przyszło choc iescze nie wzniesio
kowano porownania nas w prerogatywach. O iak sam tron Zadrzat a
głowa Narodu attak mogiemy poczuta
Wiemy iak zdobiące Powaby osmielity nas na Konfederacye Cchyngwszy
wprzod na wyszukanie w dania sie Obcych Potencyi za nami ale tego nie
przeszkody ze wczym nas Konsunktura Smiałemi czyni Przeciw na tey
Ewenta Losow Ludzkich wiercye zdoswiadczenia karą nakarmi nas boiaźni
wstydem a może y nieuchronną zgubą

Z Aprylu Roku 64. kopia Listu P.W.K. do W. Jana kasztelana Czerskiego

Wielmozny vprzejmie nam Mily - Lubo dochodzily nas wiesci Zdrowia vprzey mego vwielka vsluge obyczaiu Cz. Kobiet Waimostwi Zubelskim wiernie y mile ma ich zmuie y Assistencyonuie Lego ofy mianowicie Milosc Cyczyny, ktora vruchomosci vspo lecznosci nay pierwsze y Regestrowane oney Zubtadu vprzedzaiemie! - Ze Cnoty wasze Mosalebne Ze nam potwierdzaia do Pewnosci nizbyty vdaiuie abys nasz Kasteluie mysli swych dac chcial obiasnienie, gdyz niemowiemy Assumie vby wiecey wiary Lecznie na Podobienstwach miat vprzymowie Wiary Cyczyne do Podobnych Cznow Na zamiscanie obywatelow y Powszechny wAcey Zupo Cicy Szczesliwosci - Wacekiwa nia wiec vdawnego Respektu, Oney przy Owiadczenia y Assumie dla Cnotliwego, Swoiemi, Cyczynie Wiarowaiey vbiorzymego Assubora, vdawniu Dubnego o vprzeymo si wiecey gotowych tym vdaiemy Listem

Kopia Listu do P.W.K. od W. Pana kasztelana Czerskiego

Krolu Thuy Lucznicy y Panie Milosciwy - Vprzimy vstawnym Domu Skromny spo hecznosci Serdecznych wOchronie Cznosci dliciacey Echo, Zupgi mysli bez zwykly Lasti Za my vprzicie nieznmie vbiorzymych, wnie dzianych a W.K.M. Panu mego Obronnych Kreene y Chranitow mego vdaniach ku cci Boga, Wiare S. Katolicksiey Zus te vbiorach y Powszechnemu Cyczynie Dobru - Vtwiony W.K.M. Charakter Assurem dopetnium, nie Spolecznie, ktory wtym czuy anim my tat, ani my y Waimostwi Lubelskim y Sha nego Senatorskiego Obowiasku, abys mianym Vprzimianem Za hasbosci Dantzky, Lub nad sio mocy a Podtanemi Kodakami Swemi y Konfederowanym Na Podole do Krey Szczesliwe ze Postkowania Mednym a Prawym Panowaniem do mianowicie Lubelsiey, Wiek Wiekow ni dnie mieny o Pane, Lubo Zestem czstokim Mieciatu vSmutnowaniem, W.K.M. Panu Milosci nego Wiernu Kudy

Kopia Listu do konfederacyi od W. Pana kasztelana Czerskiego

Vdawny Listem P.W.K. y Vstawy Honorstnacyey W. Panu Mokrzenowskiego Leserata, Zobligacyi dnym przyiciolskiu Cznosc perswazyey, podtug wiernych oznaimienia mowi tey Litewskiego P.W.K. y Lacko y Vstawy W. Pana Mokrzenowskiego Leserata Porta Zdrowego wdrogo ex Resultato Lese ra Konsyli Curk Credentialibus, te vdopetnienie obligacii Kuppmal, Contracto, kogoc dis ch przedsiebiorczych y Dziatach Zdrad Zadzierzony wrzesnowy Obronnii Pryiacioi te mudzpo wszystkowicy, po Bratersku Lako dawnym Pryiacielom naszym Otmow Zgnawi mitata, a W. Ze Respectu nie wtym Ze Zgrzechu yed Kchrzescyzne y Milose Bractwa Stoney Zwiaz ro Orant Corde, Gnnii Powszechnosc y Zestem - Wszystym vnaszonowiacioi, y Pryiacioi wiemy, nay nayzawsze nie adwiedzaiy y wzgle nie Thwierdzenie,

Vwagi nie Interesowanego o hetmaicka

Gdyby prywatnosci Cznow mogly dowiedz mezna nie Zdrowego obywatela Zwierzchnosci Kchrzescyzny Catey Catholicky Cznowey, co potomnose pownie y pisac Cpdzie o Sad vprzedtonych Obywatelow Interesach Kugo obwiesci y komu przyzpiesz Cesarzowiczych Cznosci, Hi storyi Kbona vgruntowne dawnych Polakow Honor y Cnotliwe nie Kbda Kochaiacych Gnotliwe imie Cnotli obywatelstwa: Cudzie sie zdobny wiary zgwdzie mogy takich ze Cnotow Duchy, ktore vsituie wPrzodkach Cznii Dziewczyey: Ze krol Zdrowy wDo radzie wstrzymuiemy Lasnie Cpnie czynili Konfederacyey Moznieyu Stubreyed do Cad przewo phymasuli y nieuwazyli Cdzie zgrzeszali Cyste te Kbonowanie Cznosci y Zwiskosci uwinito odmianie Panowanie

Kiedyby Torunskey Konfederacyi miat Czn y Dzy Dziewczyey wiary Zdrowy Cnotliwy Kchrzescianskiey vprzed oznaimi nie bez Cc stychanie

Ktorey kundy na stale rezydkie zwany co bycz mogł za konyec dla krolestwa tey
Kunastwa Obywatelom dopadł, ale Ktory nawet zrobił sobie nie nadziei
od ktorego Krone y affektow z Jednoczonych kundy w Kunserwacia obiecywac Sobie
mogł pomocznikow, sam krol bezpiecznie nie stanowi, gdy by Wojsko ktore
z nim kiedy Wydział przywilatu mu bez wyjątku, Koronne y Litty ku Lenna w Kyeb
nia krolewskiem dopuscic by bez krolestwa nie mogł
Mowią Jezyce Zdanie ze krol mestwo w Kwadrat, ale tamten dwad Angie
tow Data a nad tym wolnosci Spokojnie, Jedne nawet Wolny, a Litty w Kunyce
Interesow y nikt rzady mogł by bez Jednego wsparcia na obronie krolestwa
gdy bego dowodzenie grozbie, a nie Rzymska Jedność mysli Deputatu lub
Porte obronne trudno, bo nie nikt z nich nie mogł Jedność ale nie czynić
Skutki bo sy y Litty Kazdy obywatelstwa ani rzadowy milosci Oyczyzny
Pobi Cnotu Jedność wnet wnetych Zycia Antecessorach, Jedność krolestwa
Cesarzow Moskwie y tak dzych Jednoczow nie wolnosci Jak ani tenu z do
rych Historyi Imiona Jednego nawiaze mogł
Korfederacyi Parska Powszechnym Wiary y Wolności wszystkich Hasłem wiela
zwiedzi y jednosci obywatelow, nichay tylko kundy Starszy Czytaj List ktory
Konfederacyi Pisała do Elektora Saskiego y krolewiczow Polskich ale widzi
ze to Dzieło nienie Innego Ale tylko abym Imiona Kulczyka do Trony Do
kiego
Alpinorum Pr. Panu Imienskiego y Marcu w Parze ogłoszony wyjazd supem
Wojsk Moskiewskich dla obrony Wiary Greckiej wonde y katolickiej, nie tylko
la Robota Ktora w Imieniu pomocy nie czcigodnych Skutkow pozwolona bez dzieci
na bez Swoiowanym Inclexion tych Swiętych y Drugich Tytułow nucta Inny wiec
Jakkolwiek nie dzieci Ludzi ale y Jednego Pana Boga ostatnie Drogi
Kaci dzieci Ludzi Kundy Jednego Pana Boga ostatnie Drogi
Kaci dzieci Ludzi ale y

Zawsze wszystkę Troiey nasey wszystkey Wadze znaczą, Miłość Oyczyzny Wasey
J. Miłościwi, szczęśliwemy Publiczney Swobodzie, o Cnotach przeszłych nasze pa
polskich twoich, o Cnotach teraźnieyszych y Znakomitych, Datą nadane wdzięczne Ry
Polska, wielkie Xięstwo Litewskie y ale Ruskie y Pruskie, Rzymskiego Cesarstwa Europ
Affryki Ameryki Cesarstwo Pomoc, ktorą nas Kroy postrzeżonych Przeciwie
do Cnoty wszystkę, Cnotach Waszey Swobodzie twoiey, te nasze chwalebne y Boga miło
Rzeczypospolita, mocarstwa twemu y obywatelom od Sprawiedliwości twoiey Cześć Kiedy
przed Kiem więc albo Cesarz Wasze Xięstwo twoie Obrona tego szczęśliwego y Wszystkich
Swoich y Zwolennych na Pomoc twoią, y Cnotach Wolności Polskiey o Cnotach
Swobodach, albo Obrońcach wiecznie przeciw Xięstwu twoiemu tych Kroych Cnotach Pomoc
mieniem y ogniem zniszczyć, albo Cnotach Ludzi Pomocnych Swobodnych: Cnotach wszy
cie przeciwnym bez skutecznej Miłości twoiey, albo by Cnotach nie, to wszystkim
ey Xięstwo Polskie, y Cnotach Swobodach Cnotach, Xięstwu Pomoc Xięstwo twoie Swoim
Cnotach Cnotach więc Cnotach Cnotach Cnotach Miłości dobrowolnie Cnotach
Potrzebnych, to Cnotach Wszystkich Boga przeciw Cnotach do Cnotach
a Pomoc dawnych Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach
Cnotach Pomoc Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach
Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach
otym Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach
Cnotach, ale Pomoc Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach
modernow Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach Cnotach
Cnotach

wych podeyrzeń y oppressyi chciwie, Boga Miłosciwego Ludowi swemu, na Rodowi, Pols: Dobro tawiącego, wzbudzić y przeciwko Mocom klasztornych, Ma
ow Woiennych, Pułkow hrolewstwa Woyska do obrony nienaruszonego Wiary y
kościoła, y wiązkiego y wiernego, przeciwko nieprzyiacioł tem kościoła y Oyczyzny
ci praw swoich gwałtownie albo do Miasta Dantzka zaprzysionego wstrzymanie Sudo
lu Polskie Stanowey Forteczy hrolewstwa Pruskiego, Wrocić ty on z swą tobą
wym z przyięciem Woyska Woyskiem do Granicznia kościoła obrony ustawy
ley, wszystkie nie dawny y ustawienia Warszawskie, Pod Autoramenty y rospo
rządzeniem potencyi Woyska Pruskiego zwyczaiowego obrony Zest Mari
szat Koronny, nie Datuiąc się, na Wiary y Oyczyzny Mey Prace pozdrowi, y odnow
ić y Pobożność Wart Woyska Polskiego Dowy, JW. Pan Ant Zakrzewski Pa
tolski, Pułk, Stan Wasnecki, gwałtownego Attydem Pana Boga, y Woyska
na Woyska ochotnie na obronę Wiary, a wszystkie niewczasy y odpo
czynku Respektuiąc na zawsze od Wagni ochotnie Dobrowolny, Pułk Kawalerii
przy będzie z Hetmanem Polnym Koronnym do Duchownictwa
Rzymskiego Pruskie hrolewstwo Pomoc y wsparcie niemaiący potrzeb
ony, a przeciwnych kościołowych y Wolności swoich do tych czasu wa
rości Duchownych Gwałtownie Duchowny
y Zagarnywanie onych, przytłaczaniu Pana Boga Pułk Pułkownika Pułk
Pułk Polskiego Pułkownika, Pułk Pułk Polski w Pułkowie ochrona
ioney i Konfederowaney Stan Attydi Woyska hrolewstwa Pruskiego
Pułkownika Woyny w Pułkowie y Oyczyznie Pułkownika Pułkownika
wa Pułkownika do pomienionej przyięcia do Pułkowiska w
Pułkowiskich Pułkownika Pułkownika do utrzymania Wiary
y Wolności Polskiej, Pory Pułkownika Pułkownika Pułkownika
ki wości Woyny, Stanu Pułkownika Pułkownika, wszystkiemu z Pułk
my powinnego Cieq y Posług Pułkownika Pułkownika Pułkownika

Le Salut de la France.

1

Veillons au salut de la France
Veillons au maintien de nos Droits
Et fiers de notre independance
Conspirons la perte des Rois
Liberté, Liberté, que tout mortel te rende homage
Tirans tremblez vous allez expier vos forfaits
Plutot la mort que l'esclavage
C'est la devise des Français

2.

Du salut de notre Patrie
Depend celui de l'Univers.
Si jamais elle est asservie
Tout les peuples sont dans les fers
Liberté. Liberte que tout mortel te rende homage
Tirans tremblez vous allez expier Vos forfaits
Plutot la mort que l'esclavage
C'est la devise des Français

3.

Ennemis de la Tirannie
Accourrez tous armez vos bras
Du fond de l'Europe avilie
Marcher avec nous aux combats.
Liberte. Liberte que ce nom sacre nous rallie
Poursuivons les Tirans punissons leurs forfaits
Nous servons la meme Patrie
Les hommes libers sont Français.

Popielec na Rok. 1788. napisany

Dziś rano w dzień Popielcowy.
Na włosy siwey mey głowy
Gdy Kapłan sypał popioły
Martwemu prawie na poły.
Rzekł nie słowa lecz pioruny
Przypominaiąc do Trumny.
" Pomni Człecze że twe plenie
" Z Ziemi wzięte poydzie w Ziemie
" Umrzesz y iuż się nie wrocisz
" Prochieś y w proch się obrocisz.

2

Czy dawnoż człek się urodził
Czy dawnoż na paskach chodził
Gdy w spomnę na młode Lata
Tak ich blizka zda się data
Tem co w samym Życia kwiecie
Zdrow wesół bujał po Swiecie
Od rana aż do Wieczora
Przysiągł bym że było wczora
Rzekł bym dwudziesty rok idzie
Kopę Lat Metryka pisze.

3

O Lata iak przemijacie
Stałow pędem przewyższacie
Co tylko siły nastały
Już ci Człowieka y Zgrzybiały
Ledwie z pieluch dwalnieie
W krotce Całun zaścieła
Dziś Stolarz kolebkę kruie
Jutro na Trunne hebluie
Rzekłem gdym w tym smutku brodził
Szczęśliwszy co się nierodził.

4

Jak tylko Swiat był stworzony
Tym smutkiem Człek iest zgryziony
Tylu było Mędrcow dawnych
Filozofow nader sławnych
Co przez wszystkie wieki żyli
Czyż folgi nie wymyślili?
By pamięć na Smierć tak była
Iż by człeka nie trapiła.

5

Jest sposob mowią mi śmiele
Cycero. y innych wiele.
" Trzeba myślić twierdzą oni
" Żesmy wszyscy w iednej toni
" Zostawać równie musiemy
" Bo się śmiertelni rodziemy.
" To Oyca Matkę potkało
" Niech Syn na śmierć idzie śmiało
Bladzież to iest pocieszenie
Iść w gromadzie na stracenie
Czyż przez to trzęsze męczarnie?
Że krwią innych miecz był zlany?

6.

W Senece też co czytamy
Pociechy niewiele mamy
" Chce w nas w mowie zatrzeć człeka
" Nie iest straszną w każdym wieku
" A gdy mu przyczyn niestaie
" Postać śmierć lekarza daie
" Żywszy tłuie kończy choroby
" Choć Jest naywięcey było by.
Wierzie że chorob pozbawi
Ale w ten czas, gdy uśmawi
Pięknyż to Lekarz z Senecki
Co Trupa robi z Kalecki.

7.

Gdy ia rękami obiema
Tam folgi szukam gdzie nie ma.
Aż wtey moiey nudney biedzie
Przyszły na myśl słowa w kredzie
Które Matka mi wrażała
Tyle kroć powtarzała
Gdym był ieszcze w Dziecka stanie
Wiek, ciała Smarbowycłustanie

8

Tą myślą byłem wzmocniony
Nad Senecki Cycerony
Tak długo w księgach szperałem
A ia to Dziecięm umiałem
Dobrze Augustyn powiada
Więcey Mędrcow pozbiada
Jedno Dziecię Chrześciańskie
Niż Filozowy Pogańskie.

9.

Tak iest: Wierzę Zmartwychwstanie
Niechmi Smierc iuż w ocrach stanie
Nieprzeleknę się gotow.
Jezlim na Sumnieniu gotow:/
Szelęg do niey: Znam twe siły
" Wszytkich nas stworzysz w mogiły
" Rozumiesz żes iuż wygrała
" Gdyś w Ziemi nas zakopała
" Dom zgnity Ciała zabierasz
" Lecz wiecżny Duszy otwierasz
" I nad Ciałem w tym złym stanie
" Krotkie twoie panowanie
" Przyidzie Czas iak Pismo woła
" Gdy na głos Trąby a Trzioła
" Musisz groby pootwierać
" Zupy swoie z nich wybierać
" I wrocic ie z twoich Lochow
" Aż do naydrobnieyszych prochow.

10.

Te zaś z swą Duszą spoione.
Mocą Boga ożywione.
W stanę na Anielskie głosy
Jak z Zmartwego Ziarka kłosy
A w prożne już nasze Groby.
Twych Zwycięstw niegdy ozdoby
Będziesz tam sama wtrącona
I na wiekі pogrzebiona.

11.

Szelmie kto iak to bydz może?
/: Są dziś tacy, żal się Boże
Żeby Człek zgnity spruchniały
Znowu powstał żywy cały!
Ja też takiego niech spytam
/: Adama co w Piśmie czytam
Jako z gliny ulepiono
I w momencie ożywiono
Mógł Człek bydz z Ziemi stworzony
Czemuż nie z Ziemi wskrzeszony

12.

Czyż moc Boska wiecznotrwała
Z czasy z zmieszona Została?
Bog to chce y Bog to może
Wierz niechcesz wstaniesz nieboże
Nictam głowy iak to będzie!
Bog ta moc wszytko odbędzie
Myśl o tym że byś wskrzeszony
Na prawicy był postawiony.

13

Tak iest: Wierzę Zmartwychwstanie
Już w Wesołym iestem stanie
Ani się z tego iuż smucę.
Że w krotce w proch się obrocę.
Z prochu wzięty w proch wrzucony
Z prochu będę wskrzeszony

Proroctwo Jana Müllera sławnego Mathematyka a potym Bi: skupa Platysbonskiego od 300 Lat Zmarłego znalezione w Grobie Jego w Liska w Węgrzech.

Cannae
Est mille expletos a partu Virginis.
Septingenos rursus abinde datos.
Octuagesimo Octavo mirabilis anno
Ingruet a Secam tristia fata feret
Sinon hoc Anno, toty malo vecidet Orbi
Sinon in nihilum terra fretumq ruet
Cuncta tamen mundi rursus ibunt atq ea:
(orsubta
Imperia Lucty undiq grandia erit.

Sposob.

Robienia y urywania Oleyku Zdrowia długiego.

Ta prescryppcya znaleziona między Papierami sławnego Doktora Jemeza Szweda, zmarłego po Życiu Lat 104. ktory szwankuiąc Z konia zakończył Życie. Ten Secret zachowywał się w Jego Familij przez wiele wiekow. Jego Dziad żył Lat 130. Matka Lat 107. Oyciec 102. do urywania codziennego tego Likarstwa biorąc go po 7. lub 8. Kropel rano y wieczor w tyle dwoie wina Czerwonego. Herbathy albo Bulionu.

Kompozycyu tego Likworu y co do niego wchodzi.

7. Uncyj y Kwintla. Aloesu przedniego.
1. Kwintla Cytwaru białego
1 Dito Genciany.
1 Dito Szafranu nayleprzego
1. Dito miałkiego Rambarbarum.
1 Dito Agarylku białego.
1. Dito Dryakwi Weneckiey.

To wszytko zebrzeć na mąkę przesiać przez sito iedwabne lub rzadkie gęste wsypać w butellę szkła Grubego, wlać Kwartę dobrey Wodki niedobieranej z alembika. Zawiązać butel męcherzyną albo pargaminem Zmoczonym. A gdy będzie Suchy przedziurawić go, żeby fermentacya butli nie rozsadziła postawić w cieniu Niech mokne przez Dni 9. a codzien rano y wieczor Mąć butlą 10 Dnia zlać, a ieżeli by Likwor zdawał się, być mętny cedzić go, aż będzie czysty, cedząc zaś nakrywać Lepiey by niewywietrzał Likwor. Można tego Likworu zaraz używać, a za codziennym urywaniem go pewna rzecz iż można Życzerstwo y długo niemaiąc potrzeby puszczania Krwi ani innych urywania Likarstw. On osłabionym przywraca siły, Ducby ożywiaiąc ie ożywia, rozwesela Serce, odeymuie Drżączke żył, Uśmierza boleści Katarowe czyści Żołądek z humorow grubych y lipkich które sprawuią niestrawność ostrość, bal głowy, y wiatry, morzy y

wypro-

wyprowadza Glisty, leczy wszytkie kolki zołądka y wnętrzności
w kilku minutach pokrzepia chorujących, na puchlinę leczy, nie
strawność w przeciągu godziny rezolwuie, odey mnie słabość serca
y oddala, błonkę w uszach głuchym odwilża y słuch naprawia: na
moczywszy tym likworem bawełnę y zatykaiąc nią uszy: oddala
na cały czas bol zembow dziurawych kładąc w nie bawełnę tym
likworem zmaczaną, czyści krew, y pomaga do iey circulacyi, wra
ca cerę y krasność twarzy, purguie nieznacznie y boleści leczy
wszytkie febry oddala y wszelkie choroby rodzaiu niszczy.

Miara tego likarstwa podług rożnych przypadkow.

1.° Łyszka zwyczayna na bol serca. Dwie łyszki na niestrawność w
4. łyszkach herbathy 2. łyszki na opilstwo samego likworu. 2.
łyszki na pedogrę w samym paroxyzmie mianowicie gdy y drugi gor
2. łyszki na kolki y boleści we wnętrznościach we 4. Wodki 1. łyże-
czka od kawy w białym dobrym winie przez dni 8. na Glisty. 1. łyszka
na febrę przed samym paroxyzmem. Chcąc brać na lexowanie
trzeba brać 3. łyszki samego likworu męszczyznie a 2. niewia
stom w godzinę lub więcey po lekkiey wieczerzy y rano natoszczak
potym nietrzeba ieść rzeczy surowych fruktow ogorkow sałaty
z mleka, niemniey strzedz się wielkiego wiatru, używanie te
go likworu codzienne po 7. kropel dla niewiast, a po 9. dla mę
szczyzn. w tyle dwoch łyżek czerwonego wina herbathy albo bulionu
rano y wieczor sprawuie że człowiek długo żyie zdrow wesoły lekki
Grzybiaty starzec ma go używać codzien samego po łyżce
wiele go bowiem orzeźwia iest to oraz kordyał na ospę daie się
go łyszka od kawy choremu przez dni 9 w trzech łyszkach buli
onu z baraniny na czczo.

Na resztę wlać dobrą kwartę wina niech moknie cały
miesiąc dawać niemym stworzeniom bydłu y innym

Do Krola Imci Pruskiego w sprawach Jego względem Francyi y Polski. 28

Nayiasnieyszy Krolu.

Od kilku miesięcy Pisma publiczne nieustannie powtarzaią że WKmc przedsiebierzesz attakowac Francyą z armią od 50 do 60 Tysięcy Ludzi, niemogę dać wiary tey tak obcey nowinie. Zdaiemi się niepodobna ażeby Ktoś tak znaczny z swego światła mogł się zwierzyć aliansowi szkaradnemu, niepolitycznemu nierozsądnemu dla zniszczenia Narodu, ktory go kocha, y ktory przez swoie położenie iest Jego aliantem koniecznym, iako dla dogodzenia Projektom durnym dwoch Loteryi nayniesprzyiemszych naystrasniey szych Jemu samemu. Zdaie mi się niepodobna ażeby Synowiec Wielkiego Fryderyka karmiony dobremi naukami y maiący wyborne przymioty, stał się raptownie igrzyskiem Ministra chytrego starca przewrotnego, przyzwyczaionego od tylu Lat do formowania projektow olbrzymskich, z ktorych iedne spełzły a drugie były szkodliwe dla tey nawet Loteryi ktorą chciał powiększyć. Nie N.K. niemogę siebie przekonać żeby WKmc chciał się zrobić narzędziem własney swey zguby. iednak ostatnie nowiny ostatecznie moią wiarę, bo zapewniaią iż Twoie Woyska zbliżaią się ku granicom Francyi.

Robi Interessow publicznych dowodzą mi N.K. że oszukano naywięcey Mocarstwo względem Rewolucyi Francuskiey, to zdarzenie nie zdawało się mi tak nadzwyczayne, a nowiny ktore o niem przychodziły do Obcych Krajow, były tak sprzeczne, że dla poznania onych z gruntu opuściłem Gyczyznę, udałem się do Paryża y o toż wypadku moich dochodzeń, y moich uwag w tym zdaniu.

Byłem przez kilka Lat w Państwach Monarchij Pruskiey, y powziąłem prawdziwe przywiązanie do Xięcia. ktorzy ie rządzi. odwiedziłem wszystkie Kraie Europy, nieznaydnie się N.K. żadna Monarchia podobna do Twoiey, gdzieby Despotyzm Woyskowy znaydował się tak skromnie połączony z bezpieczeństwem publicznym, gdzieby władza Nayabsolutnieysza niebyła środkiem do ucisku, dla tego to że Życie iak nayzywszey długiey trwałości tey że Monarchij, pomyślności Ludowi Pruskiemu a szczegulnie Tobie N.K. Niemogę się oprzeć wzbudzeniu ktore we mnie sprawuią wszystkie te sprawy do rozrządzenia twoich rzymow y do udania się prosto do WKmci.

Mowią N.K. że WKmć wszedłeś w Alians uprojektowany przez Ministra Osmdziesięcioletniego Dworu Wiedeńskiego, y że się przy to

Tyle

tozych wszelkiemi siłami swemi do Zniszczenia Wolności Francuzkiey, do
przywrocenia Xięząt y Szlachty nieuierpiących iak tylko Skutki swych wła-
snych bez zdroznosci – ponieważ Nieszczęścia Kraiu Francuzkiego tobie z
Znane. Raczi Wkmć sobie przypomnieć głowne czyny ktore Karol Ieteryzu
ią osoby za ktoremi chcą azeby ci interesowali. Zostaw Wkmć małe popęd
Ludziom ordynaryinym. Wielcy Xięzęta niepowinni się dać prowadzić
iak tylko przez wielkie powody, przez sprawy nayważnieyszey uwagi – Lo
dzy Wkmć że Monarcha Wspaniałomyślny powinien protegować y wspie
rać Xięzęt. nieszczęśliwych, tak iest: ile razy ich Nieszczęścia pochodzą z
nieostrożności lub z błędow wybaczyć się mogących. ale N.K. Xięzęta kto
rzy się zgubili przez mnostwo występkow chanebnych, y z brodni niezna
nych, bez żadney przemiany Cnot ani Talentow. Xięzenta ktorzy mieli po
dłość uciekać y opuscić sprawę Tronu, kiedy mogli uczcić ią bronić, dale
cy od Zasłużenia na Litość Wkmć, niepowinni iak tylko ściągnąć Sego
wzgardę. ich zmienawiścią iak Winowayców w Uczynieniu Krolowanie
Francuzkie obmierzłym y nienawistnym.

Chcą żeby się obawiał N.K. azeby przykład Francyi nie stał się
Zakaźliwym y nie wprowadził Ducha powstania między twych Ludzi
ta boiaźń iest chimeryczna, y azeby się o tym przekonać, radzi Wkmć
rozważać, iakie okoliczności determinowały powstanie Francuzow. Nie
miało one miejsca, iak dla tego że byli przewyższeni Nieszczęściami
ktore niszczą Monarchią tyle razy, ile Monarcha iest nieumiętny, nie
dbały, niezdolny do rządzenia przez siebie samego. Francuzi nie
strząsnęli Jarzma, iak tylko dla tego że niemogli uż znosić nieszczę
dności wygarowanej Krolowey, nieoddychaiącey iak tylko Zniszczeniem
Państwa, Nakoniec Francuzi nienawidzili Parlamentow ktore za
rządzały samowolnie ich Wolnością ich maiątkiem, ich Życiem, y kto
re gubiły w mękach okrutnych niemal tyle niewinnych ile Winowayców

Obarczeni podatkami, cłami y dziesięcinami Francuzi odsądzili
sobie swych Dobrodziejow, swoią Armią liczną y Urzędnikow wyrzą
dzaiących Despotyzm nayuciążliwszy y nayniższczenszy.

Francuzi Latali nienawiścią przeciwko Szlachcie swawolney
głupiey, chciwey, ktora sobie przywłaszczyła wyłączenie się pier
wsze Urzędy Kościelne Cywilne y Woyskowe, y wszystkie względy
Dworu, Szlachcie ich skrzywdzącey y ich Niszczącey przez liczne prawa
Feudalne nazbyt ciężkie, przez panszczyzny y posługi, nienawistne
przez polowania, ktore niszczyły ich Pola, przez sądownictwa Dworskie
y Tyranskie

y Tyranskie przez rozwolnienia nayrozpustnieysze de de.

Francuzi NK. wystawieni nayniecnasyceńszey pożądliwości Xiąząt Ministrow Dworzan, przelożnieni ogromnością długu którego ten Dwor zartoczny był rozciągnął y którego powiększał bez końca, żywo tknięci zagrożeniem bankructwa w którym się widzieli pogrążeni przez ustawiczne Marnotrastwo Dworu.

Nakoniec Duchowieństwo Francuskie utopione w długach y występkach nieoszczędzało iuż nawet powierzchowności, oddało się zgorszeniu y Francuzi nie mieli źrzodła iak tylko w zaborze y przedarzy Jch Dobr na zapłacenie długow ogromnych kraiu y na ulżenie klassie nayliczniejszey y nayrzędniejszey ludu.

Te NK. są prawdziwe przyczyny które zgubiły Despotyzm Królewski y Ministrowski Francyi y ich rożne Arystokracye, te przyczyny te występki nieznayduią się u ciebie. Królowa Pruska nie może zmarnować dochodow Państwa, w tworzeniu ieh dla swoiey Familij, dla swych Faworytow, ona niemoże kabalizować przeciw Swemu Mężowi ani przeciwko Narodowi. — Ty rządzisz przez się bie samego NK. ty iestes przystępny dla wszystkich swych poddanych! Twoi Xiążęta twoi pierwsi Ludzie twoi Ministrowie mężowie y skromni daią przykład uniżoności, sprawiedliwości oddaią się punktualnie w Trybunałach, twoie Duchowieństwo maiętne, a więcey przywiązane do Oyczyzny bo iest złożone z Synow Familij. Twoia Szlachta przez ciebie wstrzymana w powinności, niemoże bez karnie uciemiężyć twoy lud. Ty niemasz długu, czynisz Ekonomie, Twoie miasta y wsie są pewne znalezienia Zrzodło w twoich Skarbach kiedy potrzeba tego wymaga. Nakoniec twoy Stan Woyskowy nieiest podobny do tego iaki był w Francyi, bo u ciebie Zasługa y same sługby regulują twoy porządek dla Awansow. — Niemaydzie się więc Nayiasn. Królu w twoim Urządzeniu żaden pocżątek do rozwiązania ani do powstania Lud nie buntuie się iak kiedy iest w rozpaczy. Twoi są kontenci bo twoy Rząd, iaki kolwiek on iest absolutny iest Oyczysty Francuzy NK. w rządzeniu ich Dobrze a mieboy się nie od nich, nieiestim pewnie nie wiadome wszystko co Francuzow kosztuie wolności, niemogą Jey żądać w tey Cenie, y będą zawsze przekładać panowanie sprawiedliwe y spokoyne nad nawałność rewolucyi.

Jezeli by to podobno N.K. abyś miał w sercu Zmiszczenie rządu Wolnego, przekładał bym W K Mci że ten projekt niemoże się uiścić a to z tych przyczyn. Twoi Żołnierze są bez wątpienia lepsi niż Francuzi, w Jakby się w ćwiczeniach, wygrali batalią może 2. 3. lub 4 ale Francuzi nau

ierzę się fabrze zwyięzac. Będziesz NK nauczycielem ich w tey sztuce iakim
Karol XII. Krol Szwedzki był Moskalow, ktorzy niemieli ani odwagi ani obywa-
telstwa, ani poięztności ani szybkości ani czynności Francuzow, kazda bata-
lia, ktorą wygrasz kosztowac się będzie kilka Tysięcy ludzi, wiele iestrow
Utraci się w małych utarczkach, w podiazdach y przez dezercye, ktora tak za
twa w Armij złożoney po wielkiey części z Żołnierzy z rożnych Narodow, kto
rzy niemal wszyscy się zmięszani, niebędziesz mogł nadgradzac swey stra
ty, iak sprowadzaiąc kosztem wielkim nowych rekrutow od siebie, a ty-
się Żołnierzy tyle się kosztowac będzie co Francuzow 100,000.

Nakoniec skrzę się NK. azebyś po kilku batatiach wygranych niebył w przy-
padku mowienia iak Pyrhus, ieszcze iedną Wygraną y iestem zgubiony. Przypomnij sobie
NK iż Anglo-Amerykanie niebyli iak tylko gromadą zrożnych Narodow złożoną, że
byli bez praktyki y wcale nowi w sztuce woiowania bez officerow, bez Szefow ale
iednak miłość wolności im pomagała zwyięzyć Hassow y Hannoweranow po-
ich naylepsze w Swiecie Woyska.

Co do Francyi, Siły narodu uzbroionego za swoią Wolnością się niezliczone,
y Jego źrzodła się niewyczerpane, nadewszystko kiedy się broni u Siebie, kiedy
mnostwo Obywatelow stawzy własnym kosztem, y kiedy iednosć tego Narodu
czyni czwartą część ludności Europy całey, iż niemożna się spodziewac do
Zercyi bo między Żołnierzami Francuzkiemi, bo nigdzie niebędą tak szczęśliwe
mi iak u Siebie y mieczba ich Officerow naywięcey niezdatnych do Służby
iest dla nich bardziey Zyskiem aniżeli stratą albo ich miejsca osadzaią
officerami Patryotycznemi y Heroicznemi.

Ale NK. ieżeli się obawiasz azeby powstanie niemprowadziło się
do Twoich Państw. Woyska niebędą mogły nabrac Ducha w Francyi, y przy
niesi go do swych siedlisk, Ale. NK gdybyś WKMc. wiedział iak wiele
Samo słowo Wolność ma powabow dla tych to Ludzi, tobyś skoncznie za
niechał posyłac ich do tey szkoły. Ci ktorzy uciekaią y ci ktorzy będą w nie-
wolą wzięci powracaią wnet pod rękami głaszczącemi Francuzow dowo-
bną myśl o Wolności dla pogardzenia nie przyzwoitościami oney — w sa-
mey prawdzie NK. niewidzę iak tylko ten środek do powstania ktorego obyś
się miał obawiac — Niechay WK. niechay Francuzek ii sam ieden się wy-
stawuie na to niebezpieczeństwo, a przygotuy się do obrocenia na Swoy
Łysk wszystkie Jego głupstwa.

Czy iest że to prawda że wrzędy Monarchow przeciwko Francyi
WKMc obowiązałeś się że pomożesz Domowi Austryackiemu wywrocic
Konstytucyą Francuzką w tym czasie kiedy Imperatorowa Robyska
obowiązuie się wywrocic Konstytucyą Polską radzoną przez WKMc ułożo-
Znim y przez WKMc Zaprzeczoną. Jeżeli ten projekt iest w głowie tedy
proszę NK azebyś uważył 1mo Że tedy pomogłeś Dworowi Wiedeńskie-
mu do zagarnienia Lotharyngyi y Alzacyi, kiedy Katharzyna mogła by
Zagarnąc Polskę całą y zatrzymac ią dla siebie 2do Że Dom Austryacki za

wsze

Zawsze żałośny nad Utratą Śląska ma Zawsze projekt przywrocenia go do
Swego panowania 3. Że ten Dom ma nieprzyiaźń nieprzebłaganą przeciwko
Swym Rywalom y Że ma naygwałtowniey szukać Sądzie do Zwrocenia
ich do ilości Kraiu które posiadał na Koncu ostatniego Wieku. — Czy może
Wiedzieć nie wiedzie iż Monarcha Austryackii wstępuiąc do całych Niemiec
które uważa iak Swoią Własność, może ma tyle mieć Prawa do wszystkich
Krayow Xięstt Imperyi, iak pretendował niegdyś Król Francuzki do
Normandyi Brytanii Burgundyi &c &c.

Te dumne projekta Dworu Wiedeńskiego nie ukryły się przed Wiel.
kim Fryderykiem który nad nim czuwał zbliska y który dla uprzedzenia
tey Dumy chwycił się chciwie wielkiego widoku którego NK. mu po
kazałeś. Widok ligi Germanickiey projekt wyborny którego nigdy nie
powinienes zaniedbać.

Jeżeli się oświadczysz za Austryą w Woynie przeciwko Francyi tedy
Stracisz NKawanty będą głową wielkiey części Niemiec, nie będziesz
uważany iak protektor Przywileyow Imperyi ale tylko iako Przy
Sługa Dumy Dworu Austryackiego y Dumy Jego Ministerium.

Widok rozszerzenia się Wkmci powinien się nieść na Czechy Mo
rawy y na trzy Xięstwa Szlęskie które ieżeli zostaią Dworowi Austry
ackiemu Te kraie przypadaią Wkmci y twoiemu bo gdy zechcesz a się
Zęta Niemiecky bardziey takowe Zdobycze pochwaliby aniżeliby zga
nić mieli, bo widzieliby się w większym bezpieczeństwie dla swoich
własnych Krayow kiedy Zmocnienie się Monarchii Pruskiey mogło
by równoważyć, nad to wielkiey potencyi Austryackiey. — ale ieżeli
się złączysz NK w teraźnieyszey Woynie z tą Potencyą, ieżeli Ta Zwy
cięży, ieżeli opanuie Lotharyngią y Alzacyą iak że potym się oprzy
ona i przepisze Prawa, ona się wypuści z Szlęska, ona się przy pro
prowadzi do tego, że nie będziesz iak tylko rolą między Mocar
stwami, y nie będziesz nas miał Zrzodła w Francyi Ktorey był Zwy
cięzał y która prawdziwie iest iedną tylko Potencyą wielką, kto
ra by tak była interessowaną do twego Zmocnienia iak do
osłabienia Domu Austryackiego.

Przez twoy Alians szkaradny z Gabinetem Wiedeńskim y Peterbur.
skim zostawił byś NK. temu ostatniemu sposobność zdobycia lub Zniszcze
nia Polski, a iestże to twoim Interessem żeby Polska była Zniszczona.
niewidzisz że Wkmci iż Polska przez swoie położenie iest Jego Aliantką
Konieczną, iż ona dostaiąc przez nową swą Konstytucyą, iedność pe
wniey Jego, staie się Jemu nayporzytecznieyszą, y że ona iak tylko Rze
czy porządek będą przywrocone w swey Siedliskach, będzie mogła rozwinąć
siły względem ciebie NK ponieważ ona ciebie potrzebuie do oparcia
się Moskwie y Austryi. — Jest więc nie polityczną dla Wkmci pozwolić
wywrocenia

wywroceenia nowey Konstytucyi Polskiey, ktora iest istotnie użyteczną dla twoich Interessow, y ktora powtarzam nie była zrobiona iak z tobą zgodnie

Mowią iszcze zesnie się zmowili NK z Austryą y z Moskwą wtrynic między sobą nowy Podział Polski, ten proiekt był by fatalny dla Wkmci, a to dla tego, przez ten proiekt Twoie Państwa NK nie były by nie przegradzane od Państw Moskiewskich od Potencyi nayniebespieczeńszey przez swoią niesłychaną dumą do niczego mniey medzącą iak do podgarnienia całey Europy. — Moskwa oszukuią: Austryą iak rzeczą czynili złączyła by się z nią przeciwko Tobie, iak że się oprze tym dwoch Potencyom, a ktoraż Potencya mogła by leżeć Tobie na pomoc gdy by Francya y Polska były zniszczone. iest więc Naywiększą importancyą dla Ciebie NK ażeby Twoie kraje zostały przedzielone od krajow Moskwy przez Potencyą oddzielną taką iaka iest Polska, dość można ażeby bydź Twoią Atlantą wtrycerzą, ale niedość ażeby Ciebie zatrwożyć mogła. — Zależy na tym by między Prussami y Moskwą była iak między nią y Chinami wielka rozległość, mogąca stanąć za zagrodą od nienasytoney Dumy Gabinetu Petersburskiego

Aż nowe w nowym tym podziale Polski niemiałby NK podobna iak tylko naymniey się cząstkę y iaka kolwiek by ta była ktora by się dostała, nie dałaby ona Tobie siły dostatecznej do opierania się niemowną iuż tym obydwom Potencyom złączonym przeciwko Tobie, ale tylko iednej z dwoch.

Pozwol sobie NK przełożyć, że względnie Twoich Sił do Moskwy iest iak ieden do pięciu, ponieważ Moskwa ma 30. Millionow Mieszkancow, y ze względnie między Tobą y Austryą iest iak ieden do pięć zwarta, ponieważ Ludność Państw Austryackich iest od 18. do 20. Millionow Mieszkancow, y dochody tey Korony są 94. Milliony Złotych.

Jednym Słowem NK wszystkiego maią się spodziewać z pomyślności Francuzow y Polakow proteguiąc ich nowe Konstytucyą — wszystkiego mają się obawiać od Austryi y Moskwy wymnieiąc sobie pomoc Polski y Francyi, a ieżeli potrwasz w swoich Intencyach supponowanych przeciwko tym Ludziom, przekładaią więc bezpieczeństwo wiarołomne rady Ludzi, maiących wzrok bardzo krotki albo będących bardzo zepsutemi.

E. E. F.

List Jmci Pana Decorches Posła Francuskiego do Krola Polskiego

Nayiasniey Krolu. Nizey podpisany Minister Pełnomocny Francuski, niniejszym stanom Rzeczy y nadspodziewanym położeniem swoim przymuszony iest w prost udać się do Wkmci, tym trudniey zas mu przychodzi w zapadłey okoliczności wypełnić prawo powinności swoiey w tedy pod koniecznością zaszłego zdarzenia im pewnieyszy iest że serce Wkmci odrzecy ich przyczyna zażaleń ktore przed niego zanosi. Juz Wkmci wiadomy iest krok powagi y zwierchności, ktorego się Marszałek Wkd niewahał dopaśćić na przeciwko nizey podpisanemu z pokrzywdzeniem prawa narodow, kładąc arbitralnie tamę dopełnieniu obowiązku prawego w ktory wszedł P. Dufour Drukarz tuteyszego miasta. Minister Francuski z zażaleniem Urzędowym tego gwałtu przed Wkmcią dopoki tylko mogł się rozsądnie spodziewać że oświadczenie tego Maxymy Sentymentow ktore Jw. Marszałkowi przestał wezmie przyzwoity skutek. Ale ponieważ Deklaracya Konfederacyi szczęśliwey w Brześciu zapadła z tey okoliczności potwierdzenia swym powiększa iepsze gwałt poprzednie wyrządzony, przez wzgląd na honor narodu swego przez wzgląd na swoy charakter a nawet przez wzgląd winny Wkmci y Nayiasnieyszey Rzeczypltey od ktorych iest przyięty iako Minister Pełnomocny Francuski przymuszony iest podnieść głos swoy iak tylko może naydzielniey przeciwko tak niegodnym postępkom. Rzeczona Deklaracya iest tey Generalna Konfederacya Koronna y W X Lit odpowiadaiąc na doniesienie Jw. Ministra Marszałka Wkd a nowe JP. Decorches pod datą 8 tego miesiąca oświadcza iż uznaie za arcy potrzebne przez rownosć tegoż Marszałka Wkd w zatamowaniu przedrukowania Pisma Francuskiego pod tytułem Expositiones ponieważ Konfederacya w Rewolucyi swoiey zdziałaney we Francyi niewidzi Krola panuiącego na czele Rządu iak nieście obyczay wszystkich innych Monarchij dzisieyszych Europeyskich, sędzi iż niemoże pozwalać ani przedrukowania ani publikacyi Pism podobnych w Stanach Rzeczypltey Polskiey. A ponieważ JP. Decorches kredencyales od Krola Jmci Chrześcian skiego niema ani mieć może teraz z przyczyny tey że samey rewolucyi zadnego upowaznienia Naywyższey władzy Krolewskiey, tym samym niemoże żadnych przywileiow y swobod przyznanych do Publicznego Charakteru Ministrow Zagranicznych, z tym Jw. Marszałek Wkd zechce go o tym zawiadomić Jakoteż y o wyrzeczeniu JP. Francuskiego Ministra Polskiego z Laryża Dnia w Brześciu dn. 14. Xbris 1792 podpisano Stab: Francuz Potocki Jakub. Alexander Lizgo Sapiecha Kasz.

Nizey podpisany więc dostatecznie iak rozległe są Prawa Konfederacyi Generalney a wolney y iakie im się uszanowanie należy, więc dostatecznie iż takowa Konfederacya iest samym Narodem, we wszelkiey pełności swoiey Zwierzchności y swoiey Mocy = ale gdzież iest ta Konfederacya wolna: czyliż ta ktora się związała wśrod bow, wśrod wszelkich obrzydliwości Wojny pustoszącey Prowincye, Stowem wśrod Naygroźniejszey Pompy Woyskowey, czyliż ta ktorey przewodnicy tylko więcey 80000. Woyska Zagranicznego Żołnierza y ktorey Woysko Zagraniczne dotąd strzeże. Nie Nayiasnieyszy Panie, nikt się nie da zmamić do tego stopnia przewrotnym słowy wyiściem, dopoki tylko tak niezgodne wyobrażenia Wolności y niezawisłego Stanu rzeczy potrzeba będzie więzać y iednoczyć aby widzieć w Jednych Konfederatach Brzeskich Lit Organ woli Narodowey dotąd nie będą się mogli dziwić wszyscy Ludzie bezstronni, a sprawiedliwi nie przestaną uznawać wspaniałego

niałego Jey charakteru w żadnych ich Rezolucyach.

Niżey wyrażony na świadectwo tego odwołuiąc się do ieonostayney ostrożności ktora kierowała postępkami Jego od początku Deryderyi w tey Stolicy. nigdy by sobie nie pozwolił był tym kształtem obwieścić swego sposobu myślenia gdyby do tego nie był pociągniony koniecznę potrzebę sprawiedliwey obrony. — Lecz ponieważ do tego stopnia przyszły rzeczy iasnie mowić musi nieumiał on Nayiaśnieyszey Rzeczypltey ktorey iest Kredencyonalney w Konfederacyi otoczoney zbroyną mocą cudzoziemską nic za tym nie ma wspolnego z Jch PP. Konfederatami Brzeskiemi a więc ich Deklaracyą względem ważności lub nieważności Jego Charakteru tudzież względem rozmaitych okoliczności do niey zawitych tyle u niego waży ile wyraz Opinij partykularnej ktora niemoże skutkować żadney odmiany w tym czym on iest y czym będzie powinien przy Wkmci y Nayiaśnieyszey Rzeczypltey do ktorey wysłał Poselstwo. Ten Charakter trwać będzie w Polszcze dopoki odwołanym nie będzie lub dopoki Rzeczpltta nie zerwie swey korrespondencyi z Narodem Francuskim, niemoże zatym tracić w kraju Polskim Prerogatyw do siebie przywięzanych bez wyraznego Gwałtu, z ktorego iak wiadomo iest niżey podpisanemu, bo tego doświadcza przemoc Tatuo sobie czynić zdoła Jgraszkę z ktorego bez karkności co rownie iemu wiadomo iest światła takiego wiele iak nasz iest zapewnie długo cierpieć nie będzie.

Niżey podpisany zrobił co mogł y co był powinien gdy z tonął w ręku Wkmci zażalenia aby bez przestanku wołały o przyzwoitą satysfakcyą dla Narodu Francuskiego obrażonego w osobie Reprezentanta swoiego w Polszcze satysfakcyą powinną stałą y gorliwą przyiaźni Francuzow a potrzebną do zachowania dobrey harmonij, na ktorey utrzymywaniu wiele zależy aby dwom Narodom. nad to gdzie wato by mocno Ministra Francuskiego, gdyby się miał stać przyczyną zabudnienia Wkmci lub niespokoyności y zakłocenia dla kogokolwiek. Dla tego iuż dawno przeyrzawszy iż by dłuższe Jego tu przebywanie nieuczyniło żadnego pożytku prosił o rewokacyą swoią ktorą mu w Poniedziałek nadeszłano iako iuż o tym uwiadomił Wkmci. — Że zaś chce z niey korzystać skoro tylko zostanie opatrzony Paszportami potrzebnemi do zabespieczenia podroży, prosi Wkmci. abyś ma kazał wydać te ktorych będzie potrzebował przez kraje Rzeczypltey przeiezdzaiąc w Warszawie Dnia 20. Września 1792. IV. Roku Wolności — podpisano.

Marye Decorches.

Wiersz do Krola.

Krolu co.w Wielkich Monarchow Stady
w całym twym Życiu wstąpuiesz
Co umiesz znosić poddanych wady
a cnotę zawsze szacuiesz
Krolu co wart był lepszego losu
Ztłodziey Berło podstawie
Niż cierpieć raty zwrotnego ciosu
Cwszystko amnie popsowaie.
Dobre twe chęci ku Narodowi
Dobrze myślącym się iasnie
Że ktorzy tylko w umyśle zdrowi
Więcey ie cenią pił w tasnie
Tobie samemu przyznać się godzi
Co rządzic Krolow przyznane
Twe panowanie przyszłe rosci nadgrodzi
Tysiącem trudow zmieszane.
Ciebie podchlebne nie tudzą chwały
Dawane Mestwu y Znocie
Przebacz tak łaskawie moy zapęd śmiały
Gdy widzę w innym los zwrocie
Lubim spokoynie płynął na Flocie
Potym się z tobą niedzielił
W Nowym dziś widzę rzeczy obrocie
Przetom się pisać ośmielił
Bogdy trafł flotę na zgubne fale
Niezgody Maytkow prozbadził
Miałes w swych Radach losu Jey szale
Ales ią na hak wysadził
Że nawałności Flota strzaskana
Zatym przypłynie do brzegu
Niż ią zastanie pana prawiana
Utonie w Nurtach wśrod biegu
Trudno dosrzeiać Zatym się morze
Wiatrami wzdęte uśmierzy
Choć zgodny Maytek batwany ponie
Wziął obiem łodu nierzmierzy
O zachowanie kosztowny Łodzi
Więcey ią warzę nad Życie
Wśrod nieżgłębiony płynęc powodzi
Wypręża barki sowicie
Lecz ktoż zapewni, by z tey topieli
Znayduiąc niebo łaskawe
Wybrnąwszy w pewnym porcie stanęli
Unoszą wolność y sławę
Tobie moc dana y łzęd oberętu
Skoro się niebo zachmurzy
Winienes dzielnie w posrod dymtu
Styr ustrzymywać w srod burzy
Dokęd straszliwa fala nie minie
A Maytek w cieniach uleczy
Gdy potrzaskanych desek niezbędzie
Utonie pewnie iak y Ty.

Bo nim do tądu obręt zawita
Nim wiosłem sięgnie ar nadnie
Zniłenie w odmętach Flota rozbita
Sterniki y maytek przepadnie
Lecz Wyrokiem komuż ta blizna
W straszie obrętu przypadnie
W głosnych to słowach świat caty przyzna
Że temu co Sterem w łodnie
Tobie o Krolu całość y zguba
Narodu twego należy
Dwadzieśtym osmym Rolnicę chluba
Cała zupełnie odbiedzy
Jakieś odwdzięczył to zaufanie
Które się więc z głosu narodu
Twa zdrada w porne wiekі zostanie
Krom nayniższego zawodu.
Jest niepokrzt Karol zwiedziony
Jey skraty więcey zwetowaie
Stracił szacunek dla twey Korony
Kiedy nie umiesz Krolowaie
Tys swey Oyczyznie przyspieszył zgonu
Tys Jey upadek zamierzył
By każdy Polak wzdrygał się Tronu
I Krolom odtąd niewierzył.
Niegdys Krol Leby na wodnym tonie
Sprzymierzeńcow pewny znaydował
Każdy go Polak stoiąc przy Tronie
W uczuciu serca szanował
Twe panowanie nawet do Stadu
Nieszczęść przez kluby cel zatrze
Lecz wezmiesz kare z tego przykładu
Jeśli sposobności użyjesz
Choć rowny wyrok tu niewypadnie
Jak w obcym kraju mu cnocie
Bog sprawiedliwy co losem władnie
W Twoiey się ulży zgryzocie
Tys pierwszy Swięte potargał Prawa
Ja krotkę czynię przestrogę
Obcy czyny twoie nie sława
Kiedy się kochać niemogę.

Przypisek do Autora daiącego złym bałwo

Dziękuiem wszystkey Autorowi Dzieła
Że Słusznia Zemsta nad złym gurę wzięła
Łacny Autorze bij niezaluy batow
Niech te spadaią na Wszystkich Magnatow
Niech twoie czyny upowaznią wielu
Niewypuszczaią złych z bocku wolnych Opieki

Lekarstwo dla Bydła od Zarazy iakoteż iuż y zarażonego przez Obywatela Litewskiego kilkakrotnie doświadczone.

Weźmi Mitrydatu Weneckiego Łotow — 8
Cząbku Piołunowych Dłoń — 8.
Ruthy — — — — — Dłoń — 8.
Heliber nigri s. Chrismurk Dłoń — 8.
Waleryanu — — — Dłoń — 8.
Balzyanu — — — — Dłoń — 8.
Angeliki — — — — — Dłoń — 8.
Bobkow Laurowych — Dłoń — 8.
Koperwasu — — — — Dłoń — 8.
Siarki — — — — — Dłoń 8.
Adianti Aurei s. Cadenbon Dłoń 8.
Semen Hioscyami — Dłoń 8.
Gorczycy białey — — Dłoń 8.
Anethi czyli Kopru Dłoń 8.
Feniculi s. Fenichel Dłoń 8.
Asa fatida — — Dłoń 8.
Kamfory — — — — Dłoń 8.
Kadzidła Weyrauch Dłoń 8.

Wszytkie te Lekarstwa wiedno Tłuczone zebrać na miazgę, wziąć potym 3. kwarty Siedriowey polewki czyli rosołu y w wielki garnek nalawszy pomienionego proszku czyli Maści po trochu dolitadać y nalewaiąc mięszać a gdy się wszytko dale Lekarstwo zmięsza nakrycie one dobrze y co godzinę powtarzać mięszanie, a to czynić przez godzin 6. aby się dobrze umacerowało a potym przylewać dzbankiem czystego y mięszać aż się dobrze zgęstnie w tym sposobie zrobione Lekarstwo w chłodnym miey sce konserwować do Użycia

Bydłu Zdrowemu dwa razy na rok wiesnią y na wrosne po pełni mięsiąca dawać na Chlebie taką proporcyą ile się w mieszi w orzechu ordynaryinym, każdemu zosobna bydlęciu y dz w godzin trzy po użyciu tego Lekarstwa bydło przypuszczać do Karmi, kiedy się zbliża choroba w mięsiąc raz powiększać a choremu nicodwłocznie dać. NB. Małemu bydlęciu mnieyszą proporcyą dawać Lekarstwa wspomnionego które doświadczeniem utwierdza pewny Skutek.

Drugie Lekarstwo domowe takowe dozrobienia y doświadczone.

Dziechciu brzozowego Garniec. 1
Mąki żytney razowey Dłoń — 2.
Soli — — — — — Dłoń — 2.
Jaiec całkiem z łupiną sztuk. 8.
Czosnku — głowek — — — 16.
Śledzi posolonych. sztuk 8.

To wszytko razem zmięszać y utłuc w Stępie, a gdy ciasto będzie z tego gałki robić wielkości Orzecha Włoskiego y trochę na deskach w ciepłe ususzyć a potym każdemu bydlęciu dawać nadzo z rana choć by też iuż zarażonemu a pewny ratowania go skutek

Liſt Naſtępcy Tronu Pruſkiego do do JP. de Meyer Prezydenta Regencyi w Berlinie

Urodzony wielce Szacowny MI Panie Prezydencie Regencyi. d. 28 Lipca 1795

Niemyliſz ſię WmPan cale gdy w Liſcie ſwoim z 18 Lipca ſpodziewaſz ſię ſpo
mnie ukontentowania z pomyſlnych ſkutkow urządzenia ſwego, owszem pra-
wdziwą czuię radość że WmPan o znayduiących ſię w tamtych Departamen-
tach Mieſzkancach, tak dobrą zabieraſz nadzieie zwłaſzcza że chwaliſz
ſtan Rycerſki, z ktorego y Ja tak wiele ſobie obiecuie, y ktory za ſtosowne
z Prawami bardzo dobrze zgodzić ſię mogące uymieyme z ſobą obeyſcie tym
ſkłonnieyſzym będzie zdaniem moim do dalſzey poznania ſię z Pruſkim tak
oczywiście dobroczynnym Urządzeniem, y do przyzwolenia do przepiſow
Jego. W tym względzie za kommunikowaną mi mowę ktorą WmPan przy
obięciu Urzędu ſwego miałeſ tym mocnieyſzą mam ſemu obligacyą
Ja rownie ſerca całko zdanie Jego zaleca, a pochwała Nayiaſnieyſzego Pana
ktory porządku żądaiąc, niemniey tak cały pełen Ludzkości tym piękneyſzą
będzie dla WmPana nadgrodą gdy oraz o wdzięczności y przyięźaniu
Kroyu zapewnionym będzieſz

Jeżeli wreſzcie w początkowym Urządzeniu, nickarey ubiad zupełnie
ieſt ſtosowny, cały w innych dawnieyſzych Prowincyach, wſzakże kazde
mu ſtuſznie myślącemu, przy używaniu większych korzyści mnieyſze
niedoſtatki łatwo, ktorym iednak powoli zaradzić będzie można, nietak
będą zdawały ſię dotykaiące, Ja zaś w tedy z ukontentowaniem ka-
żdą uchwycę ſpoſobność, ażebym mogł ławſze obcować ſię

WmPana życzliwie przychil-
nym przyiacielem Fryderyk Wilhelm.

La Copie d'une lettre des Citoiens au Prince Succeſſor de Prusse le 30 d'octobre 1795.

Monseigneur. Votre Alteſſe Royale a daigné dans une lettre adreſſée
au President de la Regence de Meyer dont il nous a fait part, marquer ſa
bienveillance envers tous les habitans et particulierement a l'egard de
la Noblesse de ce Departement, d'une maniere ſi gracieuſe que nous
nous sentons entieres par le plus doux devoir d'en presenter a Votre
Alteſſe Royale au nom de nos Confreres notre tres profonde reconoiſſance
Ce Sera par une fidelité inviolable et ſoumiſe envers Sa Maje
ſté et le plus reſpectueux devouement pour Votre Auguſte Perſonne.
que Nous tacherons toujours de repondre aux gracieuſes Esperence
qu'il a plus a Votre Alteſſe Royale de Conçevoir de Nous.
Agrees en Monseigneur l'aſsurance avec Votre bonte ordinaire
et daignes nous honorer conſtamment de Votre puiſsante protection
Nous Sommes avec plus grand reſpect
Monseigneur
de Votre Alteſſe Royal.
les plus ſoumis et le plus devoues Serviteurs.

Repons a cette Lettre de Berlin le 14. Novembre 1795

Meſsieurs. Je m'acquitte d'un devoir bien agreable en Vous re-
merciant des Sentiments qu'ils Vous a plus de me marquer par Votre
obligeante lettre du 30 d'octobre et Sensible, que Vous vous ſouvenez de
moi avec bonte, je ſaiſirais toujours les occaſions pour Vous prouver
combien je ſuis
Meſsieurs. Votre affectione.
Friderić Guillaume.

Wiersze.

Przezacne Granic Sarmackich Stroże, wyższe nad wszystkie pochwały
Jasnie Wielmożni Domkow Komarze Jak się Wam targi udały.

Błyszczą się gwiazdy kursuie złoto, a to iest czystych serc proby.
Ucieszy się teraz prawdziwa Cnota, masz tyle innych przed sobą.
Stęskniona w kącie zbrodnia siedziała, Płodu prac swoich zbyt głodna
Jak tylko Polski Jarmark zwęchała, Jus na dyr lui do Grodna
Pewnieysza mzli zroli inhata, Thandel tyle niedoba.
Nietrzeba płynąć na koniec świata, Dość krzykngc że zgoda.
Niech sobie Węgrzyn Win zbiorem Chinczyk iedwabiem bławatem
Holender Sledziem a Włoch dikwasem, Polak handluie swym bratem
Alboż ten batwan co lat trzydzieści, Kray go swą Karmią rozpycha.
Podły z istoty, mądry z powieści, nie zamęz Zdradę oddycha?
Niemiał że Wolter ten Dziad zgrzybiały Chęć Tron swoy Sławny zastawić
W czynach nikczemny wstręt wspaniały, przedać Oyczyznę, niebronić!
Niewie nieszczęsny zwodzgć lud prawy, że Jego cała Zaleta
Iż wart iest za Swe Tytusa sprawy Kanonizacyi Kapeta
Darem obłudy którym przesadza, chęć umiewinic swe czyny
Sciska całuie płacze a zdradza Nayukochansze swe Syny
Dosiadły Tronu ieszcze tą razą wspolnie z innemi ty Krolu
Az też Paryskie wszędzie zelazą Ziemie oczyscił z kąkolu
Az teri gwałtownie niezwyciężeni, przez nieawolnicze te klupy
Osierocziały Krolow przestrzeni w szczęsnią Wolnosci nam słupy

Nadgrobek Stanisławowi

Przechodniu nad tym mym grobem
Te prawdy zanotuy sobie
Kto swey dumie y niechęci
Lubiennie dobro poswięci
Kto z swey Oyczyzny Ucisku
Kaniebnego Łaski Zysku
Z Krayem Zginie y Samrazem
Tego za iestem Obrazem.

Mowa.

w Mieście Pruskiego Państwa Gombinie w czasie Hołdu dnia 6 Julij 1796. przez
Wjm. X. Karpowicza Proboszcza Prenskiego w przytomności rożney Kondycyi
Obywatelskiey miana.

34

Czyli zwykłą w rzeczach ludzkich Zdawa się Bogu odmianę z wyrokow Przedwiecznych Opatrzności światem rządzącey wypadaiącą, czyli się zastanowiemy nad dobrocinną Domu wielkiego Królewskiego Brandeburskiego ku uszczęśliwieniu Narodow Jemu podległych usilnością, mocno świat zdumiony dziwić się będzie nad cudownem w dniu dzisieyszym tu obchodzącym się dziś narod od Wiekow wolny, nie orężem zawistnym Starty, nie o przestępstwo żadne przelicziany, nie gwałtownością Tyranij żadney zniesiony, lecz prowadzony Ręką Bożą wszechmocności w odmianach świata, dziś dziś za-
przysięgaiąc poddaństwo Wierności Naypotężniejszemu Pruskiemu Królowi
Wilhelmowi Panu nayłaskawszemu Miłościwemu

Nic wiecznie stałego niemasz pod Słońcem, żadnych Królestw nieby
to które by za czasem upadkowi niepodległy, Monarchie następowały
po Monarchiach. Rzeczypospolite wznosiły się jedne na obalinach z
ruinach drugich, upadały Państwa a jedne gdy powstawały drugie. Narod
sam tylko jednostajnie szczęścia szukaiący zawsze w samych odmianach
za nayszczęśliwszego się poczytywał, gdy Rządcow gruntownie o Dobro
swe starających się znajdował, y im w Ręku ymią wdzięczności całych
siebie z potomnością swoią poruczał.

Potężne od Wiekow Państwo Polskow, ogromny niegdyś Narod od
Odry aż do Wisły aż do Dniestru, od Czarnego Morza aż do Bałtyckiego.
od granic Litwy aż do głęb Moskwy, y Szwedow granice swoie rozcią-
gaiący. Przemożne niegdyś Królestwo Polskie, niegdyś Szląsk Pome
ranią Luzacyą Inflanty Kijow Smoleńsk Wołochy y inne tak obszer
ne Prowincye posiadaiące po tysiącu około Tysięcy Lecieć Sto
du Państwa y Stawy oto upada nareszcie y sami Starowiercy mieszko
dwątlone ciężarem samey ogromności swey wysilone, w Zasadach
samych Nierządem y wrzącemu Klątwą Zbuynowane rozsypuie się
y ginie Jego Imię na koniec. Et quos perduxit Miseros discordia civis.
O Przepaści Listu Tych Bożych Wyroków! O to Narod całemu Światu
Sławny z Tylu Cesarstwy y Królestwami przeszłości, Umowy, Tra
ktaty y tysięczne Politykei związki Złączony. Narod szlachetny
y całemu Chrześciaństwu niegdyś miły y Szacowny nikniie z rządu
panuiących Narodow, jako ów Dąb odwieczny ogromny y rozłożysty
pod którego cieniem tysięczne Ptakow gromady Bezpieczeństwo
pokrętkie Życia y wychowania traty, po wielu Wiekach sam przez
się wszystko Kruszy się rozłamuie, upada y w proch się obraca.

Jak ten

Tak ten Narod y ta Rzeczpospolita odwiecznie w przod wyiedzie
pierwszych Panstw, będąc liczona, Napetniaiąc Swiat caly Sławą
swey mocy y Zwycięstw daiąc w przod Prawa Narodom Osiennym Rzuci
Slimiaiąc do przod przes dlugie Wieki Ludy y Narody z sobą złączone, na koniec ule
gaiąc Dwyczraynym Swiata tomianom własnym Nieładem Zgubliwych y Złych
Synow podeyściem w padszy przy ostabionych Skądu sprzężynach w siodła zdawna
sobie przygotowane ubiaca swe panowanie, rozerwanym na szczerć Zostaie upa
dły y nieszczęśliwych tey Ziemi Mieszkańcow w Własnym że ich Kraiu obcemi
y Tułaczami bydź niciako przymuszą

Tak upadła Assyrya tak upadła była Medya tak zginęła Perska Monar-
chia, tak Alexandra Wielkiego niegdyś zdobycia rozerwane zostały, tak
Tyrus, tak Karthago, tak Grecya, tak Rzym sam ow wielowładny Pan Swiata
uległ przebywszy Wyrokiem przedwiecznym Opatrznosci sobie przeznaczone upadł
nałonicę te potomnym zostawiwszy nauke wiekom, co mogą Obyczaie w kra-
iach zepsute, co za owoce są Kłótni y niezgody Zuchwałych y przemoznych
Obywatelii, co wzgarda Praw y Karnosci za porządek odnosi y iak się Konsky
wolnosc Narodow, gdy w swywole y rozpusty obracaią Zostanie

Bog tylko sam iest niezmienny, a on odmienia Wieki y czasy, on prze
nosi Krolestwa y ie ustanawia Ipse transfert Regna et constituit reges
Prorok Daniel on przenosi od Narodu do Narodu panowanie y rządy dla nie
prawosciwosci Ipse transfert Regnum de gente in gentem propter iniu
stitias dla Nas z tąd płacz łzy y nauka, dla imienia zas Bozkiego chwała y
Wywyższenie.

Przychodzimy na koniec i to dziś na to mieysce po utraconych dawney
Ozdoby Stanach y panowaniu, abysmy Zaprzysiągłszy Hołd Nayiaśnieyszemu
Monarsze Pruskiemu Fryderikowi Wilhelmowi P.P. Miłościwemu pod
Jego opieki szczęśliwemi mogli bydź poddanemi. Jeżeli są takie wyroki prze
wieczne, które z chwalebnych y oświeconych ludzi za złe to nam poczytą, ich serca
nasze po utraconey dawney Ozdobie, są okropnym Smutkiem skłonione,
y oczy obfitemi łzami zalane. Znamy czymesmy byli, czujem to co my
stracili, wiemy przez cosmy zginęli. Zasługi nasze dla dawney Ozdoby
są nam na rozrzewnienie tych tak wszystkie y pomnożenie żalu dziś się przydały
widzim iako Bracia nasi, krew nasza Przyiaciele Nasi w obcych rownych y
oddzielnych od Nas Państwach są rozerwani, iako Familie nasze stały
się rozdzielne, iako my dla nich, y oni dla Nas w momencie stali się ludzmi
cami y obcemi. Ktoż się dziwić będzie iż serca nasze w smutku y okropnym
Żalu są pogrążone?

Lecz jeżeli to rzecz iest tak nigdy nieodłożona y która Przedwie
czney Wszechmocnosci wyrokom, będzie się przeciwić oparcie? Mamy te
dnak w pewnym sposobie z czego sobie y w tym nawet samym przypadku
Ubiegać Łaskawość Ludzkość sprawiedliwość y mądrość tego wielkiego
Monarchy, u którego hołd dziś się oddaiem, żeby na iest oswiadczenia nam y
Potomkom Naszym y Stratę którą ponosimy.

Idziemy pod panowanie albowiem tey Krwi Krolewskiey Wielkiego Brandeburskiego de Hohen Zollern Domu ktora z dawnych naszych Xiąt przez Xięzat Szlaskich aż do Henryka trzeciego Głogowskiego Poznanskiego y Kalisckiego Xięzęcia ma swoy początek, ktora ze Krwią wielkich y nayuiochtemszych Narodowi naszemu Jagiellonow przez Zofią Corkę Kazimierza czwartego a Matkę Alberta, pierwszego Xięcia Pruskiego iest złączona. Czylito stale niepowinno zostawac dzis kolacie naszego losu, y obiecywac pewne nam Prawa y Wolności y swobod naszych zachowanie.

Pod Monarchą niegdys Potomkiem tego Krolewskiego Domu dziedziczna prawie Szlachetnosc, dobrocziwnosc, litosc, y Staranie się o dobro Poddanych nayusilniey się iest czytaiąc Historyi Domu Brandeburskiego w Dziatach Fryderyka Wilhelma Elektora wielkim słusznie nazwanego. Fryderyka pierwszego Krola dziada dzis Wielkiego panuiącego Monarchy. Tyle dzieł heroicznych Sprawiedliwosci Dobroci y Oyczewskiego dla Poddanych Starania zrzymy, y prawdziwie słuszną mieć możemy ufnosc iż Potomek Domu w ktorym dziedziczna iest Dobroć uszczęśliwiac tych, ktorzy Straż wszy Oyczyznę w Jego iedynie Wspaniałosci y wielkosci całą pomyslnosci swoią zakładaią Nadzieię.

Coż dopiero Panowanie wielkiego Fryderyka drugiego, owego Salomona Północnego? o iak wiele podaią nam szczęśliwey Nadzieię w rzędach tego Wielkiego Domu osłodzony znaydziemy los nasz ubraconey Oyczyzny. Ten Bohatyr wielki y Filozof zostawił nam y Potomnosci Zapisany Domu swego wielkiego Regułę, ktora by zdolna była wszystkie Narody pod Jego berło podciągnąc: Hardy Krol: pośrzedzie swoiey Filozofskiey bez trosków Zwanej: Hardy Krol w Narodzie nie innego nie iest tylko pierwszy Sługa y pierwszy Urzędnik Swego Narodu, że wszystkich Podatkow Dochodow y Skarbow winien oddac Staranie y Rachunek Narodowi Swemu z tych Podatkow winien On Narod ratować, Kray bronic, godnosc swoią utrzymywac, Cnoty y Talenta nagradzac, Wieszczestwych Katować, Upadłych wspomagac, wten czas będzie wspaniałym y hoynym gdy pokoiu y Szczęśliwosc Narodu tego wyciągac będzie. O Słowa na Cedrach Spizach y Marmorach Złotem na całym Swiecie Zapisane bydź warte! Gdy ta wiec iest panowania Regula tego Krolewskiego Domu ktoremu się poddaiem. Ktoż znaleźć się będzie Potomkow tak wielkiego Domu powierzyć swoią Wolnosc Swoie Swobody Swoy Maiątek y Osobę swoią całą Pewnym będzie że Potomstwo tego w tak wielkim panowaniu będzie Szczęśliwe.

Bierzem dziś za Pana naszego Nayiaśnieyszie Króla y naypotę-
żnieyszego Fryderyka Wilhelma. Którego Tron otacza samo sprawiedli-
wość y ludzkość, ozdabia Go dobroć y wspaniałość, poświęca Go względ wierny
uwienczа Go miłość Ludzkiego, Narodu y kochanie Szczęśliwości swoie-
go ludu. Możnaż pomyślić aby ten Wielki Monarcha odbierał nam Wol-
ności y Prawa nasze, który iedynie o dobro y pomyślność poddanych swo-
ich nieustanne czyni Staranie? Możnaż pomyślić aby ten Miłośnik
Ludzkości y Filozofij, Przywileiów naszey Religij Szlachectwa Wolności
y praw naszych naruszał, który we wszystkich Krajach swoich wszy-
stkich Wolności Religij obrzędków Kościoła y Ołtarza, świątobliwie
dochowywać, y dochowywać nakazał? Możnaż pomyślić aby ten, który
rzkością y ozdobą iest Swego Narodu, równie iak nay potężnieyszę obro-
ną Swoiey Monarchij, chciał nas Zaprzęgać w Jarzmo Niewoli, który
mowę, przez wielkość Swey Mądrości y światło zna, iż nienad Niewol-
nika, Lecz nad Szlachetnym y Swobodnym Ludem panować Wielkich
Królow iest iedyną Chwałą Ozdobą y Chlubą? Przymuszaią więc ci Śmia-
łe Zaprzysięgać hołd poddaństwa y wierności temu Monarsze.
Co niegdyś przysięga, czyli Pacta Conventa Królow Naszych Pol-
skich wzaiemnie dla Narodu Zabezpieczała Obywatelom Jch Pra-
wa, Swobody, Religię przywileie y wolności to wspaniałość Szlache-
tność Naypotężnieyszego Fryderyka Wilhelma P. N. Miłość y Sprawiedliwość Rządu
Domu Jego Ludzkość dobroć Mądrość y Sprawiedliwość z równą
mocą dla nas dzisiay Zapewnia.

Oto się rzecze y to miła iest rękoymia naszey nadziei że w Wyznaczo-
nym na odebranie naszey przysięgi Pełnomocniku Znayduiem tego Pie
kącego Męża Jw. Barona de Schröter, Ministra Którego wyrzucamy sobie, grze
cznością Ludzkość y Światłość, tym milsze są dla nas, że on maiąc Krew swoią
y Szlachetną Familią na łonie wolności Polskiey wyprosił nas wychowanej
dla Szacunku naszey wolności, naszego Szlachectwa y naszych swobód, a
Zatym śmiele w ręce Jego, Żądania nasze y prozby do Tronu morem po
wierzyć y dobitnieyszego on że potrafi tu Szczęśliwości naszey Maiestatowi
Jkmci przełożyć

Jeżeli więc nas może ustraszyć w tey nowey Ogólnej rzeczy dla nas odmiana
łączemy się z Starożytnym Pruskim Narodem który od wiekow Krwią
Familiami, Panowaniem Prawami Zwyczaiami y tysiącznemi
Związkami był złączony z Litwą Żmudzią Kurlandyą Mazowszem
y innemi Królestwa Polskiego Prowincyami, odmieniamy w prawdzie

Jmie

Imię, ale skoro Nayłaskawszo Dobro Monarchy, Zabespieczy nam nasze
Prawa, nasze przywileje, nasze własności, naszę Religią nasze Kościoły
nasz Język Macierzysty wszędzie, nasze Sądownictwo z Wyboru obywa-
telskiego Znakomych Cnotliwych Sędziow o co gdy naygorliwsze
możby u Maiestatu Jego przez rzeczowe JW Pełnomocnika y wielbi
ministrze JWmci iak naypokorniey Składamy. czyli z nie pomno
żoną szczęśliwością, pomyślność społeczność naszę Znaydziemy?
Osładzamy zatym Obywatele tę szczęśliwość Nadzieią Los
ten, który nas spotyka y to zrzetey samey Monarchy wielkiego
Rządu widzim owe Gniazdo pierwsze Starożytne Polakow
Gniezno, owe Port odwieczny Danski owo przeslawna Stolica
Krolow Warszawo Starożytne Miasta wdzięcznych Xięstw Na
rodu Polskiego, Poznań, Kalisz Płock owo Starodawne Osa
dy Krzyżackie Chełmno Toruń Heilsberg, y tym się rzne
pamiętnikiem Sławney Starożytności Polakow tak dalece
że nie dla nas odmienia się przez Dynastyi dzie
dzicznego dla nas ze krwią Piastow y Jagiellow z Łącz
nego Pana, a wielkość Jego dobroci y wspaniałości zaręcza
nam nasze Prawa Religiy Wolności y Przodkow dawne przywileje
Przymy tedy wiec Zaprzysięgaiąc Poddaństwa Wierność, wdzię
czna odwiecznie Polakow ku Królom swoim Miłość y przywią za
nie nie przysięgę się samą uchwytywały ale Cnotę y Geniuszem
tego Narodu przywykłego w Królach Swoich miłe zawsze Oy
cow nayulubionszych, a z miłości ku nim Życie samo y krew
na obronę Jak mice w pogotowiu. Jeżeli zaszłem przemocznt Bogactwo
y Luchwałe Satrapy powstały u nas przeciwko Królom, burzą
Naród, pod pozorem niby utrzymania Wolności, byt to gatunek tych
Ludzi, którzy y teraz upadłym Narodu stali się przyczyną, a którzy
przed tym Królow trapili że sami przez pychę chcieli panować za
ko o podobnych rzekł Caesar: Oderant qui non regnant. Narodu
Zas całego Mapa zawsze tak do Królow swych z Życzliwością y
afektem była przywiązana Że Zygmont pierwszy przez całą
Europę z tym się mile chlubił: Że na tronie Kardego Polaka bezpie
czny mogł znayduiesz Syn y odpoczynek Ten Dict Zasłużył za
wsze Polakow, ten y dla Wielkiego Monarchy Fryderyka Michelsona
P. N. Miło teraz skoro iuż dawney niemamy Oyczyzny nayuiędzy
Żyd y nayprzywiązanszych Zaszczyca Polakow. Gdy tedy ubra

całość

ięc z przedwiecznych Wyrokow dawną Oyczyznę, wszystko dla Nas ginąc
Zdaie się, iuż ufność tylko sama w dobroci Serca y ludzkości nowego Monar
chy wielkiego Szczęścia iedynie dla Nas zabiera mieysce

Mężne cnotliwych Sarmatow plemie
Ktorym swą wolność winne Włoskie Ziemie
Patrzcie na Nasze y Serca y twarze
W nich Wam wdzięczności stawiemy Ołtarze
Ołtarze ktorych wielki nie zpozyią
Ktore z Wolnością y sam czas przezyią
Tak iest: słuchaycie głosu wolnych ludzi
Ktorych tak wdzięczność, iak y Zemsta budzi
W krotce z wziętemi od Was silne dary
Swiętę uiąwszy Wolności Sztandary
Pomnieiem z wami y tam w boiu Wypełni
Pobaczem Swiatu co dziś mogą wolni
A stąd staniem tam, kędy Tyrany
Ten Lud cnotliwy trzymaią z nęcony
Z niszczem, wytępiem tak ze wtey Kraynie
Wrota farbowna krwią Zdrayców popłynie
By iadu strugi niosąc aż do morza
Poznany Zemstę kędy gasną Zorza.

1086.1797.